

Nas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 32

V Celovcu, dne 8. avgusta 1951

Cena 70 grošev



Vašo spalnico kupite v največji avstrijski specialni lovarni pohištva

AVE MOBILZaloga v Celovcu - Kilgenlurt
Getreidegasse 1Beljak - Villach, Moritzgasse
(nasproti Park hotela)

Švica, vzor Združene Evrope

Dne 1. avgusta je praznovala Švica 660 letnico dogodka, ko so se trije švicarski kantoni — Schwitz, Uri in Unterwalden — zakleli, da hočejo s skupnimi močmi braniti skupne interese.

Na osnovi te zaprisege se je razvijala in utrjevala švicarska vzajemnost, ki tvori danes vzorno urejeno državo v gospodarskem, socialnem in političnem pogledu.

Burja in nevihta sta ponovno divjali preko Evrope in zapustili ruševine, le švicarski otok je stal neomajen v sredi divjanja narave in človeštva.

Tekom imenovanih 660 let je švicarska država rasla na zunaj in na znotraj. Njena notranja rast je najmočnejše jamstvo njenega obstoja in njene moči. Po obsegu niti ne meri polovico avstrijskega ozemlja (41.295 km²) in šteje po letošnjem ljudskem štetju ne celih pet milijonov ljudi. Če torej še upoštevamo goratost zemlje, moramo ugotoviti, da je dežela mnogo gostejše naseljena kakor Avstrija. In kljub temu je življenjska raven mnogo višja kakor pri nas. Seve tudi švicarjem ne letijo pečana piščeta v usta, marveč si morajo svoj kos kruha prislužiti s trdim delom.

Na svojem zadnjem potovanju sem srečal v hotelu sina celovskega hotelirja, ki je tam vršil predpisano trimesečno inozemsko prakso. Tekom pogovora mi tudi pripoveduje, kako so tam posamezne delovne moči mnogo bolj izrabljene kakor pri nas. On kot natakara mora tam snažiti tudi tla, pomivati posodo in opravljati druga dela, ki so v zvezi z gostinskimi obratoma. To so vsekakor dela, ki jih pri nas nobeden podjetnik ne bi tvegala zahtevati od natakara. Podobno je na podeželju. Vsak kosček zemlje je izrabljen in obdelan, da tako pomaga preživljati domačina in tujca-gosta. Da sta v Švici prijaznost in vljudnost napram tujcu-gostu doma, kakor nikjer drugod, se razume in ravno to tvori temelj tujskemu prometu.

Iz razmeroma mirnega razvoja notranjosti države sledi tudi, da so socialne razmere na zdravi osnovi, da dobi tudi delavec svoje in da je tudi njegov interes država kot celota z urejenimi življenjskimi možnostmi.

Močnejše ne bi mogla državna zavest vsega švicarskega naroda priti do izraza kakor na državni praznik, katerega obhaja Švica vsako leto prvega avgusta kot spomin na prvo zaprisego treh švicarskih kantonov leta 1291.

Zadnji dnevi julija veljajo pripravam. Ni tam povelja „zastave izobesite na državni praznik“. Brez vsakega uradnega namiga doprinese vsak državljani, vsaka družina, vsak hišni gospodar in podjetnik svoje. Vse hiše so v zastavah — rdeče polje z belim križem, kakor imamo to tudi pri nas priliko videti na zastavicah na švicarskih avtomobilih. Vsaka izložba v trgovinah v nežni obliki prikazuje patriotizem lastnika, pa naj si bo to rdeče polje sladkorčkov z belim križem ali rdeča volna z belim križem. Vsaka občina pa pripravi na vaškem trgu, v mestih pa na stadionu, skupno svečanost, ki je za vsakogar res najpristnejši izraz švicarskega hotenja in življenja. Narodna pesem moških ali mešanih zborov odmeva v skalah sosodnih gor; narodni običaji, ki jih predvajajo telovadci, pa izražajo kako se doraščajoča mladina oblikuje v polnovredne in polnopravne državljane.

Slavnostni govor je odsev notranjega doživljanja na praznik 1. avgusta. Tokrat sem slučajno doživel 1. avgust v velikem švicarskem letovišču v nemškem kraju države. Naglasil je slavnostni govornik to, kar je vesten opazovalec videl na vsak

Šverniki odgovarja Trumanu

AMERIŠKA MIROVNA RESOLUCIJA

Že pred tedni je ameriški kongres v posebni resoluciji izrazil željo ameriškega naroda po miru in po vzpostavitvi prijateljskih odnosov med vsemi narodi. V tej resoluciji je posebej rečeno, da želi ameriški narod mir in prijateljstvo z vsemi narodi, tudi z narodi Sovjetske zveze.

To resolucijo je predsednik Truman poslal predsedniku Vrhovnega sovjeta v Moskvi, Šverniku, ki je po imenu nekak predsednik Sovjetske zveze (Stalin je po imenu predsednik ministrskega sveta, vendar pa je v resnici vrhovni in edini odločilni v Sovjetski zvezi). Truman je v posebnem pismu predlagal Šverniku, naj bi sovjetsko časopisje objavilo mirovno resolucijo ameriškega kongresa.

Na to pismo in resolucijo dolgo časa (nad en mesec) ni bilo odziva.

SOVJETSKA POSLANICA

V ponedeljek je sovjetski poslanik v Washingtonu izročil ameriškem zunanjemu ministru posebno pismo predsednika Vrhovnega sovjeta s prošnjo, naj jo čimprej izroči predsedniku Trumanu. V tem pismu predlaga Šverniki vzpostavitev zveze peterih velesil za izboljšanje odnosov med Ameriko in Sovjetsko zvezo in za utrditev miru med narodi. Šverniki v svojem pismu ne omenja, katere bi bile te velesile, vendar pa je gotovo, da so mišljene Sovjetska zveza, Združene države, Velika Britanija, Francija in pa komunistična Kitajska. Organizacija združenih narodov pri tem ni omenjena. — Šele dva dni po tem pismu je tudi sovjetski radio sporočil narodom sovjetske zveze omenjeno mirovno poslanico ameriškega kongresa.

Silna oborožitev Združenih držav

Predsednik vojnega odseka ameriške poslanske zbornice, Carl Vinson, je napovedal nove zakonske predloge, ki naj omogočijo povečanje ameriških zračnih vojnih sil.

Vinson je povdaril, da morajo ameriške zračne sile doseči 163 letalskih skupin in da je treba zgraditi tri orjaške letalonosilke po 60.000 ton, s potopljivim poveljniškim mostom in katere bodo mogli uporabljati tudi težki bombniki.

Že ameriški obrambni minister Mar-

Novi britanski poslanik v Beogradu

Dosedanji britanski poslanik v Beogradu, Charles Peake, je bil imenovan za britanskega poslanika v Atenah, kjer je bil dosedanji poslanik upokojen.

Za novega britanskega poslanika v Beo-

gradu je imenovan William Ivo Mallet, zastopnik držav, podtajnik v britanskem zun. ministrstvu. Novi poslanik je znan kot zastopnik Vel. Britanije pri pogajanjih za avstrijsko državno pogodbo.

Volucije 1848. Tedaj že so določili z glasovanjem, da živijo v državi trije enakopravni narodi Nemci, Francozi in Italijani. Leto 1938 pa je prineslo krono švicarski demokraciji. Vsi narodi države so na prostem in neprisljenem glasovanju izglasovali četrtemu švicarskemu narodu — Retoromanom — položaj državnega naroda. Glasovalni izid v razmerju 10:1 za postavljeno vprašanje dokazuje politično zrelost vseh švicarskih narodov, čeprav Retoromani štejejo kar nekaj 45.000 ljudi v vsej državi. Švica hoče imeti v svojih mejah enakopravne državljane, ne želi pa narodnih manjšin, še manj pa brezpravnih narodnih manjšin.

Tako je postala Švica s svojo ureditvijo narodnostnih vprašanj tudi za ostalo Evropo vzor. Evropo bomo urejevali le na podlagi enakopravnosti vseh narodov, velikih in malih.

ODMEV V SVETU

V krogih ameriškega zunanjega ministristva so prepričani, da je Švernikova poslanica novo propagandno sredstvo v „hladni vojni“ med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami. Ta sovjetska poslanica naj bi poizkušala zadržati oboroževanje zapadnih sil in izgradnjo njihove obrambne zveze. Istočasno pa naj bi s tem pridobila na času komunistična Kitajska za svojo oborožitev.

V francoskem zunanjem ministrstvu povdarjajo, da ni potrebna nikaka zveza peterih velesil za ohranitev miru, ker je taka ustanova že v Varnostnem svetu združenih narodov, kjer imajo omenjene velesile že svoje zastopstvo. V ostalem pa povdarjajo, da je tak predlog, kakor ga vsebuje sovjetska poslanica, stavljen že 23. novembra 1949 sovjetski zunanj minister Višinski glavni skupščini Organizacije združenih narodov.

V britanskem zunanjem ministrstvu povdarjajo, da nova sovjetska poslanica ne vsebuje prav nič novega; saj je vse to znano že iz raznih zahtev sovjetskega zunanjega ministra in sovjetskih zastopnikov pri Združenih narodih in pri vladah zapadnih velesil.

Splošno pa povdarja svetovno časopisje, da je svet izgubil vsako zaupanje v besede Sovjetske zveze, ki ne spoštuje danih obvez. Nadalje povdarja časopisje, da nima nobenega pomena sklepati s Sovjetsko zvezo nove pogodbe in nove zveze, dokler Sovjetska zveza s svojim ravnanjem ne dokaže, da hoče spoštovati pogodbe, ki so bile sklenjene za vzpostavitev zaupanja med narodi in za ohranitev miru na svetu.

Silna oborožitev Združenih držav

shall je pred 14 dnevi sporočil, da je dobila ameriška industrija za proizvodnjo letal naročilo, naj poveča svojo proizvodnjo, da bo mogoče povečati ameriške zračne vojske na 180 skupin. — Ena letalska skupina šteje okrog 30 težkih bombnikov ali pa okrog 75 lahkih lovskih letal.

S povečanim zračnim vojnimi brodovjem hočejo zavarovati ozemlje Združenih držav — pa tudi Zap. Evrope — pred vsakim nenadnim komunističnim napadom.

Novi britanski poslanik v Beogradu

Dosedanji britanski poslanik v Beogradu, Charles Peake, je bil imenovan za britanskega poslanika v Atenah, kjer je bil dosedanji poslanik upokojen.

Za novega britanskega poslanika v Beo-

gradu je imenovan William Ivo Mallet, zastopnik držav, podtajnik v britanskem zun. ministrstvu. Novi poslanik je znan kot zastopnik Vel. Britanije pri pogajanjih za avstrijsko državno pogodbo.

KRATKE VESTI

V Ljubljani so sklenili nedavno pogodbo o izvozu večje količine premoga iz slovenskih premogovnikov v Zapadno Nemčijo.

Po poročilih bo v tem letu izvoz premoga iz Slovenije do 7-krat večji kakor lansko leto, koliko pa je to, poročila ne povedo.

Z dnem 1. avgusta je v Jugoslaviji mogoče kupiti kruh tudi brez nakaznic. Na nakaznice stane 1 kg črnega kruha 4 dinarje, 1 kg belega kruha pa 6 dinarjev. V prosti prodaji pa je cena 30 din za črni in 38 din za beli kruh.

Z odlokom predsedstva jugoslovanske narodne skupščine je prenehalo vojno stanje med Jugoslavijo in Nemčijo. To je sporočil dne 2. avgusta jugoslovanski politični zastopnik v Zapadni Nemčiji, Stane Pavlič, zunanj. ministrstvu v Bonnu.

Na rumunsko-jugoslovanski meji sta dva rumunska obmejna vojaka streljala na jugoslovanskega obmejnega vojaka, ki je bil 200 metrov od meje proti notranjosti Jugoslavije in je vsled zadobljenih ran kmalu nato umrl.

Britanski državni podtajnik v zunanjem ministrstvu, Ernest Davies, ki se mudi na letovišču v Jugoslaviji, je obiskal Sarajevo ter železarne v Zenici.

Ameriško vojno ministrstvo sporoča, da znašajo ameriške izgube na Koreji do slej 80.079 mož.

V jugovzhodni Afriki je nastal do sedaj največji požar, ki je zajel preko 70 tisoč hektarov. Na tisoče antilop, gazel in drugih stepnih živalih se skuša v divjem begu rešiti pred plameni.

V Varšavi je v teku velik špionažni veleizdajniški proces proti devetim poljskim častnikom, ki jih obtožujejo sodelovanja z vojaškimi zastopniki Združenih držav in Velike Britanije. Obtoženci so bili še do pred kratkim na visokih položajih v poljski armadi.

Zaradi boljšega sprejema radijskih oddaj bodo postavili v Avstriji 19 malih oddajnikov, med temi dva na Koroškem (Pliberk, Obervevlach).

Podatki ljudskega štetja z dne 1. junija 1951 kažejo veliko odseljevanje prebivalstva iz oddaljenih podeželskih krajev v mesta in industrijske okoliše. Tako je izgubil kraj Pisweg od leta 1934 do letos 18,4% prebivalstva in Djekše so izgubile 16,6% prebivalstva. Največji prirastek pa zaznamuje Paternion, kjer je narastlo število prebivalcev od zadnjega ljudskega štetja kar za 111,7%.

Pri iskanju petrolejskih vrelcev v Nemčiji je 12 km jugovzhodno od Darmstadt-a nenadoma izbruhnil iz zemlje do 70 metrov visok plamen s pritiskom do sto atmosfer. Po nekaj dneh je plamen ugasnil, iz zemlje pa vre vroča voda in do 300 kg težke skale dviga sila visoko v zrak.

Z odlokom predsedstva albanske narodne skupščine je bila spremenjena katoliška cerkev v Albaniji v albansko narodno cerkev, ki je prekinila vse veze z Vatikanom.

Narodni šovinisti na Koroškem se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da živita na Koroškem dva enakopravna naroda — Nemci in Slovenci — ter odrekajo Slovincem pravico tudi do delnega slovenskega pouka v šoli. Tako se ti krogi v „Salzburger Nachrichten“ zopet zaganjajo v dvojezično šolo in hočejo utajiti drugi narod na Koroškem. Opozorjamo v tej zvezi na naš današnji uvodnik in na članke, ki bodo v tej zvezi še sledili.

PRI VSEH NAKUPIH VPOŠTEVAJTE PREDVSEM TVRDKO, KI OGLASAJO V „NAŠEM TEDNIKU“.

Politični teden

V bistvu smo tam, kjer smo bili pred dnevi. Pogajanja v Kaesongu se prekinjajo, nato se spet nadaljujejo in danes stoji oba nasprotnika še vedno trdovratno na svojih dosedanjih stališčih glede bodočega nevtraliziranega pasu. Medtem je prišlo tako mimogrede še na videz do hudega spora, ki pa je bil medtem že poravnano. UNO zastopstvo je namreč v mestu Kaesong nenadoma trčilo na oboroženo skupino kitajskih vojakov, kar je seveda kršitev pogodbe o razorožitvi določenega ozemlja, kjer se vrše pogajanja. Ker Kitajci na prvi protest generala Ridgwaya niso odgovorili je ta enostavno prekinil pogajanja. Nato je sledilo kitajsko uradno zagotovilo, da so se oboroženi vojaki tam nahajali pomotoma in da se to ne bo več pripetilo. Zatem so spet sedli k mizi in se spet razšli, ne da bi se sporazumeli glede nevtralnega pasu.

Obe strani sedaj navajata svoje argumente, zakaj morata vztrajati na svojih zahtevah. Kitajci se v svojih zahtevah po nevtralnem pasu na 38. vzporedniku sklicujejo med drugim na to, da je ameriški zunanji minister Acheson še pred nekaj tedni izjavil, da je taka rešitev povsem mogoča in sprejemljiva, sedaj pa trdi, da je nesprejemljiva. Od zavezniške strani pa se slišijo glasovi, da je bil vojaški položaj takrat pač drugačen in če je Acheson takrat predlagal ustavitve sovražnosti na 38. vzporedniku, zakaj tega Kitajci takrat niso sprejeli. Odgovor je povsem enostaven: od takrat so Kitajci in Severnokorejci utrpeli hude vojaške poraze in so se morali umakniti severno od 38. vzporednika. Sedaj bi radi za zeleno mizo popravili, kar so vojaško izgubili. Tega UNO ne more sprejeti, ker bi to pomenilo vojaški umik in moralno zmago komunistov.

Taki so ameriški argumenti. Kitajski generali pa so medtem imeli več govorov o predstoji modernizaciji njih armade, o njeni nepremagljivosti in zraven opozarjali nasprotnika, naj ne prekine pogajanj, ker bi to pomenilo novo, do sedaj največjo kitajsko ofenzivo. In v resnici javljajo zapadni vojni dopisniki, da se vale na fronto neštivilne kitajske vojaške kolone.

Seveda je to zaenkrat predvsem pritisk na potek pogajanj, ki pa vsebuje tudi kaj temne slutnje za nadaljnji razvoj, zlasti ker je ameriški obrambni minister baje izjavil, da Amerika ne more spet čez noč prestaviti svojega napol vojnega gospodarstva v mirnodobsko. Komunistično časopisje hoče s tem dokazati, da hoče Amerika vojno. Nepristranska presoja bo seveda drugačna. Truman je že pred več kot enim letom svaril napadalce, da bo Amerika prisiljena spraviti v pogon svoj oboroževalni stroj. Te napovedi niso našle zaželenega odmeva. Korejska vojna se je nadaljevala, posegli so vmes še Kitajci, končala se je za komunistični svet dosedaj brez uspeha, medtem pa je ameriška industrija v veliki meri prešla na oboroževalno industrijo. Računi komunističnega sveta so zdaj kaj spregledljivi. Nehati z vojno na Koreji s premirjem na podlagi umika UNO na 38. vzporednik. Nujen je torej začasni konec vojne, ker naj bi to povzročilo motnje v ameriškem obrambnem sistemu na gospodarskem področju. Premirje na Koreji naj bi torej preprečilo nadaljnje povečanje ameriške oborožitve, ker bi za to zmanjkalo najvažnejši adut. Neuspelo korejsko podjetje pa bi komunizem ponovil nekje drugje in kadar bi se njemu zdelo.

Iz tega vidika je razumljivo, da Amerikanci smatrajo napol premirje na Koreji kot zgolj maneuver. Premirje brez jamstva, da se ne bi korejska zgodba ponovila tam ali kje drugje, ne prinaša trajnega miru, kvečjemu še novo vzpodbudo nasprotniku. Tako pravijo pač Amerikanci.

Posebni zastopnik Trumanov, Harriman, je dosegel, da so se Angleži in Perzijci spet pričeli pogajati. Medtem so morali petrolejske rafinerije prenehati z obratovanjem in Perzijci ne vedo, kam s svojim petrolejem, ker nimajo ladij in ker bi v slučaju, da bi ostali pri svojem podžavljenju nepopustljivi, prišlo do težkih mednarodnih sporov, ki bi koncem koncev škodili največ Perzijcem. To je Harriman verjetno precej jasno razložil predsedniku Mossadequ, ki ubira zdaj

bolj spravljive strune. Do sporazuma pa je najbrž le še daleč, ker je tudi perzijska zadeva le člen v zamotani politični situaciji v tem delu sveta. Pomisliti je treba samo na vrsto političnih umorov v zadnjih mesecih po arabskih državah...

V vsem tem vrenju pa ni opaziti reakcije na zadnje dogodke v nekdanji vellesli, ki je še vedno močan činitelj v tem delu sveta — Franciji. Vzrok temu je že del časa trajajoča vladna kriza. Država radi sporov med koalicijskimi sredinskimi strankami ne more priti do vlade. Pred zadnjimi volitvami in na volitvah so si bile te stranke edine pred nevarnostjo, ki je pretila od leve in desne. Ko je ta nevarnost bila odstranjena, se izčrpavajo stranke v medsebojnih prepirih.

Še nekaj dogodkov zanima evropsko javnost. Še vedno se niso polegli komentari o prihodu sovjetskega maršala Žukova v Varšavo. Ta je danes namreč najmočnejši strateg rdeče armade. Bil je zmagovalac nad Hitlerjevimi armadami v zadnji vojni. Potem je nenadoma bil odpoklican. Takratni hitri komentatorji so govorili, da je padel v nemilost. Pozneje pa se je ugotovilo, da je imel glavne zasluge pri zmagi Mao Tse Tunga nad Čang Kaj Šekom. Še kasneje je njegova roka vodila Severnokorejce pri napadu v

Južno Korejo. Zdaj se je pojavil v Varšavi in komentatorji so spet polni ugibanj. Spravljajo ga v zvezo z najnovejšimi sovjetskimi odloki okrog Berlina, ki so privedli do zopetne uvedbe ameriškega „zračnega mostu“ v manjšem obsegu, spravljajo ga v zvezo z nedavnimi grožnjami Molotova maršalu Titu itd. Najbrž bo pravi pomen njegovega obiska v Evropi možno ugotoviti (vsaj javnosti) šele kasneje, kakor je bil to slučaj vedno tudi do sedaj.

Ameriška vojaška pomoč Francu je prav tako še vedno v ospredju, medtem ko vpitje Italijanov po Trstu izgublja na odmevu, odkar so zapadne sile na tozadevno italijansko noto odgovorile kaj hladno in odkar ni več v novi De Gasperijski vlade znanega „strokovnjaka“ za „ogrožene vzhodne italijanske meje, grofa Sforza. Ta politik je bil oni, ki je s svojo spretno diplomacijo Italiji po prvi svetovni vojni brez vojne znal pridobiti Trst, Gorico, Istro in slovensko Notranjsko do Rakeka. Tokrat mu kljub vsem naporom v vprašanju Trsta ni uspelo doseči za Italijo zaželeno rešitve. Hitro pozabljeni narod vali v veliki meri sedaj krivdo nanj. Seveda povsem po krivici. Verjetno je namreč moral iti, ker je zahteval preveč...

Delavski voditelji v pregnanstvu

Na tridnevem kongresu, ki se je zaključil koncem julija, so delavski voditelji iz sovjetskih podložniških držav, ki žive v pregnanstvu, sprejeli resolucijo, s katero obsojajo suženjsko delo in kolektivizacijo kmetij, katero so uvedli stalinisti. Izjavili so, da so sovjetske lutkovne vlade odpravile svobodne sindikate in pravice delavcev, ter da so podredile kmeti države in delavcev koristim sovjetskega imperializma.

Obtožili so Kremelj, da izrablja srednje in vzhodnoevropske države, v korist sovjetskega gospodarstva. Izjavili so, da je delavska politika vseh sovjetskih podlož-

niških držav reakcionarna, in zahtevali osvoboditev svojih domovin izpod komunističnega jarma. Naglasili so, da mora svobodni svet ohraniti živo iskrico upanja pri vseh tistih, ki se v Sovjetski zvezi in njenih podložniških državah borijo proti terorju in suženstvu.

Podpredsednik kongresa Živko Topalović (zastopnik Jugoslavije) je predložil na kongresu obsirno poročilo o političnih, socialnih in gospodarskih vprašanjih za železno zaveso. Omenjeno poročilo pravi, da žrtvujejo pravice in življenjsko raven delavstva sovjetskim pripravam za nadaljnje imperialistične pustolovščine.

Ob vel. slavesnostih pri holandskih Slovencih

V letih po prvi svetovni vojni se je precej Slovencev, ki niso našli kruha doma, odločilo, da gredo v Holandijo in sicer v rudarske predele. Naselili so se najbolj strnjeno v pokrajini Limburg, to je v kotu na holandsko-nemški-belgijski meji. Začetek je bil trd, delo v rudnikih silno naporno, treba je bilo res močne življenjske sile in idealizma, da so Slovenci ostali taki, kot so še sedaj: narodno-

venci velike, pomembne slovesnosti, ki so jih spet navdušile za materino besedo in pa zvestobo sv. veri.

Največja slovesnost je bila 29. julija t. l. v Brunssumu. Niso pa se je udeležili samo holandski Slovenci, katerih je približno 1000, ampak bratje izseljenci iz vseh zapadnoevropskih držav. Delegacijo koroških Slovencev je vodil g. dr. Valentin Inzko (o nastopih in vtisih „Slav-



Pevski zbor „Zvon“

versko zavedni. Da je to kljub čisto tujemu okolju bilo možno, je zlasti zasluga slovenskih katoliških društev sv. Barbare. Letos je 25 let, odkar je bilo v Brunssumu in Heerlerheide ustanovljeno prvo slovensko katoliško društvo. V tesni zvezi z življenjem naših bratov na Holandskem in z uspevanjem njihovih društev je oseba g. patra Teotima. Rojen Holanec, se je naučil slovensko in zdaj že 25 let deluje med njimi kot skrben in ljubezniv dušni pastir.

Vzorno slovensko cerkveno pevsko društvo „Zvon“ pa obhaja 20 letnico obstoja. Iz teh vzrokov so obhajali Slo-

čka“ bomo poročali v eni izmed prihodnjih števil.

Dopoldanska slovesnost je bila verskega značaja, večerna pa prosvetnega. Vsa društva so prikorakala pred sv. mašo na trg v Brunssum z zastavami na čelu. To so bila društva sv. Barbare (sv. Barbara je zavetnica rudarjev) iz Heerlerheide, Lindeneuvel-a, NieuW-Einde, Eygelshoven-a in Hoensbroek-a. Na trgu so vsi počakali na prihod slike „Marije Pomagaj“, ki sta jo v avtu spremljali Fini Kozole in Štefi Železnik, oblečeni v narodni noši. Marija, pomočnica Slovencev, je bila sprejeta ob (Nadaljevanje na 6. strani)

Delavcem za železno zaveso so zagotovili, da ima svobodni svet polno razumevanje za njihovo borbo, in dodali, da Mednarodna zveza svobodnih sindikatov podpira njihove težnje za vzpostavitev delavskih pravic in za ukinitve prisilne kolektivizacije kmetij.

Izjava, ki so jo izdali ob koncu kongresa, pravi, da svet ne more biti svoboden, dokler ne bosta srednja in vzhodna Evropa spet svobodni, in da ni mogoče vzpostaviti miru, dokler stalinistični imperializem ne bo poražen ne samo na Koreji, ampak povsod drugod. Narodi, ki jih tlačijo sovjetski režim, želijo mir, predvsem pa želijo socialno pravico, neodvisnost in svobodo.

Na kongresu so izvolili za častnega predsednika Jana Kvapinskega, za predsednika Johannesa Mihkelsona, za podpredsednike pa Živka Topaloviča, Františka Bialisa, Charlesa Peyerja in Georga Stolza.

PLEVEN SESTAVLJA VLADO

Francoska vladna kriza še vedno ni rešena. Ni namreč mogoče najti sporazuma med socialisti in krščansko ljudsko stranko zaradi državnih podpor privatnim verskim šolam. — Sedaj sestavlja vlado radikalni poslanec Rene Pleven in upajo, da bo dobil večino v parlamentu za svojo vlado.

NAJVEČJA JEKLARNA V EVROPI

Prejšnji teden so svečano odprli največjo jeklarno v Evropi, „Abbey Works“ v pokrajini Wales na Angleškem. Na svečanosti je govoril angleški zakladni minister Gaitskell, ki je v svojem govoru poudaril, da je angleški narod vložil svoje sile za dela, ki ne morejo nuditi takojšnjih sadov, ki pa bodo v bodočnosti veliko pomenila za moč in gospodarsko uravnoveščenost angleške države.

SAUDOVA ARABIJA

Ameriško zunanje ministrstvo objavlja, da so podpisali v Jiddi pogodbo, ki so jo sklenile Saudova Arabija in Združene države. Po tej pogodbi bodo Združene države pomagale Saudovi Arabiji v okviru organizacije za vzajemno pomoč, Saudova Arabija pa priznava Združenim državam določene pravice na svojem letališču v Dharanu.

Saudova Arabija je prva arabska država, ki dobiva ameriško podporo po načrtu o vzajemni vojaški pomoči.

AMERIŠKA LETALSKA OPORIŠČA

Poveljstvo ameriškega letalstva je objavilo, da je izpopolnilo dogovor s francosko vlado glede izgradnje letalskih oporišč v francoskem Maroku. Trenutno izpopolnjujejo letališča v Sidi Sliamen, Nousseurju in v Mechra Bel Ksiri. V načrtu je še dvojje novih oporišč.

Sedež poveljstva ameriškega strateškega letalstva pete letalske divizije je v Rabatu. Letališče Cazes pri Casa Blanci služi zdaj kot začasno oporišče.

Američan Lodge je opozoril v svoji izjavi, da je sedanja sovjetska letalska oborožitev večja kot ameriška in zahteval, da povečajo Združene države svojo letalsko silo na 150 skupin, s čemur bi imele najmočnejše letalstvo sveta. Svaril je tudi pred možni, ki vodijo zdaj usodo Sovjetske zveze in poudaril, da je „edina diplomacija, ki bo imela uspeh“, diplomacija, ki jo podpira zadostno oborožena sila.

PODLOŽNIŠKE OBOROŽENE SILE

Pomočnik angleškega zunanjega ministra, Ernest Davies, je na vprašanje v angleški spodnji zbornici prikazal stanje madžarskih, romunskih in bolgarskih oboroženih sil tako-le:

Madžarsko redno vojsko cenijo na najmanj 100.000 mož proti 70.000, ki jih dovoljuje mirovna pogodba. Romunska redna vojska ima po teh cenitvah 240.000 mož, medtem, ko bi jih smela imeti po mirovni pogodbi le 138.000. Bolgarija pa 150.000, po mirovni pogodbi pa ne bi smela imeti nad 65.600. Nadalje smatrajo, da imajo omenjene tri podložniške skupno še 150.000 mož v polvojaških organizacijah, kar mirovne pogodbe sploh ne dopuščajo.

Volitve v kmetijsko zbornico

Na podlagi § 47 odst. 1 zakona o zbornici za kmetijstvo in gozdarstvo z dne 22. dec. 1950. LGBI. št. 24/1951, je odredil koroški deželni glavar volitve v glavno skupščino kmetijske zbornice, v odbore okrajnih kmetijskih zbornic in v krajevne odbore.

Za volitve je določen dan 25. novembra 1951.

Nova maša v Škocjanu

„Kako lepo je bilo na novi maši,“ tako si slišal govoriti nekaj dni, kamorkoli si prišel v družbo pri delu ali kje drugje, kjer so razpravljali o važnih in redkih dogodkih v fari. No pa je bilo res tako.

Še vreme se je tako lepo uredilo, da je bilo vsem po žinji, čeprav se je tri dni prej kislo držalo in v ponedeljek je pa začelo padati, da smo imeli dežja vsi zadosi, še tisti, ki jim je vode v vodnjakih že zmanjkovalo. Zato moramo kar lepo Boga zahvaliti, drugače bi bilo vse delo, ki ga ni bilo malo s pripravo oltarja na prostem, tako rekoč vrženo v vodo.

Na praznik smo se lepo pripravljali, saj je tak praznik redek v fari. Poskušali smo s petjem, zbornim in ljudskim, dekleta so hitela vence plesti, nekatere so bile jako pridne, fantje so pobirali za „prah“ za mogočne salve. V petek sta prišla Tribučev oče iz Gornjega Podgrada in Kornikov oče iz Sreč, oba izkušena tesarja z vsem mogočim orodjem in začela sta postavljati oltar, ki sta ga tako uredila, da so ga vsi občudovali. Tudi mlaji so bili pravočasno na mestu in tako je bilo vse pripravljeno.

V soboto so strelci ob „faramtu“ pokazali svojo pripravljenost in moč, še bolj pa seveda, ko so zagledali okrašen avto z novomašnikom. Tedaj je tako grmelo kot bi atomske bombe metali. Ob napovedani uri je prispel avto in pripeljal zečeljenega g. novomašnika. Stopil je med zbrane farane, ki so stali in čakali med mlaji, na katerih je bil napis: „Vsa srečna in vesela Te pozdravlja fara cela.“ In res je bilo tako.

Gizi, duhovna nevestica, je to lepo povedala v pozdravni deklamaciji. Za njo pa je še Ražunova iz St. Lovrenca ponovila ista čustva vseh navzočih. Nato je prečastiti gospod župnik Koglek v prisrčnih besedah pozdravil novomašnika. Moški zbor pa mu je zapel Bervarjevo: „Oj pozdravljen srčno bodi...“

Po petih litanih v cerkvi je delil g. novomašnik blagoslov, iz kora pa je zadonela lepa melodija Gounotove Ave Marije, katero je igral na violino letovišar, po rodu Hrvat. Iz stolpa pa je zadonel zvonček in zapel Ave Marijo in zavil vse tiho pričakovanje prihodnjega dne.

V zgodnjih jutranjih urah so naznanili možnarji veseli praznik in lepi dan, ki ga je napovedovala zarja. Od vsepovsod so začeli prihajati ljudje. Zgledalo je kot bi vrele procesije k nam. Peš, z vozovi, kolesi, avtobusi, motorji iz daljnega Zvabeke in Šmarjete v Rožu in onkraj Drave, vse je hitelo v Škocjan na praznik, ki nas je združil v eno lepo družino.

Po slovesu v Srčah na novomašnikovem domu so novomašniku družice že-lele srečo in blagoslov na novi poti, ter

mu izročile šopke v spomin. Preč. g. župnik Koglek mu je želel, naj bi našel povsodi tako prijeten dom kot ga je imel doslej ob skromni mami in očetu. Mati in oče sta svojega sina še blagoslovila in poskropila z blagoslovljeno vodo, nato pa je zadonela pesmica:

„Oj hišica očetova...
Skazala si mi milosti,
ki moč jih pozabiti ni.
Bog živi te!“

Zbranih ljudi, ki so že nestrpno čakali okrog zelo lepo okrašenega oltarja, je bilo nad 3000. Ob napovedani uri je iz cerkve prišel spreved. Na čelu so stopale belo oblečene družice s šopki, vrsta ministrantov, nato g. novomašnik v spremstvu svojih kolegov iz bogoslovja ter duhovnih sobratov. Predno je stopil pred oltar, so mu družice natrosile na pot:

„Cvetja in trnja, trnja in cvetja,
oboje poklanja iz svoje ljubezni,
oboje pošilja v življenja Vam pot
Jezus Gospod!“

Na to so mu ministranti izročili križ: „Zato pa sprejmi križ v spomin za dar, ki daroval ga boš vsak dan.“

K oltarju je stopil nato s križem v rokah v spremstvu mil. g. prošta Trupeja iz Doberle vasi, č. g. dr. Turnška Metoda, profesorja iz Trsta, in g. kaplana Mičaja, nekdanjega kolega v bogoslovju.

Med mašo se je vrstilo ubrano zborno in ljudsko petje pod vodstvom preč. g. dr. Cigana, petje je spremljala godba iz

St. Vida. Zvočniki g. Kumerca iz Velikovca so s svojim ojačenjem povezali vso ogromno množico, tako da je lahko vsakdo sledil sveti daritvi, kljub temu, da je bil dalje od oltarja in ni videl na oltar. Vse je bilo, staro in mlado. Cutili smo se kot ena sama velika družina, ki kleči in moli pred svojim Stvarnikom in Odrašenikom, pribitem na križu.

Preč. g. Kristo Srienec, provizor iz St. Lipsa, je v lepih in sklesanih besedah razložil Jezusov stavek: „Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izbral.“

Nato je pokazal vso duhovno revščino

PALMERS

Strümpfe

zdej tudi v

Beljaku

pri Walder & Co., 10.-Oktober-Straße 2

Nadaljne prodajalnice na Koroškem:

Celovec	... Kramergasse 6
Feldkirchen	... Fa. Ploner
Borovlje	... Fa. A. Kometter
Friesach	... Fa. M. Sandler
Smolch	... Fa. A. Jochum
Spittal/Drau	... Fa. M. Kruischnig
Velikovec	... Fa. E. Zimperling
Wolfsberg	... Fa. P. Friesacher

S. Marija Gabriela Lienhard

Ko se v „Našem tedniku“ spominjamo jubilejev zaslužnih in delavnih mož, ne bi bilo pravilno, da se ne bi spomnili tudi požrtvovalnega, tihega, toda za naš narod na Koroškem tako zaslužnega in plodonosnega dela, kakor se kaže v delovanju predstojnice kongregacije slovenskih šolskih sester na Koroškem in voditeljice kmetijsko-gospodinske šole v St. Rupertu pri Velikovcu.

S. Mar. Gabriela je bila rojena pred 50 leti (dne 9. avgusta 1901) v Zgornjih Libučah pri Pliberku v hiši p. d. pri Šuštarju.

Po koroškem plebiscitu se je v njej utrdila misel, da bi mogla največ koristiti narodu in predvsem mladini na Koroškem, ako vstopi v red kongregacije šolskih sester, ki so imele takrat svojo materino hišo v Mariboru.

In res je 10. avgusta leta 1925 odšla v samostan šolskih sester v Maribor, kjer je bila po enem letu predpisane predredovne priprave sprejeta na praznik Velike Gospojnice dne 15. avgusta 1926 v kongregacijo šolskih sester in je dobila pri preoblecii ime s. Gabriela od Zal. M. B.

Prihodnje leto je položila kot novinka na ljubljanskem učiteljskem izpitu za učiteljico ročnih del za ljudske in srednje šole. Že naslednje leto pa jo je predstojništvo poslalo v narodno šolo v St. Rupert pri Velikovcu, kjer se je pričelo njeno uspešno delo, s katerim je želela delati za Boga in narod. Vmes je še obiskovala naslednje leto v Mariboru gospodinski tečaj za učiteljice in napravila tam izpit za gospodinske nadaljevalne šole. — Leta 1928 je postala nato voditeljica šole v St. Rupertu, leta 1935 pa predstojnica kongregacije šol. sester v St. Rupertu.

Toda prišla je priključitev Avstrije k rajhu, prišlo je leto 1941. Slovenske šolske sestre so dobile poziv, da zapustijo velikovski okraj in preselile so se v Malto, kjer so ostale do konca svetovne vojne. Vsako delovanje med Slovenci in za Slovence pa jim je bilo seveda prepovedano.

Po končani svetovni vojni se je vrnila s. M. Gabriela nazaj v St. Rupert, kjer je s silnim naporom, velikim trudom in kljub nasprotovanju uredila šolo toliko, da je bilo mogoče začeti in vsako

današnjega sveta ter potrebo po duhovnih dobrinah — po duhovnikih, ki te do-brine oznanjajo. Preč. g. Edelhauser Josef iz St. Pöltna, ki je tu kot letovišar, je v kratkih besedah v nemškem jeziku pokazal na današnjo brezverno družbo in pokazal na velik dar svete vere in potrebo po nji za današnji svet.

Po končani daritvi je reka ljudi drla pred oltar po novomašni blagoslov in po spominke, nakar so se začeli razhajati; nekateri na naše jezero, drugi pa na domove, vsi veseli in zadovoljni, da so doživeli tako lepo slavo.

Pri Jernejevih v Srčah pa je čakala lepo okrašena dvorana novomašne goste in jih vabila z napisom:

„Dragi gostje, le vstopite,
z novomašnikom se veselite.“

Kljub temu, da je bilo ogromno prostora, se je kmalu dvorana na gumnu napolnila, saj je bilo okrog 200 gostov. Duhovna mati, gospa Edelsdorfer po domače Pikšova iz Grebinja, so bili res kot skrbna mati, ki skrbi za svoje otroke v družini. Vse so oklenili v svoje srce in za vsakega poskrbeli. Saj sta bila navzoča kar dva duhovna sinova, preč. g. Mucher, škofov kaplan in naš novomašnik.

Med obedom so se vrstile deklamacije in govori, prepleteni s petjem in veselimi smehom.

Želeli so govorniki novomašniku na pot sreče, zdravja, zadovoljnosti, božjega blagoslova, moči besede in uspeha pri delu. Da bi g. novomašnik imel pri maši vedno toliko ljudi navzočih kot danes in vedno toliko pri obhajilni mizi kot jih je imel v družbi pri pojedini. Vsi pa da bi bili zbrani nekoč pri nebeški pojedini. Na koncu je še vse pozdravil preč. g. novomašnik sam.

Če ne bi imel fotograf svojih prstov vmes, ki je vse goste hotel dobiti pod tisto črno „ruto“, ne bi tako mudil na Zirovnici z blagoslovom. No pa smo vseeno prišli, g. novomašnik z zamudo seveda in nam je po molitvah podelil novomašni blagoslov.

Možnarji na Šrškem polju so naznanjali konec lepega dneva, med ozarami njiv so hiteli ljudje vsak na svoj dom, zvon iz farne cerkve pa nam je zapel zahvalo in pozdrav Mariji:

„Češčena si Marija, je angelski glas,
bo zadnja ura bila, Marija, prid po nas!“

leto nadaljevati s polletnimi kmetijsko-gospodinskimi tečaji. Kako so ti tečaji priljubljeni, kaže številni obisk, kako so ti tečaji uspešni, pričajo dekleta sama, ki so bila v teh tečajih.

Ob petdesetletnici s. M. Gabrieli — in pod tem imenom jo poznajo skoraj vsi Slovenci na Koroškem — prav iskreno čestitamo in ji želimo, naj bi ji Bog dal trdnega zdravja, da bi mogla še veliko let uspešno delati pri vzgoji slovenskih gospodinj na Koroškem ter bi tako združevala v srečni povezanosti delo za njihovo častno pa tudi večno dobro.

R. L.

ZGODOVINSKI PABERKI iz okolice Škocjana v Podjunu (1. nadaljevanje)

Jak se pravi, da lega tega kraja ni podrobneje znana. Drug veliki avstrijski zgodovinar, Redlich, ki je te pogodbe objavil v okviru tirolskih virov (Acta Tirolensia), ker zadevajo tudi tirolsko zgodovino, je mnenja, da se ta Summitas lacus nahaja kje med Klopinski in Zablatniškim jezerom, ali pa nad Malim jezerom (Kos, Gradivo III, str. 103, vp. 3). Kos pa končno misli, da je to Klopinj (Gradivo III, str. XX). Katero mnenje je torej pravilno?

Summitas lacus, vrh jezera, nad jezerom, to pomeni, da se je ta kraj videl od jezera oz. narobe, da se je tudi jezero z njega videlo. Če je ta teza pravilna, potem lahko izločimo iz obravnave Klopinj, ki je tako skrit v Dobravi oz. v njenem severnem pobočju, da niti vasi ni videti z jezera niti ne jezera iz vasi. Ostane potem samo Redlichovo mnenje, da se je nahajal ta kraj ali med Klopinskim in Zablatniškim jezerom ali pa nad Malim jezerom. Kraj pa je v listinah natančno imenovan in je čudno, da tega nobeden od navedenih treh zgodovinarjev ni opazil. Imenuje se enkrat Sevuas, drugič Seves, tretjič Sêvves in četrtič Seunes. Iz tega sledi, da pomeni

označba Summitas lacus samo zemljišče, ki leži v navedenem Sevuas itd. In kateri kraj je to? Po vsem sodeč, ne more biti to nič drugega kot kako Selo, ker očitno so vse tri listinske oblike Sevuas itd. samo nemška oblika za naše Selo. In dejansko imamo v okolici Škocjana dvoje vasi tega imena: Selo pri Škocjanu in pa Vesele pri Grabalji vasi nad Zablatniškim jezerom. Vprašanje je, katero Selo je zdaj pravo.

Odgovor na to je nekoliko težji, ker ležita obe naselji v neposredni bližini jezera, Selo med Malim in Klopinskim jezerom, Vesele pa nad Zablatniškim jezerom. Kljub temu pa govorijo nekatere okoliščnosti za to, da mislijo listine Selo pri Škocjanu in te bi bile naslednje.

Na podlagi posestnih razmer ki jih vsebujejo listine, bi se dalo sklepati, da morajo rečena posestva ležati v neposredni bližini Kámma, ki fungira tu kot upravni sedež škofa Altwina, Vesele, v Selu, so nekoliko preveč oddaljene. Morda se tudi označba Summitas lacus da tolmačiti v tej smeri. Ako pomeni to višino nad jezerom oz. tam ležeča posestva, tedaj položaj vasi Selo lepo odgovarja tej označbi, ker leži res nad obema jezeroma. Summitas Lacus pa morda pomeni tudi lego »na koncu jezera«, na onem kraju jezera. V tem primeru bi imeli pod lacus razumeti Malo jezero, kajti ako kot smer pogodbe vzamemo Kámma, leži Selo res na onem kraju Malega

jezera. Tako tolmačenje bi pri Klopinskem jezeru zahtevalo pogled od Podgrada proti zapadu, torej v smeri od Dobrele vasi. Kako se odondod Selo vidi, kaže prav lepo slika pri S. Singerju, Kultur- und Kirchengeschichte des Jauntales III, str. 151. V vseh teh primerih je pa jasno, da gre za Selo pri Škocjanu.

Poglejmo še jezikovno stran. Ali govori tu kaj za tolmačenje Sevuas = Selo? Rekli bi, da predvsem to. Imamo dve imeni: Vesele in Selo. Prvo ime se v nemščini stalno glasi Veselach. Pogledati bi bilo treba v starih župnijskih knjigah v St. Vidu v Podjunu, kako se je pisalo ime prej. Selo pri Škocjanu se danes imenuje uradno Selach. V rojstnih maticah škocjanske župnije najdemo nazive Selach (1786), nato pokvarjeno Seelach (1809) najpogostejše pa Na Selli (1789—1802). Domačini redko izrekajo ime Selo, temveč vedno s predlogom Na Selu (kje), Na Selo (kam). Kljub temu pa je osnovna oblika Selo, torej nominativna. Zapis v listinah, stari že blizu 900 let, niso slabi, temveč so fiksirali izgovorjavo, ki se je danes v Škocjanu sicer že izgubila, ki jo je pa mogoče drugod še ugotoviti. Podjuna izreka samostalniško selo navadno kot: sé-u-w-o, ponekod se ta e spreminja skoraj v polni o, torej s-o-u-w-o. Pripomniti je še to, da se končni o lahko ponekod v izreki tolmači kot a, množinsko, torej Sé-u-w-a. Pisarja prve in četrte listine sta imela do-

bro uho; Sevuas, Seunes se da dialektološko tudi danes v polni meri zagovarjati in sicer bolj pri Selu, kot pri Veselach.

Končni o v Selo, seuwo se pa v nekaterih podjunskih izrekah čisto jasno spremeni tudi v polglasni e (za katerega naš stroj nima znaka) in ta je kratek, zato se glasi sé-u-w-e. Tak e imamo v besedi p's. Ta polglasni e skrajša tudi vmesne soglasnike. To izreko so pa slišali pisarji druge, tretje in celo četrte listine, ki so neverjetno precizno v besedah Seves, Sêvves in Seunes izrazili tak polglasni e na koncu z e. Skrajšane soglasnike pred e pa izraža tretja listina, s tem, da je črko v podvojila v Sêvves oz. Seunes. Tudi tu moramo reči, da več okoliščnosti govorijo za enačenje Sêvves, Seunes = Selo, kot pa za Vesele. Končni a gre v vseh štirih imenih na račun nerazlikovanja začetnega oz. končnega s.

Tako lahko iz povedanega zaključimo, da se Sevuas, Seves, Sêvves in Seunes nanašajo na Selo pri Škocjanu, ki se torej omenja že v drugi polovici 11. stoletja. Bilo je zgodaj poseljeno, kar ni nič čudnega; vzvišena, sončna lega je bila ugodna za kmetovanje. Tam so se nahajale že tedaj slovenske kmetije. Nejasno ostane samo to, katero jezero je pod lacus mišljeno, Klopinsko ali Malo. Za ožjo določitev kraja pa seveda to ni važno.

(Konec prihodnjič)

Goriški nadškof umrl

V torek, dne 31. julija 1951 ob 2. uri zjutraj je v Gorici umrl msgr. dr. Karel Margotti, knez in nadškof goriški ter metropolit. Pogreb je bil v soboto, dne 4. avgusta ob 9. uri zjutraj iz škofije v Gorici v stolnico.

Pokojni nadškof je bil rojen 22. IV. 1891 v mestu Alfonsine v italijanski pokrajini Ravenna. Studiral je v Bologni, kjer je bil 11. maja 1915 posvečen v duhovnika. Po prvi svetovni vojni je živel v Vatikanu, kjer je bil izvedenec za cerkvene razmere na bližnjem vzhodu, zato je bil tudi tajnik papeške komisije za Rusijo, pozneje pa je bil apostolski administrator v Carigradu (Konstantinopel) in apostolski delegat za Grčijo. Dne 23. septembra 1934 je bil v Gorici slovesno ustoličen za goriškega nadškofa.

Nadškof Margotti je vladal gotovo v najbolj težkem razdobju 200-letne goriške škofije. Saj pade v ta čas doba itali-

janskega fašizma in preganjanje slovenščine tudi v cerkvah, v ta čas pade druga svetovna vojna, zasedba škofije po Nemcih, divjanje komunizma, ter končno delitev škofije.

V vsej tej dobi se je vedno in povsod zavzemal nadškof Margotti za pravice svojih vernikov in tudi za narodnostne pravice Slovencev, kolikor je bilo le mogoče. Sam se je naučil slovenščine, vživel se je v razmere naroda in spoznal duševnost Slovencev. Kljub strašnem vladnemu pritisku je znal rešiti Slovencev vsaj temeljne jezikovne pravice: slovensko petje ter slovensko pridigo v cerkvi, krščanski nauk v materinščini, pouk slovenščine v semenišču. Izrečno je naročil, naj vodijo škofijski uradi vse poslovanje dvojezično ter naj na vsako prošnjo in vprašanje odgovorijo v jeziku prosilca.

Naj Bog pokojnemu nadškofu povrne vse z blaženim pokojem v Gospodu!

† Dekan Janez Kete

Že petič je segla smrt v vrste slovenskih begunskih duhovnikov v Avstriji. Na Tirolskem sta umrla župnika Šarec in Tiringar, na Koroškem duhovnika Krušič in Oražem. Sedaj se je za vedno poslovil peti.

Dne 27. julija je umrl v gradu Grades v Metniški dolini na Koroškem dekan Janez Kete, župnik pri Devici Mariji v Polju pri Ljubljani. Je zadnja leta sicer precej bolehal, vendar se je toliko okrepil, da je mogel lani v novembru opraviti svetoletno romanje v Rim in se udeležiti slovesne proglasitve dogme o Marijinem vnebovzetju. Letos v zgodnjem poletju pa se ga je lotil rak na jetrih in je tej bolezni v nekaj tednih podlegel, star šele 63 let. Z njim se je poslovila od nas vidna osebnost iz vrst duhovnikov ljubljanske škofije.

Pokojni se je rodil dne 16. septembra 1888 v župniji Planina pri Vipavi kot sin hišarja in čevljarja. Mati je zelo želela, da bi sin Janez postal duhovnik, zato sta z očetom poskrbela, da je šel sin po opravljeni ljudski šoli v Planini in v Vipavi v ljubljanske šole. Srednjo šolo je dovršil na tedanji II. drž. gimnaziji. Po maturi leta 1909 je vstopil v ljubljansko semenišče in bil v tretjem letniku bogoslovja dne 12. julija 1912 od škofa dr. A. B. Jegliča posvečen v duhovnika. Naslednje leto je nastopil kaplansko službo, ki pa jo je opravljal samo šest let, a to na najtežjih župnijah v škofiji: Zagorje ob Savi, St. Vid nad Ljubljano in Sv. Peter v

Ljubljani. Toda škof Jeglič je hotel imeti sposobnega in delavnega duhovnika kaj kmalu na samostojnem mestu. Komaj 31 letnemu je podelil leta 1919 župnijo Vrhniko in ga obenem imenoval za vrhniškega dekana in za duhovnega svetnika. Na župniji, ki je imela 6.000 duš in v dekaniji s 13 župnijami je vztrajal celih 18 let. Bil je vsa leta svojim župljanom izredno goreč dušni pastir, svoji dekaniji pa spretен cerkveni upravnik. Zaradi težke avtomobilske nesreče, ki je pri njej zadobil pokojni dekan težke telesne poškodbe, se je moral ozreti po drugi župniji, katero je leta 1937 dobil pri D. M. v Polju. Nova župnija je bila sicer za 1.000 duš večja od prejšnje, toda odvzete so mu bile skrbi z dekanijo. Osem let je vodil to izredno težavno župnijo v izredno težavnih in nevarnih razmerah zlasti v času druge svetovne vojne, ko je prišlo nad naš narod dvojno gorje: italijanska in nemška vojaška zasedba ter javen pojav komunizma. Zaradi neustrašnega nastopanja v smislu in po navodilih svete stolice ter ljubljanskega škofa je moral pokojni dekan prestati mnogo prebričkih ur ter končno leta 1945, da si reši golo življenje, zapustiti s svojimi župljani in rojaki domovino ter se zateči v Avstrijo. Nikdar mirujoči duhovnik je našel tudi tu polne roke dela. Poleg udeleževanja na socialnem polju je bil svojim rojakom dušni pastir v taboriščih Vetrinjs, St. Vid na Glini in St. Gertraud v Labodski dolini. Zaradi svojega neustrašnega nastopa v pogledu javne morale v

taboriščih je moral presedeti nekaj mesecev v angleškem vojaškem zaporu na Koroškem. Slednjič je dobil v upravo župnijo Kotmaraves, kjer pa je nevarno zbolel in se je po vnovič zadobljenem zdravju preselil v Grades, kjer je sedaj umrl.

Pogreb je bil v ponedeljek, 30. julija, v Gradesu. — Pogrebne obrede je opr-

Dr. Lambert Ehrlich:

SLAVA BARAGU

(1. nadaljevanje)

2. Baraga celo življenje potujoči misijonar

Prvo misijonsko postajo Arbore Croche ob Mičiganskem jezeru med Indijanci Otava je prevzel l. 1831. V enem letu se je naučil jezika Otava-Indijancev in jim spisal že prvi molitvenik v njihovem jeziku. Po enem letu že piše: „Ko se bodo vsi spreobrnil, se bom podal v drugi kraj, kjer je... veliko divjakov, kateri hrepene po kruhu življenja...“ In zdaj se začnejo njegova slavna misijonska potovanja. Hiti na Bobrov otok, 40 km od brega, potem prevzame novo postajo v dolini „Velika reka“, 30 km proti jugu. Že l. 1835 se je podal nad 1000 km daleč k plemenu Očip-ve na Gornjem jezeru ter prevzel misijonsko postajo La Pointe: bil je tam edini duhovnik na 400 km daleč. „Črne suknje“ (misijonarji) so se Indijanci tako razveselili, da so zgradili v sedmih dneh leseno cerkvico, hišico za misijonarja in šolo. Poučeval je otroke, odrasle, krščeval pogane. Ko je v osmih letih krstil 981 Indijancev in belokožcev, tako da ni bilo več pravega misijonskega dela, gre l. 1843 300 km daleč proti vzhodu v L'Anse. Zgradil je s pomočjo Indijancev v kratkem cerkvico in 22 hiš ter jih poučeval v poljedelstvu, branju, pisanju.

vil generalni vikar mons. dr. Jože Jagodic ob asistenci 22 duhovnikov in obilni udeležbi vernikov iz gradeške župnije in okolice. Pogreb je pokazal, da si je pokojni tudi v tuji zemlji znal pridobiti srca s svojo dušnopastirsko gorečnostjo in zglednim duhovniškim življenjem. Naj se zvesti služabnik Gospodov odpočije od svojih trudov v Bogu!

Pa Baraga ni bil misijonar samo za L'Anse, vsa obala Gornjega jezera je bila njegova župnija. Hoditi je moral nazaj v La Pointe, kjer dve leti ni bilo duhovnika, pa tudi še naprej v Fond-du-Lac ob robu jezera in preko jezera na severno-zapadno obal. Poleti se je vozil z ladjo, pozimi pa hodil na krpljah po snegu, ali peš po ledu.

Pokrajina okrog Gornjega jezera se je vedno bolj oživljala. Iz Evrope je prihajalo vedno več ljudi, ki so se naselili, delali v rudnikih. Po Baragovi zaslugi, ki je bil vsem vse, je pokrajina postala zrela za samostojno škofijo. In ko so iskali sobnega moža, piše papež Pij IX., „smo svojo pozornost obrnili na Tebe, ki te priporočajo pobožnost, verska gorečnost in misijonsko delo med Indijanci...“ in Baraga je postal l. 1853 škof Indijancev. Redkokdaj je imel kak škof tako nalogo pred seboj kot Baraga. V novi škofiji je bilo okrog 10.000 katoličanov, polovica izmed njih Indijancev. Na razpolago je imel Baraga dva duhovnika. Za škofijski sedež si je izbral Baraga Sault St. Marie. Toda že v prvih dveh in pol letih je bil več kot 15 mesecev na potovanju. Prehodil, prejahal, preplul je večkrat vso škofijo, ki je bila velika kot tri Avstrije.

(Dalje prihodnjč)

Prijatelju-pesniku ob poroki

Prijatelj moj me je zapustil
in svoji dečli se udal,
na ohcet svojo me povabil,
čeprav je zdaj ženin postal.

Obljubil sem mu, da bom prišel,
a grozno res prestrašil se.
„Ubogi Folti,“ sem si mislil,
„svoboda Tvoja h koncu gre...“

Ne vem, kaj že zahteva šega,
zato sem žinjal, knjige bral...
Po dolgem času sem bil na jasnem,
slednji mu nasvet bom dal...

„Ti, le poglej še hlače svoje
ter čuvaj bolj jih kakor njo,
drugače bo pa nič po Tvoji,
le vse po njeni volji šlo!“

In nasmejaj se bom šaljivo,
ko s prstom mi zagrozil bo...
jeziti ga še moram malo —
s srca govoril bom tako:

„Že vem, da se imata rada,
drugače mogoče ne bi b'lo,
da bi jaz voščil vama sreče
in klical: ženin, nevesta - živijo!“

R. Vouk

Uredništvo in uprava „Naš-ega tednik-a“
Kronik-e se pridružujeta in želita našemu
„slavčku“ iz zelenih naših gora vse naj-
boljše v novem stanu: dobro vzajemnost,
srečo in zadovoljstvo ter pridne otroke.

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 27. NADALJEVANJE

„Pridem, veš, da pridem,“ je obljubljal oče in se smejal ob misli: „Toliko denarja nas je stal ta fant, in glej, z vsemi svojimi šolami si ne ve nič pomagati. Navadil bi se name, v vsem bi se samo name zanašal, to pa ne gre. Kaj pa, ko mene ne bo? Kaj bi si začel brez mene? Naj se torej vadi. Ne pridem, izgovoril se bom, in videli bomo, kako bo sam plaval in se otepal.“

Holoubek je pospremil očeta, se mu zahvalil za vse in se poslovil od njega. Z Barico kmalu nista več utegnili nanj misliti ali se vdajati kakšnemu tarnanju. V župnišče so jima prišli najprej zidarji in pa rokodelci vseh vrst. In kakor bi se hotel Holoubek vseh teh obrti učiti, je vedno bil pri njih, hodil zaprašen, oškropljen z apnom in barvami, v cerkvi je pomagal staviti oder, nosil je ven sohe angelov in svetnikov, jih umival, čistil slike, z orglarjem je izpihaval iz starih, onemelih piščali kupe pajčevine, s pečarjem je doma iskal, kod drži dimnik, s stavbenikom je izbiral pečnice, s slikarjem in pleskarjem je preizkušal barve in ljubosumno gledal, kako pri Bohaču stavba hitro raste, kako se že pripravljajo, da postavijo streho na visoke zidove modernih hlevov, medtem ko se zdi, da v župnišču rajši delo raste, ne pa se manjša, vsepovsod je razrito, raztrgano in razmetano, čeprav Holoubek vedno priganja

in se sam trudi in žene kolikor more.

„To ne gre drugače,“ ga je krotil graščinski stavbenik, „s popravo je vedno huje kakor z novo zgradbo. — Poprava gre bolj počasi, daje več dela in terja večjo pozornost nego golo zidovanje. Samo počakajte, da začno hlevom delati oboke, ometavati, tlakovati, delati žlebe, vzdavati vrata in okna, tedaj jim tudi ne bo šlo tako od rok. Vsekakor bomo mi prej končali.“ In prav je imel. Popravila na videz brez glave in repa so se počasi spajala, zidana vrtna ograja je bila že končana, od cerkve so odstranili oder in cerkev je zablestela v novi obleki kakor pomlajena, zlatar je znotraj že tudi dovršil, ženske so oprale okna in o proščanju — na praznik svetih apostolov Petra in Pavla — župljani svoje cerkvice niti prepoznati niso mogli, tako se je kar bleščala od čistote in došlejš neslutene lepote. Mnogo raznih igrač, papirnatih podob, koškov, umazanih šopkov in umetnih vencev je zginilo, vse je bilo umerjeno razvrščeno in razpostavljeno. Zdelo se je, da je cerkev postala prostornejša, zdela se je višja in večja, tako da se je celo samemu Holoubku nenavadno priljubila, zdela se mu je lepša mimo markovske, celo najlepša med vsemi, ki jih je kdaj videl. Vzrok temu je bilo to, ker je to svetišče bilo v resnici „njegovo svetišče“, urejeno po njegovem okusu, zato ker sta njegovo delo in njegov trud pustila v njem vidne sledi v vseh kotih. Župnišče niti ni dalo toliko dela. Krovci na strehi so bili že pri kraju, zidarji so jo „dejali v barvo“, okna in vrata so bila že preplekana in nihče ne bi bil rekel, da je to stara, razpadajoča hiša, ki je bila v vasi za strašilo.

„Samo ograjo, še ograjo naokoli,“ je vzdihoval zmučeni in od skrbi in dela izčrpani in zbiti Holoubek. Toda odnehal ni. Hanzek je moral voziti kamen in opeko, stavbenik preskrbeti zidarje in na sv. Jakoba, ko je Holoubek čestital očetu za god, se je mogel očetu že pobahati: „Žetev je pri nas že v teku. Očka, zdaj pridite. Župnišča niti spoznali ne boste več. Pripravili smo vam prijetno gnezdece. Mnogo smo prestali, zato pa boste našli povsod in v vsem vzoren red. Pro račun smo znatno prekoračili, toda sam gospod ravnatelj je priznal, da je bilo potrebno in da bo zato dolga leta mir.“

Oče je odgovoril, da se tega veseli, ko bo to videl, toda tako kmalu da to ne bo, ker se on in mamica zdaj od doma ne moreta ganiti, zato ker čakajo, da škorklja v kratkem prinese mladima majhnega golobčka, dedek in babica pa da bosta za botra in bosta morala učkati in zibati, kakor se za preužitkarje spodobi. Naj si torej sami uredijo, saj so v Trešticah dovolj modri ljudje, k njim naj se obrne za pamet, če mu bo lastna premalo.

Holoubek je vedel, koliko je udarilo. Očeta je užalil priimek „hribovc“, razrdil se je pri požaru pri Bohaču in noče več v Treštrice. Torej mora sam začeti gospodariti in bo tudi začel. Saj to niso nikakršne čarovnije. Malo se bo jezil, malo ga bodo naučili ljudje, malo vreme, toda osramotiti se ne bo dal. Sreča, da je župnija majhna, da so počitnice, dela v pisarni skoraj nič, zato bo več na polju kakor doma. Pomagal bo, z lastno močjo bo podprl delo, če bo treba...

Tako se je začela žetev. Na poljih je čakalo mnogo obetajoče žito, visoka rž je

valovala kakor razburkani valovi na jezeru, težki pšenični klasi so se zibali v soncu in prasketali, ječmen je pripogibal klasje, ovseni praporci so veselo frfotali in plapolali v vetru. Vse je skoraj hkrati dozorelo in klicalo žanjčev.

„Če bo vreme držalo, bomo za štiri-najst dni, največ za tri tedne žetev končali,“ je pravil kočar Jina, s katerim se je Holoubek najčesteje posvetoval in katerega je Holoubek zavoljo varnosti, da se ne bi uštel, najprej pokazal klasje, če ga že lahko začne žeti.

„Kar nadenj! Nič ne odlašajte! Vse to dozori v kozolcih. Zdaj ne čakamo več, kakor nekdanj, na poslednje zrno, da bi vse šuštel kakor trsje. Mlatilnica ga izmlati, preden se na valju trikrat zasuje, in prišel bo žid in vse pokupil.“

Vsega kraja kakor da se je polastila vročica. Nihče ni gledal na uro, ne na delovni čas. Gospodarji so poslom izredno zvišali plačo, jim dali piva in izboljšali hrano. Od ranega jutra do poznega večera so na polju vriskali ženici, zvenketale so kose, ko so jih brusili in klepali, škripali so vozovi, konji so dirjali s praznimi, počasi, težko in previdno pa se vračali s polnimi, visoko naloženimi vozovi in skednje, h kolom in kopicam po širokem polju...

Ta naglica, ta vročična gorečnost za delo je osvojila tudi Holoubka. Pedlegete je tej vsesplošni bolezni. Slečen, brez suknje je stal doma na skednju na skladi, metal in urejal težke pšenične snope in se spominjal na svoja študentovska leta, ko je med žetvijo vedno prihranil majhno vsotico, zato ker mu je oče v soboto izplačal pravično mezdo kakor vsem ostalim.

(Dalje prihodnjč)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob 1/29. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse. —

V soboto 11. t. m. je v slov. cerkvi (stara bogoslovja) v Celovcu vedno čiščenje. Obredi se pričnejo ob 7. zjutraj. — Svete maše so ves dopoldan, zaključna sv. maša pa ob 7. uri zvečer.

DOBERLA VAS — PLIBERK

V predzadnji številki „Našega tednika“ smo brali pod zgoraj navedenim naslovom razmere na cesti iz Doberle vasi do Pliberka. Omenil bi samo, kar se tiče štebna. Vidite, tako je, če ima vas svojega cestarja, potem je cesta vedno v redu in asfaltirana. In sicer imamo pri nas celo dva cestarja, ne samo enega. Je pač tako, da vsak v prvi vrsti skrbi za svojo domačo vas. Zato smo štebani tudi zelo ponosni na naša dva cestarja, ki pridno skrbijo, da ne požiramo prahu.

Čudno pa je res, če pomislimo, šteben sama vas zase lahko postavi celo dva moža na cesto, Šmihel pa, ki nam vedno oponaša, je tako obširen in kultiviran, pa si ne upa postaviti niti enega moža na državno cesto.

„Sago“ pišče iz sadnih sokov
Imajo v primeri z limonadami 3 prednosti:
● iz čistih naravnih sadnih sokov
(nobelih esence, nobelih barvil)
● večja vsebina sladkorja
● polnilev brez klic
Izdovalec — JAKOB PAGITZ
„Tekoče sadje“ CELOVEC-KLAGENFURT, Waagplatz

Šteben je pač republika zase, pa je že bolj monarhiji podobno, ker imamo na vasi tudi „cesarja“ in „kralja“. Dejstvo pa je, da je cestna uprava pač mnenja, da se skozi Šmihel ne plača asfaltirati ceste, ker bodo itak kmalu tam delali novo in lepšo cesto, ki bo odgovarjala prometu državne ceste. Pri vas v Šmihelu bi bilo pač potrebno celo cesto znova popraviti in asfaltirati, kar pa brez teškega valjarja sploh ni mogoče. To naj bo Šmihelčanom v pojasnilo, da nam ne bodo vedno oponašali, da sta tega kriva naša cestarja.

Če se vas res cestna uprava ne usmili, bo najboljša, da se obrnete na Leitgeba, Krauta in Reiterja, ki zvozi toliko tisoč m³ lesa skozi vas, da malo zraven vložijo in potem se bo tudi položaj v Šmihelu zboljšal. Če vam pa to ne uspe, bo pa zaenkrat skoraj najboljša — če vam naši pridni cestarji ne ugovarjajo — da si poiščete svojega cestarja, kajti drugače bo še marsikateri motorist „pocetljal“ svojega socija, predno bo cestna uprava začela z novo cesto. Ker ste Šmihelčani v tem oziru res takšni „riveži“, imamo štebani z vami sočutje, ker sami dobro vemo in smo že občutili, kaj pomeni slabša cesta za vsako vas. Zato so sklenili naši cestarji, da bodo v prihodnosti tudi vaši vasi obrnili več zanimanja in se bodo zavzeli pri cestni upravi za popravilo vaše ceste.

ŠTEBEN V PODJUNI

Kakor drugod tudi pri nas nesreča ne počiva. V petek, dne 20. t. m. se je precej hudo ponesrečil nam vsem priljubljeni veleposelnik Robert Eržen, p. d. Kunčič. Šel je še v pozni večerni uri po slamo na peter (t. j. prostor, ki se nahaja nad gumnom ali skednjem). Padel je zelo globoko na gumno in tu ravno na lestvo voza. Dobil je precejšnje poškodbe, zlasti na hrbtu. S takojšnjo pomočjo zdravnika mu ni bilo treba v bolnico. Želimo mlademu kmetu, da bi se prav kmalu po-zdravil.

BELA

Nepričakovano hitro je umrl g. Karel Lesnik, posestnik velike Lesnikove kmetije. Dne 28. julija ga je zadela pri delu možganska kap in vkljub hitri zdravniški pomoči ni bilo več rešitve. Tako je šele v 54. letu starosti izdihnil svojo blago dušo.

Rajni je bil dober in skrben mož in oče. Bil je dober sin svojim obnemoglim starišem, ljubeznjiv brat in stric. Rajni se je gostil odlikoval po svoji radodarnosti in gostoljubnosti napram sosedom in svojemu bližnjemu. Težko ga bomo pogrešali!

Zeni in hčerki in vsej Lesnikovi družini izrekamo odkrito sožalje za zagotovilo našega sočustvovanja. — Žalostni prijatelji iz Bele.



Pri nas na Koroškem

SELE

Z veseljem pričakujemo v letošnji jeseni dve lepi slovesnosti. Na Sedlcu se je s prostovoljnimi darovi in še posebno s prostovoljnim delom dvignila lepa lesena kapelica za oltarjem, korom in stolpom. Posvečena bo, ko bo vse potrebno urejeno. Gotovo bo ta slovesnost privabila mnogo Marijinih častilcev, ne le domačih, marveč tudi iz Obirske, Apač in Šmarjete.

Naročeni pa so tudi trije zvonovi za selsko cerkev. Požrtvovalno prispevajo za nje premožni in revnejši deloma v denarju, deloma z lesom in brezplačnim delom. Livarna je obljubila zvonove poslati že meseca septembra. Tako bo naš mali, že blizu 600 let stari zvon, kmalu dobil v zvonik tri tovariše in bodo vsi ubrano peli Bogu v čast, živim v veselje in rajnim v slovo.

NA PECI SMO B'LI...

Kakor vsako leto na dan sv. Ane tako smo tudi letos napravili izlet na našo Peco. Seveda vreme ni bilo zelo ugodno in je marsikateri zavrnilo in mu vzelo veselje do izleta. A kljub slabemu vremenu se jih je še precej držalo stare navade in smo jo mahili na našo ljubo Peco. Napovedana je bila vrh Pece sv. maša, ki je morala pa izpasti.

Še več kot na dan sv. Ane se jih je zbralo od blizu in daleč v nedeljo, dne 29. julija. Takrat je bilo vreme zelo lepo in ugodno. Lepe slovenske pesmi so donele preko višav in nekateri tenkoslušni „Polonci“ so trdili, da je prinesel veter doneče glasove naše pesmi celo v dolino. Tudi „Matjaževa vojska“ je bila vsa iz sebe, upajoč, da dobi nekaj pomočnikov, strežarjev v polnimi nahrbtniki in oboroženih z debelimi palicami.

Že na predvečer smo se zbirali v pastirski koči večkega stanu. Naš Marko, ki pase čredo, je bil zelo gostoljuben, toda za toliko gostov je bila njegova kočica premajhna. Kdor je imel srečo, je še dobil prostorček v podstrešju, drugim pa ni preostajalo drugega kot pa postaviti tabore pod milim nebom. Spali splošno vsi skupaj nismo. Saj se na takšen dan nabere dovolj takih „kundejev“, ki vejo celo noč zabavati ljudi. V koči smo se nahajali s petjem, na prostem pa smo se tresli v hladni planinski noči in marsikdo je prešteval mile zvezdice.

Vedno veliko izbiri novih in okusnih vzorcev
blaga za poletje in tudi že za jesen

dobite po stalnih cenah pri

Schirnutter

Celovec - Klagenfurt
Karfreitstraße 1

Že zgodaj zjutraj, ko je bil še mrak, smo nadaljevali našo pot proti vrhu Pece. Komaj smo prispeli na višino, se je poslavljala od nas jutranja zarja in mogočno sonce se je — kot nam v jutranji pozdrav — pokazalo na vzhodu. Zabliske so stene daljnih in bližnjih gora — nepozabljivo doživeti narave v tihi planinski samoti. Vsled krasote trenutka smo kar pozabljali na krutost vsakdanjega življenja. Kamniške, Julijske planine in Karavanke so se svetile v zlatem soncu, na zapadu mogočni Triglav in pod nami se je razprostirala naša lepa Podjuna. Nikdar ni lepša kot pa v jutranjih urah, ko jo jutranji žarki božajo. Na planini spoznamo bolje našo domovino, naš slovenski raj, ki se razprostira v vznožju gora.

Po okrepcanju s sladko kapljico, katero je nam naš novi pastir že v svojem članku „Veški stan“ obljubil, smo jo mahili spet proti domu. Toda spomini na lepe urice, ki smo jih skupno preživeli na „Matjaževi gori“, nam bodo ostali nepozabni.

A. S.

MARIJA NA ZILJI

Po dolgem času se spet enkrat oglašamo. Pa danes ne toliko, da bi poročali, kaj se je pri nas zgodilo. Kaj posebnega ja nič ni. Življenje gre svojo pot. Včasih sije sonce, včasih dežuje, včasih se tudi bliska in grmi, kakor v vsakem življenju.

Danes bi vam le radi povedali, kaj bo, in sicer 15. avgusta — na Veliko Gospojnico. Ta dan je pri nas veliko cerkveno žegnanje in romarski dan. Kakor vsako leto se hočemo tudi letos zbrati pri Mariji na Zilji pri Pomočnici kristjanov.

Sv. maše bodo od 7. ure naprej. Ob 9. uri pridejo procesije iz sosednjih župnij. Ob 10. uri je slovesna sv. maša, ki jo daruje č. g. novomašnik Dragašnik, ki nam bode nato podelil tudi novomašniški blagoslov. Pri tej sv. maši bodo peli združeni cerkveni pevski zbori: Suha, Zelinje, Pečnica, Loče in Zilja. Posebno nas veseli, da nas obiščejo č. g. novomašnik ter pevci s Suhe in Zelinje.

Pevcev pa ne bomo slišali samo v skupnem zboru. Popoldan ob pol dveh nastopi vsak zbor posamezno z lepimi Marijinimi pesmimi. Slovesnost bomo zaključili s petimi litanijami.

LETNE SRAJCE (svetle, stalne barve)
v vseh modnih barvah S 78.—

Pichler

BELJAK-VILLACH
Bahnhofstraße 9

Kroj napravi moža!

Nazadnje bodi še povedano, da se bo do ves dopoldan prodajali zvitki za srečolov. Dobili boste lepe dobitke za majhen denar. Da vam dobitkov ne bo treba ves dan s seboj nositi, jih bomo delili popoldan. Če bi se komu naprej mudilo, pa dobi dobitke tudi že preje, če bo kaj zadel, seveda.

Tako ste vabljeni še enkrat in prav pristočno vsi častilci Marijini od blizu in daleč, da poromate na Veliko Gospojnico k Mariji na Zilji.

TINJE

se pripravljajo, da sprejmejo romarje na Veliko Gospojnico. Obljubljeno imamo, da pride novomašnik č. g. Jožef Škof iz Škocijana. Najavljeni pa so tudi nekateri pevski zbori.

To bodi romanje za sveto leto. Zato bo tudi lepa priložnost za spoved. Tisti, ki so letos v Tinjah opravili duhovne vaje, so takrat izrazili željo, da bi se v poletju enkrat sestali spet v Tinjah. Pri-dite sedaj!

VABILO

na kulturno prireditve, ki bo v nedeljo, dne 12. avgusta ob 3. uri popoldne v gostilni Schütz v Škofičah. — Sodelujejo pevci in tamburaši.

GREBINJSKI KLOŠTER

Prvič v zgodovini smemo letos obhajati naš glavni praznik Marijinega Vnebo-vzetja po dogmatizaciji te verske resnice z novo Marijino mašo. Slovesno bo spet to praznovanje, ker je tudi ob enem dekanijsko romanje za velikovško okolico v svetem letu v domovini.

Ob 7. uri se začnejo svete maše, ob 9. uri je slovesno praganje okoli stare cerkve, potem je slavnostna slovenska pridiga in peta sv. maša ter ob koncu pete Marijine litanije. Celi dopoldan bo tudi priložnost za sprejem sv. zakramentov.

Verniki vse okolice so pristočno povabljeni. Ako bo ugodno vreme, se bo uvrstilo to romanje h klosterski Mariji med druge najlepše slovesnosti svetega leta v domovini.

ŠMARJETA V ROŽU

Poletna vročina pritiska, vmes so nali-vi, da nam spere vse gorske poti. Hvala Bogu, s točo nam letos še prizanaša. Dal Bog, da bi tudi ajdo srečno spravili. Saj letina ne bo zadostovala za vsakdanji kruh. Tudi s sadjem ne bo dosti dela, ker ga ni.

Tem bogatejšo žetev ima med nami bela žena smrt. Za Nagvovo materjo, Alojzo Poganič v Hmelsah, katero smo pokopali 25. junija, je umrl 26. junija Zavoznikov stari oče, Jožef Višovnik. Dosegel je lepo starost 83 let. Julija je zapustil svoje Humarjev oče, Johan Olinovec na Kočuh. Pokopali smo ga na dan sv. Mohorja in Fortunata. Podlegel je poapnenju žil.

Po dolgi mučni bolezni je 1. avgusta izdihnila svojo dušo Hajnževa mati. Že četrto leto je bila priklenjena na bolniško posteljo, iskala je zdravja po bolnišnicah v Celovcu in v Beljaku, a zastonj, smrt jo je rešila velikega trpljenja. Na prvi petek smo jo položili v materin grob. Naj se spočije na božjem Srcu, katerega je goreče častila. Naj vsi naši rajni počivajo v miru! Zaostlim izrekamo svoje sožalje!

ZA HLADNE VECERE

PULOVER IN JOPICA

originalni italijanski vzorci

Grüner

Celovec - Klagenfurt, Burggasse

Šestnajstim pogrebom odgovarja 10 krstov doma, 6 v Celovcu. Vsekakor zgleda, da morajo odpomoči mladim poročenem nezakonski otroci, da so kos številu smrtnih žrtev.

Dan. sv. Marjete, dne 13. julija smo praznovali tudi letos z vednim čiščenjem. Nedeljo v osmini pa z običajnim praganjem in z isto tako običajnim „žegnanjem“ v gostilni, na kegljišču in plesišču. Saj brez teh — žegnanja ni. Da bi bilo le zmerno, zmerno... Pa ga je marsikdaj in marsikje za požirek, celo za kravji požirek — preveč!

Šolsko leto smo zaključili z zahvalno sv. mašo. Počitniški mir so poživili fantje-ministrantje, ki so se zbrali 31. julija na letošnjem svojem shodu pri nas. S štiriimi posebnimi omnibusi, nekateri pa peš, so prihiteli iz vseh naših far od Zgornje Zilje do Spodnje Podjune. Menda jih je bilo okoli 190 in z njimi 27 gospodov kaplanov, provizorjev in župnikov. Lep je bil sprevod, ki se je razvil izpred far-nega doma preko sejmišča v cerkev, še lepša skupna molitev in pesem. Naj bi fantom ostale v spominu besede gg. Pice-ja in Čebula in jim pomagale vsiti častno službo ob oltarju Bogu in ljudem v veselje! Po slikanju so se fantje porazgubili po gostoljubnih družinah na vasi h kosilu, nato pa so preskusili moč Roža in Podjune z žogo. Po petih litanijah je sledilo v farnem domu izpraševanje — tekma za nagrade. Ko so se na večer odpe-ljali, je postalo zopet mirno na vasi. Škoda, da ta shod ni bil na nedeljo, da bi ga vsi doživeli.

IRO-sporočila!

IZSELITEV V NORVEŠKO

Med 15. in 25. avgustom bo ura-dovala v Avstriji norveška komisija za begunce. Osebe, ki ustrezajo spodaj navedenim pogojem, naj se čim preje zglase osebno ali pismeno pri IRO v St. Martinu pri Beljaku-Villach.

Pogoji so:

Članstvo pri IRO.

Poklici:

poljedelski delavci in agronomi,
tekstilni delavci vseh vrst
(tkalci, krojači itd.)
mizarji, tesarji, tapetniki
metalurški in železarski delavci,
kovači, avtomehaniki
usnjarski delavci
krznarji
poselsko osebje (tudi z otroci),
hotelski kuharji.

Starost: do 55 let.

Prednost imajo družine z manj kot 4 člani.

OPOZORILO NASIM PRIJATELJEM

Uradne ure in sprejem strank pri uredništvu in upravi „Našega tednika“ je vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Ob sredah (razpošiljanje lista) uradne ure odpadejo ves dan. Ob sobotah popoldne ne uradujemo. — Uredništvo in uprava „Našega tednika“ sta v Celovcu na Viktringer Ring-u 26, pritličje, levo.

Ob velikih slovesnostih pri holandskih Slovincih

(Nadaljevanje z 2. strani)

igranju godbe in petju pesmi „Marija Ti pomagaj nam“. Sliko so prevzeli fantje in jo nesli ob spremstvu deklet v narodnih nošah skozi Brunssum. Za sliko je šla duhovščina, moški in ženske; počasi se je vila dolga procesija ob petju pesmi, molitvi in igranju godbe do gledališča na prostem. Tam je bil narejen oltar, kamur so postavili podobo brezjanske Matere. Rudarji v svojih uniformah so z zastavami držali častno stražo. Pevski zbor „Zvon“ je ubrano prepeval med sv. mašo, ki jo je ob asistenci g. župnika A. Hegenkötter-ja iz Nemčije, g. župnika I. Kunstlja iz Anglije, g. župnika Kokalja in g. Revena iz Belgije bral slavljencec preč. g. pater Teotim. To je bila zahvalna daritev naših bratov za vse sprejete dobrote in križe. Obenem pa so vsi udeleženci goreče prosili za nadaljnje božje verstvo in blagoslov. Ob Marijini sliki so se Slovenci iz Holandije, pa tudi bratje izseljenci

iz Francije, Belgije, Anglije, Nemčije in zastopniki Koroške počutili, kakor doma. Utrdili so se v bratski ljubezni in sklenili, da ostanejo zvesti slovenskim svetinjam. Za lepo krščansko življenje jih je v pridigi med sveto mašo navdušil preč. g. Zdravko Reven, izseljeniški duhovnik iz Charleroi v Belgiji.

Navzoče je bilo tudi tehnično osebje radia Maastricht, ki je slavnost snemalo na plošče in jo deloma še isti dan oddajalo. Da so Slovenci od Holandcev spoštovani in upoštevani, je dokaz, da se je slavnosti poleg drugih holandskih gostov udeležil tudi župan mesta Brunssum.

Po zahvalni pesmi so se rojaki razšli po domovih v Brunssum, Heerlerheide in Hoensbroek. Prav ginljivo je bilo, ko so se stari znanci po dolgih letih spet sešli, se veselili svidenja in obnavljali spomine na domovino tam daleč, daleč...

Nepozabljena večerna proslava

V prijetnem kramljanju je kar hitro napočil večer, ko se je začel drugi del slavnosti tudi v gledališču na prostem. To gledališče je res nekaj lepega, narejeno po grškem vzorcu. Zgrajene so stopnice, ki padajo navzdol proti umetnemu jezercu, kjer plavajo ladbi. Bele kraljevske ptice krasno povzdigujejo to naravno gledališče, ki ima oder nekoliko nad jezercem in ozadje tvorijo mogočna drevesa. Ob večeru je ta slika posebno lepa, ko se nešteto luči odbija na gladini vode in se vse postave z odra kakor v zrcalu vidijo tudi v vodi.

Slovesnost je otvoril požrtvovalni predsednik „Zveze slov. kat. društev sv. Barbare v Limburgu“ g. F. Parfant. Nato je v imenu škofa iz Roermonda pozdravil vse zbrane dekan iz Heerlena, preč. g. Bemelmans. Osebnost je pozdravil vse navzoče častni predsednik pripravljalnega odbora župan mesta Brunssum g. I. Quint. Iz tega govora in sploh vseh, ki so jih imeli Holanci, je bilo razvidno kako priljubljeni so Slovenci. Gospod župan iz Brunssuma je naglasil, da so vsi državni in privatni uradi vedno pripravljeni jim pomagati (to niso samo besede, ampak dejstvo). Slovenci uživajo ugled v celi Holandiji in so znani kot poštenjaki in pridni delavci.

Opozoril jih je tudi, naj le ljubijo svoj materini jezik in ohranijo svoje šege in navade. (To je nas koroške Slovence posebno razveselilo in presenetilo).

Nato je sledil jubilejni nagovor preč. g. N. Babnik-a, ki ima za letošnje slavnosti največ zaslug in res požrtvovalno deluje v dušnopastirstvu med holandskimi Slovenci. V svojem govoru je izrazil veselje nad udeležbo številnih rojakov, zastopnikov cerkvenih in državnih oblasti ter gostov iz drugih držav. „Mislim, da ni med nami v Limburgu nobenega Slovenca, ki se ne bi čutil zelo počaščenega in ganjenega v dno srca ob misli, da smo danes pri tej jubilejni prireditvi združeni kot ena slovenska družina Slovinci iz cele zapadne Evrope in da so med nami tudi naši bratje iz Koroške, ki bijejo podoben boj za obstanek svojega slovenskega jezika in slovenskih kulturnih ustanov kakor mi, slovenski izseljenci. Vsi prisrčno pozdravljeni in dobro došli! Prihiteli ste, da skupno proslavimo naše jubileje. Jubilej našega preč. g. p. Teotima, ki praznuje svoj 25 letni jubilej, kar deluje med nami, 25 letni jubilej slov. kat. društva sv. Barbare v Heerlerheide-Brunssum in 20 letni jubilej slov. pevskega društva „Zvon“. Kaj hočemo s proslavo teh jubilejev? Našemu preč. g. p. Teotimu hočemo dokazati našo hvaležnost in vdanost. Najlepša leta v svojem duhovniškem življenju je posvetil skrbi za Slovence. — Dober duhovnik je božji dar za ljudstvo. — G. p. Teotim je bil res pravi božji dar za Slovence. Storil je za Slovence več kakor bi mogel storiti katerikoli drug slovenski duhovnik.

Naučil se je našega jezika, ker je hotel postati čisto naš, kakor pravi slovenski duhovnik. Hotel se je z vami, dragi ro-

jaki po domače pogovoriti o Bogu in Mariji. S cerkveno in narodno pesmijo vam je hotel ustvariti košček domovine v tujini.

Nam je žrtvoval in še žrtvuje vse svoje sile. Kot dober očka obiskuje slovenske družine, vedno dobre volje in nasmejan kot pravi oče, ki pride med svoje otroke. Z vami je bil v veselih urah, z vami v urah težav in trpljenja, vedno pripravljen pomagati.

Boli ga trpljenje našega naroda v domovini, pri srcu mu je usoda naših rojakov, razkropljenih v tujini. Njegova želja je, da Slovenci ostanemo zvesti ne samo Bogu, ampak tudi svojemu narodu. Saj je dobro razumel slovensko srce in slovensko dušo: da sta pri Slovencih zvestoba Bogu in zvestoba narodu tesno povezana...

V naslednjih izvajanjih se je g. govornik zahvalil tudi holandskim oblastem za vso naklonjenost; prav posebno g. škofu iz Roermonda, ki je že pred 25. leti potrdil patra Teotima za duhovnega voditelja Slovencev. Nadalje je izrekel hvaležnost holandski državi za gostoljubnost in drugim svetnim oblastem za naklonjenost. Posebej pa še moramo omeniti čestitke odboru in članom društva sv. Barbare v Heerlerheide-Brunssum in pa pevskega društva „Zvon“ ob 20 letnici obstoja in plodovitega delovanja.

Z vzklikom: „Bog živi patra Teotima, pevsko društvo „Zvon“ in prosvetno društvo sv. Barbare!“ je govornik zaključil svoja izvajanja.

„Tri Korošice“ odgovarjajo

Lakenheath, v juliju 1951.

Prisiljene smo, da se zopet oglasimo, tri Korošice nagajive. Temu pa je kriv „Kranjski Janez“, ki nas je s svojim pisanjem tako razburil. Ker pač nimamo druge poti priti mu do živga, moramo pač pisati. „Le počakaj, muhasti Kranjec, kar pripravi se.“

Tudi bo naše današnje pismo bolj obširno, ker bo naša konferenca v tako važni zadevi gotovo trajala cel popoldan. Zbrale smo se tri Korošice in z resnimi obrazi dve govorita: „Hilaj, hilaj!“ tako se moram tesneje okleniti svojega pisalnega orožja.

Par minut pa še hočemo uživati takozvani mir pred nevihto in bomo cenjenim bralcem „Našega tednika“ najpreje napisale par zanimivosti o tem, kako se tukaj žito spravlja. Farmerji so tukaj večinoma veleposetniki, ki imajo ogromno zemlje, posejano s pšenico, ječmenom ovsem, in posajeno s sladkorno peso. Zanimivo pa je vedeti, da so polja skoraj brez plevela. Kmetje uporabljajo v obilni meri umetna gnojila. Na kmetijah delajo večinoma moški in tako oskrbuje en človek do sto svinj in molze 20—30 krav z električnim molznim aparatom. Ko spravljajo žito, pokažejo posebno energijo,

Sledila je izročitev spominske listine v imenu slov. kat. društev v Limburgu prečistemu gospodu patru Teotimu, instalacija g. ing. C. E. F. M. Raedtsa, direktorja O. N. Mijnen, za častnega predsednika slov. kat. društva sv. Barbare v Heerlerheide-Brunssum in čestitanje odborov slov. kat. društev v Limburgu: preč. g. p. Teotimu, g. Raedtsu, predsedniku društva v Heerlerheide-Brunssum g. L. Strmanu in predsedniku pevskega društva „Zvon“ g. A. Robeku.

Po nastopu „Zvona“, pod vodstvom g. Joška Villems-a (tudi on je Holanec), ki je z občutkom odpel tri pesmi, so sledili pozdravni nagovori gostov iz Anglije (I. Kunstelj), Koroške (dr. Val. Inzko), Nemčije (A. Hegenkötter) in Belgije (č. gg. Reven in Kokalj). Po pozdravu koroškega zastopnika je zapel kvintet „Slavček“ nekaj pesmi in z njimi v duhu popeljal brate v prelepo Koroško.

Nadvse prisrčna je bila pa tale slika: Po jezeru je priplaval ladjica, v kateri se je pripeljala belgijska slov. mladina ob prepevanju pesmice „Barčica po morju plava“, ki so jo spremljali z godali. Temno je že bilo in lampioni so v najlepših barvah svetili ter kazali pot do patra Teotima, kateremu so potem iz ladjice ven čestitali.

Spet je zadonela pesem in sicer je zapel pevski zbor iz belgijskega Eysdena. Zboru se pozna, da ima spretnega dirigenta.

Predsednik moških katoliških društev (Mijnwerkersbond) g. F. Dohmen je pohvalil delo kat. slov. mož in jim dal vzpodbudo za nadaljnje delo.

Posebno pozornost in priznanje pa so gotovo želi mladi harmonikarji, slovenski fantje rojeni že v Holandiji. Ob spremstvu harmonike so zapeli venček slovenskih narodnih pesmi. Sodelovali so bratje Markon, Slavko Strman in Pepi Ložnik.

Po kratkem odmoru so rojaki iz Heerlerheide in Lindenheuvel-a uprizorili spevoigro „Kovačev študent“. Res se nismo mogli načuditi, da so naši rojaki pripravili tudi to precej težko delo.

Še pozno v noč je odmevala slovenska pesem v Brunssumu.

Ta prireditelj nam je posredovala marsikatera nova spoznanja. Priliko smo imeli spoznati vsaj nekoliko življenje, delo, trpljenje in veselje naših bratov v Holandiji. Zelo nas je tudi razveselilo dejstvo, da se Slovenci in Holanci dobro razumejo. Zgled patra Teotima bi si tudi marsikdo na Koroškem smel vzeti k srcu. Delavnost prosvetnih in pevskih društev pa naj bo tudi našim društvom za vzgled. Ne pozabimo, da živijo Slovenci v Holandiji še v težjih prilikah kot mi, saj so vendar čisto odtrgani od domovine. Domača zemlja in materina beseda jim je dragocena dediščina, kateri se nočejo odreči. Da je slovesnost tako lepo potekla, je predvsem zasluga preč. g. Nandeta Babnika in njegovih sodelavcev. Naj Bog blagoslovi še v naprej njih delo in delo vseh holandskih rojakov. — Marija, kraljica Slovencev, naj jih varuje v miru in zadovoljstvu!

klic zgrešila in ta nas vodi, ta se tudi najbolj spozna, kam veter piha in njej se moramo zahvaliti, da smo danes me z oboroževanjem že gotove.

Sedaj bo pa menda le prišla burja. — Ko smo pred več tedni v „Našem tedniku“ brale, kako je pisal kranjski Janez o koroških volih in njih opremi, oh, kako nam je bilo čudno hudo in gotovo se je milo storilo tudi onim bralcem, kateri z vola delajo, prav posebno pa gotovo tistim, ki z njimi barantajo. Poslušaj, kranjski Janez, ali nisi mogel malo bolj navdušeno opisati koroških volov. Kako malomarno pišeš o njih v „Našem tedniku“, ko bi vsaj samo nam trem pisal, bi še nič ne reklo. In tako malomarno pišeš v naš časopis, katerega že celi svet bere. Saj še ni dolgo, ko smo me koze, ovce in krave pasle, s šibo v roki smo hodile pred voli, prijazno smo jim prigovarjale: „hej, volej; štija, hop!“ kadar smo repico, čompe, in kislo zelje sadili.

Kupujemo

SUROVO ZLATO, SUROVO SREBRO
IN ZLAT TER SREBRN DENAR

Hoy

CELOVEC/KLAGENFUT

Heiligen Geistplatz 9 — Tel. 3466

NAKUPOVALNICA

tvrdke

DEGUSSA preje RÖSSLER

Dunaj/Wien VII

Kaj pa misliš, kranjski Janez, me bi ja ne bile Korošice, če bi nas tako pisanje ne žalilo. Voli so čedne živali in močni kot traktorji in njih vprega je velika umetnost. To pojasnilo moramo dati tistim bralcem, ki še volov, rečemo koroških, nikoli niso videli in jih morda tudi ne bodo. „To slabo spričevalo o koroških volih je čez vse paragrafe užaljeno in kazni potrebno,“ trdi tista med nami tremi, ki je advokatski poklic zgrešila.

„Vojsko mu bomo napovedale,“ obe naenkrat rečeta in mahata z rokama, kakor bi že dajali povelja. Meni je kar pisalno orožje padlo iz rok, tako sem se ustrašila, na mah mi je bilo jasno, kaj bo ta strašni udarec pomenil za kranjskega Janeza; saj ga ne bo prenesel, zvrnil se bo nezavesten. Ko bi le „šantov“ ne bil, rešiti mi moram življenje in glasno pa rečem: „Najti moramo kako drugo sredstvo, ne ravno vojsko. Kranjski Janez bo ja padel in če ne bo padel, eno nogo bo gotovo izgubil v vojski.“ Sto ugovorov je bilo treba še pobiti, počasi je burja le ponehala.

Naša konferenca je končana. Nekako razočarane smo pa le, vojske ne bo in ker smo si komaj malo preje že delile medalje med seboj in lovorjave vence v slučaju, če bi katera izmed nas padla v vojski. E, za medalje nam še mar ni, ko bi vsaj lovor dobile, da bi ga kranjskemu Janezu v repičino juho skuhale, tako za dober okus.

Zelo bi nas veselilo, če bi kranjski Janez nam trem za god pisal, ker ima tako lepe čednosti, prav nič ni izbirčen v košti. Kar na tem mestu bi naš naslov napisale, ali kaj, ko smo dečle tako nestalne, pa bo potegnil kakšen usodepoln vetrič in nas bo razpihal. Ah, tako čudno se nam škoda zdi, kranjski Janez, da nisi kakšen oglar, takoj bi še napisale pesem: Oglar, oglar, mora bit...

NAGLUŠNI, POZOR!

Slušalne aparate, model VV šil. 954.—
Slušalne aparate model LV šil. 1530.—
dobite pri Radio Schmidt, Celovec,
Bahnhofstraße 22

Hu, sedaj pa kar bežimo. Gospod uradnik tam v Celovcu so strog sodnik. Saj vemo, da bojo naše pismo na veterini mlin djali in bi bilo nevarno, da bi naša konferenca v košari za papir obležala. Zato pa kar končajmo. Kranjskemu Janezu pa pošilja mnogo pozdravov Lončarjeva Mojca, to je tista, ki pravi krompirju čompe; nato ona, ki je naše advokatsko srce in jaz, ki to pišem. Zbudi se ob odmevu naših pozdravov iz nezvesti in napiši spet kaj, da ne bomo mislile, da si res nekam padel in čast koroških volov bo rešena.

Tri Korošice

Koroška deželna kmetijska zbornica

Za pospeševanje kmetijstva sta na Koroškem merodajna in odgovorna deželna vlada ter deželna kmetijska zbornica. Pri deželni vladi je za pospeševanje kmetijstva poseben oddelek za kmetijstvo, ki ima predvsem nalogo pripravljanja in izdajanja zakonskih predpisov, ki so potrebni za napredek in razvoj kmetijstva na Koroškem. Nadalje mora oddelek za kmetijstvo pri deželni vladi skrbeti za izvrševanje obstoječih predpisov o pospeševanju kmetijstva.

Večina poslov o pospeševanju kmetijstva spada na Koroškem v delokrog kmetijske zbornice, ki je ob enem tudi stanovska zastopnica kmetov in kmetijskih delavcev.

Naloga kmetijske zbornice je izdajati predloge o zakonskih osnutkih, ki zadevajo koristi njenih članov, državnemu in deželnemu zboru, ministrom, osrednji in deželni vladi ter ostalim oblastem in javnim ustanovam. Nadalje podvzema zbornica vse potrebne ukrepe za povzdigo in izboljšanje kmetijske proizvodnje, pospešuje kmetijsko izobrazbo, skrbi za povzdigo in izboljšanje gospodarskega, socialnega in kulturnega položaja kmetovalcev, gozdnih posestnikov, kmečkih in gozdnih delavcev in njihovih družinskih članov.

KAKO JE ZBORNICA SESTAVLJENA?

- Zbornico sestavljajo:
1. glavna skupščina
 2. strokovni odbori glavne skupščine
 3. predsedstvo
 4. predsednik
- Glavno skupščino sestavlja 24 odbornikov in ravno toliko namestnikov, ki so po določilih zakona o kmetijski zbornici z dne 22. decembra 1950 voljeni na pet let, in še en odbornik, ki ga določi deželna zveza kmetijskih zadrug na Koroškem. Nove volitve v kmetijsko zbornico bodo dne 25. novembra tega leta. Sedanje vodstvo kmetijske zbornice je začasno in je bilo imenovano v glavnem na podlagi zadnjih volitev v kmetijsko zbornico, ki so bile že pred vojno.

Predsedstvo

Predsedstvo kmetijske zbornice sestavljajo predsednik in dva podpredsednika, ki jih izvoli iz svoje srede glavna skupščina. Današnje predsedstvo pa sestavljajo predsednik in trije podpredsedniki, ki tvorijo vodstvo zbornice. Predsednik kmetijske zbornice je ekonomski svetnik in deželni poslanec Hermann Gruber. Trije podpredsedniki pa so: 1. državni poslanec Josef Steiner, 2. Josef Gastinger, 3. minister n. r. ing. Franz Matschnig-Rainer.

V pomoč predsedniku in podpredsednikom pri izvrševanju njihovih nalog sta predvsem ravnatelj kmetijske zbornice in podravnatelj kmetijske zbornice. Kakor smo izvedeli iz merodajnih krogov, bo namesto dosedanjega ravnatelja kmetijske zbornice g. inž. Hein. Kopetzka, ki je bil dodeljen zveznemu ministrstvu, imenovan za ravnatelja vladni nadsvetnik inž. dr. Sepp Stotter. Njegov namestnik pa bo

tudi nadalje dosednji podravnatelj dr. Josef Heintz, ki obravnava predvsem pravna vprašanja zbornice.

Oddelki zbornice

Ravnateljstvo tvori prvi oddelek kmetijske zbornice, skupno pa ima kmetijska zbornica 14 oddelkov.

Oddelek II., pravna vprašanja: dr. Aleksander Hraball. Naloga oddelka: dati kmetom pravne nasvete in navodila. Ne more pa izdajati ta oddelek pravnih odločb.

Oddelek III., tisk in propaganda: dr. Adolf Priesner. Naloga oddelka: skrb za izdajanje zborničnega časopisa „Der Kärntner Bauer“, ki izhaja tedensko; obveščanje kmetov in kmetijskih delavcev o najvažnejših strokovnih in stanovskih vprašanjih v radijskih in drugih predavanjih, prirejanje strokovnih predavanj in zborovanj ter izdajanje raznih letakov, brošur in knjig kmetijsko strokovne vsebine.

Oddelek IV., ima nalogo skrbeti za organizacijo kmetijskega šolstva. Ta oddelek, katerega je vodil dosednji ravnatelj kmetijske zbornice, ima gotovo eno najvažnejših nalog pri pospeševanju kmetijstva, ker skrbi za vzgojo in primerno izobrazbo kmečkega naraščaja.

Oddelek V., kmetijsko-gospodarska uprava in kmetijska statistika: višji kmetijski svetnik dipl. inž. Hans Liebscher. Naloga oddelka: ocenjevanje zemljiške posesti, določanje enotne vrednosti posestev, utrditev kmečkih posestev, posredovanje pri najemniških odnosih kmečkih posestev in zopetna naselitev opuščenih, zlasti gorskih kmetij, vprašanje cen kmetijskih pridelkov v razmerju s cenami kmetijskih potrebščin, proučevanje davčnih predpisov, ki zadevajo kmeta; zbiranje statističnih podatkov iz vseh delov kmetijstva in sestavljanje predlogov za posamezne oddelke kmetijske zbornice o čim primernejšem načinu pospeševanja kmetijstva.

Oddelek VI., poljedelstvo: višji kmetijski svetnik ing. Alfred Heinzl. Naloga oddelka: skrb za vzgojo čim boljših vrst semena za vse one kulturne rastline, ki jih na Koroškem pridelujejo, pravilna ureditev gospodarstva z gnojem, uporaba gnojnice in gnojščence ter pravilna in povečana uporaba umetnih gnojil. Tudi skrb za izboljšanje in boljšo ureditev hlevov spada v delokrog tega oddelka.

Oddelek VII., sadjarstvo in vrtnarstvo: dipl. ing. Karl Klein. Naloga oddelka: Pravilni sadni izbor, zadostno število dobrih sadnih drevesc, pravilna vzgoja sadnega drevja, precepljanje sadnega drevja, vzgoja sadjarskih pomočnikov, tečajji o pravilnem oskrbovanju sadja, spravlanje in vskladiščenja sadja, najboljše vnovčevanje sadja, sadne sušilnice in naprava sadnih sokov.

V zvezi s tem oddelkom je pri kmetijski zbornici še pododdelek za varstvo rastlin, katerega vodi prof. dr. Erich Reisinger in katerega naloga je skrbeti za

proučevanje sredstev za zatiranje in uničevanje rastlinskih škodljivcev in ukrepov za obvarovanje rastlin pred raznimi škodljivci ter za ukrepe za zatiranje in uničevanje teh škodljivcev.

Oddelek VIII., živinoreja: dipl. ing. Schmidhammer. Naloga oddelka: skrb za pravilno vzrejo vseh vrst domačih živali, za zadostno število plemenjakov, ocenjevanje in licencovanje plemenjakov, živinorejske razstave in prireditve, ustanavljanje in organizacija živinorejskih zvez za vse vrste domačih živali; ureditev pamskih okolišev.

Oddelek IX., mlekarstvo: dipl. kmet. Michael Hofer. Naloga oddelka: proučevanje cen mleka in proučevanje mlečnega trga, predlaganje predpisov o prodaji mleka in mlečnih proizvodov, organizacija mlekarskih zadrug, ureditev mlekarn in zbiralnic za mleko v dolini in na planini, maslarstvo in sirarstvo.

Oddelek X., gozdarstvo: ing. Maks Gosch. Naloga oddelka: pospeševanje gozdarstva in zlasti kmečkega gozdarstva, najboljša izraba gozda, ureditev gozdnih potov in prevoznih sredstev za les, prirejanje tečajev in predavanje o pravilnem gospodarstvu v gozdu, pogozdevanje, obdelovanje in predelovanje lesa, lesna trgovina.

Oddelek XI., kmetijski stroji in meioracije: dipl. kmet. Erich Mirnig. Naloga oddelka: propagiranje in nabava najboljšega kmetijskega orodja in najprimernejših kmetijskih strojev, priznavanje prispevkov pri nabavi kmetijskih strojev in žičnih vzpenjač za gorske kmete, osuševanje močvirij in namakanje suhih zemljišč, trebljenje nerodovitnih zemljišč.

Oddelek XII., delavska vprašanja, socialna politika: Karl Windisch. Naloga oddelka: kolektivne pogodbe v kmetijstvu, zaščita kmečkih delavcev, zgradba delavskih stanovanj, stanovanjske, zdravstvene in prehranske razmere kmečkega delavstva.

Oddelek XIII., kmetijske zgradbe: dipl. ing. Alois Ratzmann. Naloga oddelka: najprimernejša in najcenejša ureditev kmetijskih stanovanjskih in gospodarskih stavb, izdelovanje načrtov in proračunov za te stavbe, svetovanje in pouk kmetovalcem pri zgradbah in gradbenem materialu.

Oddelek XIV., agrarna politika v zvezi z Marshallovim načrtom in 4-H klubi: višji kmetijski svetnik dr. ing. Franc Körber. Naloga oddelka: izvedba Marshallovega obnovitvenega načrta v koroškem kmetijstvu, priznavanje prispevkov in posojil iz kreditov Marshallovega načrta, organizacija 4-H klubov v zvezi z ljudskimi šolami, proučevanje ameriškega kmetijstva in uporaba izsledkov v našem kmetijstvu.

Kot organ kmetijske zbornice je v vsakem okraju okrajna kmetijska zbornica, v okraju Spittal pa je samostojna okrajna kmetijska zbornica tudi še za sodni okraj Winklern, v okraju Šmohor za sodni okraj Kötschach in v okraju Celovec za sodni okraj Feldkirchen.

DANAŠNJA ERP-PRIOLOGA

Slike v današnji ERP-prilogi nam je dala na razpolago Ameriška obveščevalna služba (USIS), deloma pa dež. kmetijska zbornica, kateri se za prijaznost zahvaljujemo.

RAZSTAVA KMETIJSKE ZBORNICE

Deželna kmetijska zbornica priredi na letošnji deželni kmetijski razstavi svoj poseben oddelek in vsem kmetom priporočamo, da si ta oddelek skrbno ogledajo.

Razstava ima v glavnem pet delov:

1. **Gozdarstvo:** Zatiranje in uničevanje gozdnih škodljivcev ter izkoriščanje gozda.
 2. **Sadjarstvo in zelenjadarstvo:** Najboljše sadje in zelenjava, uporaba in vnovčevanje sadja in zelenjave.
 3. **Varstvo rastlin:** Zatiranje rastlinskih škodljivcev, predvsem krompirjevega hrošča.
 4. **Poljedelstvo:** Ureditve gnojišč in ureditev gospodarstva z gnojem.
 5. **Živinoreja:** reja malih živali, predvsem perutninarstvo.
- O razstavi kmetijske zbornice bomo še posebej poročali.

AVTOMATIČNA HIŠA

Gospod Emilio Mathias, bivajoč v Jacksonu, v državi Michigan, je poleg svoje duhovitosti očividno tudi len. Da se izogne vsakemu prenapornemu delu na svojem domu, je gospod Mathias popolnoma elektrificiral in mehaniziral svoje stanovanje.

Če je na primer pustil okna odprta, mu ni treba vstajati, da bi jih zaprl v primeru dežja, ker se že pri prvih kapljah sama zaprejo; če pa je preveč sonca ali pa nasprotno malo svetlobe, se zaveže avtomatično lahko dvignejo ali pa znižajo.

Cel sistem zvočnikov z brzo kontrolo mu omogoča poslušati radio ob vsakem trenutku in v katerikoli sobi. Malo dvigalo je tudi na razpolago. Ponoči se njegov vrt namaka s posebno napravo, ki goni črpalko in razpršilec vode.

Ko se gospod Mathias vrača domov, se vrata garaže že ob približanju avtomobila avtomatično odprejo ter takoj po njegovem vstopu zaprejo.

NOVO ZRAČNO CEDILO

Cambridge Corporation je izdelala zračni filter ali cedilo, o katerem poročajo, da prestreže vse prašne drobce.

V eni kubični unči (2,54 cm³) zraka je redno nad 20.000 delcev prahu. Navadni zračni čistilci zmanjšajo to število na eden do tri tisoč.

Novi filter je prvič uporabila komisija za atomsko energijo, ki ga je priporočila tovarnam za precizijske izdelke, bolnišnicam, biološkim laboratorijem in farmacevtskim zavodom. Presejevalno sredstvo je mehak azbestni papir; zrak, ki prihaja skozi ta papir, pusti v gostotkani mreži večino svojih prašnih drobcov.

PREBIVALCI ROŽA IN PODJUNE bodo te vesti veseli:

Schleppe-pivovarna v Podgori-Unterbergen bo kmalu v polnem obratu

Schleppe-pivovarna ima, kar vsak ve, svojo podružniško podjetje v Podgori pri Borovljah. Pivo iz te pivovarne je bilo in je med narodom v dvojezičnem ozemlju izredno cenjeno in priljubljeno. To pivovarno smatrajo kot nekaj svojega in seveda je splošna želja med prebivalstvom v tem ozemlju, da bi to podjetje spet obratovalo v nekdanjem obsegu, oziroma, da bi se še čim bolj razširilo. Ta želja je razumljiva ne samo iz neke vrste lokalnega patriotizma, za njo se krije tudi stremljenje po gospodarski okrepitvi teh krajev; saj bi povečano podjetje nudilo zaslužek mnogim družinam. Z obnovo ali celo s povečanjem podjetja bi se povečalo tudi število zaposlenih, povečala

bi se njih kupna moč in to bi ugodno vplivalo tudi na razne domače obrti.

Ker smo iz kroga naših čitateljev večkrat prejeli vprašanja glede Schleppe-pivovarne v Podgori, smo se v želji, da bi čitateljem postregli z jasnim odgovorom, še obrnili za pojasnilo na vodstvo matične pivovarne v Celovcu. Vodilni gospodje pri pivovarni Schleppe so bili veseli javnega zanimanja za pivovarno v Podgori, ki smo jim ga izrazili. Odgovor je dovolj razveseljav in ga radi sporočimo vsem našim čitateljem.

Obrat Schleppe-pivovarne v Podgori je med vojno iz razumljivih razlogov moral biti zmanjšan. Tudi v prvih povojnih letih radi neustalje-

nih razmer na raznih področjih — zaporna cona, pomanjkanje gradbenega materiala, surovin, strojev, slaba prometna sredstva itd. — ni bilo mogoče doseči bistvenega izboljšanja. — Vodstvo Schleppe-pivovarne je seveda od vsega početka stremelo za tem, da bi obrat v Podgori čim prej ko mogoče obnovilo in povečalo. — Ze več mesecev so v teku tozadevna dela. Najprej je obstajalo upanje, da bo mogoče začeti obratovati v novem obsegu že sredi letošnjega poletja in to bi bilo prijetno presenečenje za vse. Žal pa v zadnjem trenutku niso prispeli nekateri neobhodno potrebni stroji in začetek

obratovanja je bilo treba za krajši čas preložiti.

Otvoritev pivovarne v Podgori pa je zagotovljena in bo kmalu.

Iz prijateljskega razgovora z vodilnimi gospodi pri Schleppe-pivovarni smo se mogli prepričati, da jih vodijo isti interesi in nagibi kot naše ljudi v Rožu. Otvoritev obrata v Podgori in navdušeni sprejem te novice med tamošnjim ljudstvom bo nov dokaz povezanosti Schleppe-podjetja z ljudstvom. Saj je Schleppe-pivovarna najstarejša in najpriljubljenejša pivovarniško podjetje na Koroškem.

Napisali smo te vrstice, ker nam je kot Korošcem dovolj pri sreči, če moremo govoriti o podjetju, katerega zgodovina sega v stoletja nazaj. Skoraj 350 let obstoja pivovarniško podjetje SCHLEPPE in skozi vso to dobo sega tudi njegova povezanost z domačo grudo. Radi tega se ni čuditi, če domačini tako važnost polagajo na „svoj“ obrat v Podgori. Hočejo imeti pivovarno, v kateri bodo sami pridelovali svoje pivo. Domač pridelek tekne najbolj.

Avstrijsko-amerikanska magnezitna akcijska družba Radenthein

Sredi med koroškimi gorami so odkrili ob koncu preteklega stoletja bogata nahajališča magnezita, ki so pozneje bila temelj za svetovno znane proizvode avstrijsko-amerikanske magnezitne akcijske družbe.

Mr. Emil Winter, ameriški industrialec, je imel veliko daljnovidnost in odgovarjajoča denarna sredstva, kar oboje je bilo potrebno za začetek pridobivanja in nadaljnjega predelovanja tega naravno se nahajajočega in kakovostno visokovrednega magnezita.

Leta 1908 je bila ustanovljena v Radenthein-u avstrijsko-amerikanska magnezitna akcijska družba in to je bil začetek izgradnje naprav, ki jih danes prištevamo med najmodernejše in po zmogljivosti najposobnejše te vrste.

in končno umetniško naložijo na žgalne vozičke tunelskih peči.

Obe tunelski peči sta dolgi po 165 m in predstavljata najboljšo izvedbo, ki je možna na področju žganja kamnov po najnovejših izledkih tehnike. V neprekinjenem obratu gredo vozički drug za drugim skozi oddelke za predogrevanje, za žganje in končno za hlajenje v tej peči izredne zmogljivosti.

Predno zapustijo kamni tovarno, še enkrat preskusijo kamne in izločijo vse take, ki so slabo žgani, ki so dobili kako napako pri stiskanju in ki ne odgovarjajo po obliki. Kamni bodo nato dobro služili v industrijskih pečeh najrazličnejših dežel in sicer v pečeh, kakor so predvsem električne nizke peči na produh, mešalci surovega železa, Siemensove in

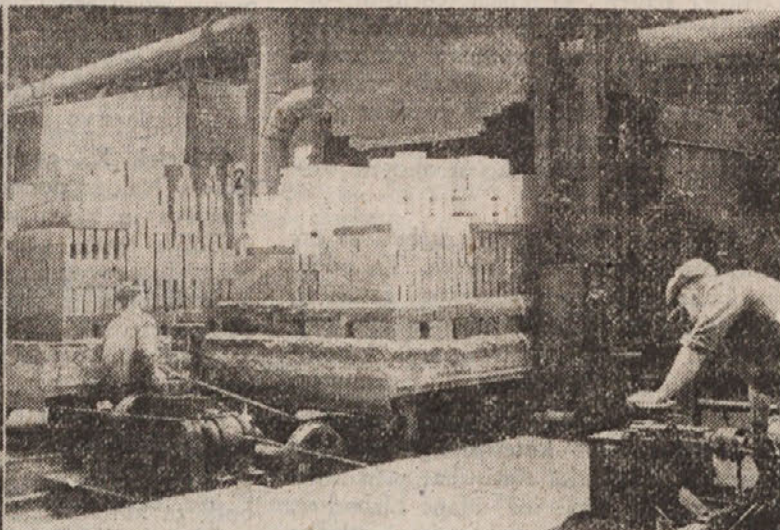
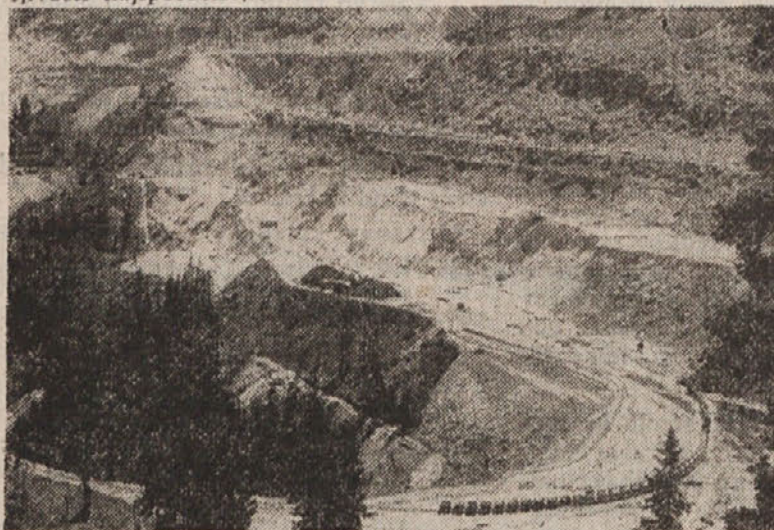
Martinove peči, peči za topljenje elektrolejke, za topljenje kovin, konvertorji, rafinerijske, cementne, produšne in rotirne cevi, kakor tudi druge industrijske peči z visokimi temperaturami, ki so vse zelo uspešno obložene z radentheinskimi proizvodi.

Glavna opora Radentheina so preizkušeni rudarji, ki z veseljem izvršujejo svoj poklic, kvalificirani specialni delavci in štab izšolanih tehnikov in trgovcev, ki dosegajo dobre uspehe v skupnem delu brez vsakega trenja.

Radenthein-u je vsled stalnih znanstvenih proučevanj in vsled najožjih stikov z odjemalci omogočeno ne samo, da proizvaja le najboljši material, ki je odporen proti ognju, ampak vrši na tem področju tudi pionirsko delo.

dober gradbeni material. Te lastnosti pa so izboljšane s povezavo lesne volne z malto iz kavstično žganega magnezita; to pa na tak način, da nastanejo pri tem neštene male zračne celice. Na tem pa tudi temelji velika izolacijska zmogljivost heraklitnega materiala. Uporaba nove „lahke stavbne plošče“ namesto starodavnih masivnih gradiv, kakor naravnega kamna in žgane ilovne opeke, je naletela na skoraj nepremagljive težave. Vendar pa je novo gradivo moglo končno popolnoma prodreti zaradi svojih mnogovrstnih odlik. Tvorilnice Avstrijsko-amerikanske magnezitne delniške družbe Radenthein v Ferndorfu so bile izhodišče in nedosegljiv vzgled industrije lahkih stavbnih plošč in lesne volne in načina zidanja s heraklitom. Mala teža in mala debelina stene, nadalje dejstvo, da je mogoče heraklit lahko obdelovati, da ga je lahko mogoče z žblji pribiti in da je končno s tem omogočen način suhega zidanja, vse to omogoča zidanje stavb tudi tam, kjer bi z navadnim stavbnim materialom bilo to nemogoče; končno pa omogoča zidanje s heraklitom delo tudi pozimi. S heraklitom je mogoče zidati dobro, poceni in hitro, v heraklitni stavbi pa dosega prihranek na kurivu več stotov. Razen tega je odpornost heraklitnih sten proti vplivom vremena popolna in tudi ogenj se ne more širiti v taki stavbi.

Šele v najnovejšem času je bilo mogoče dobiti pojasnilo, kako je ravno magnezitna industrija mogla priti na misel ustvariti izolacijski in lahkostavbni material. Saj pa je tudi šele v najnovejšem času postalo jasno, da se more samo sorelni cement (magnezijeva malta) trdno povezati z lesom oziroma lesnimi vlakni, ne da bi ob enem razkrajal tudi naravne lastnosti teh snovi ali pa jih mogoče celo uničil. Zato pa je tudi edino to sredstvo



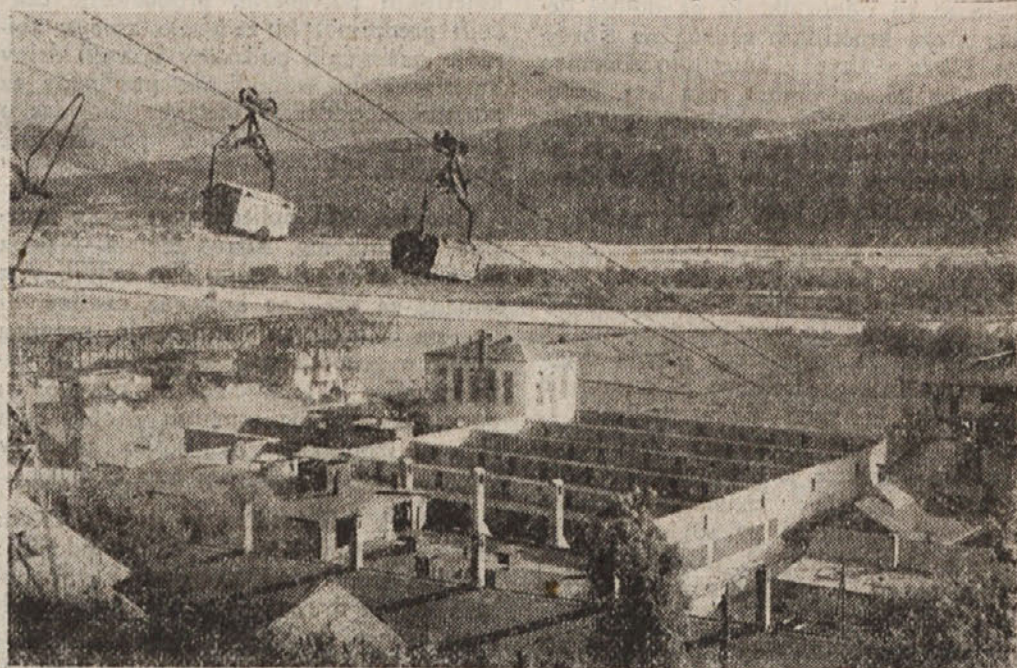
„Heraklit- lahka stavbna plošča“

(HERAKLITH-LEICHTBAUPLATTE)

Približno v čas, ko je bila ustanovljena avstrijsko-amerikanska magnezitna delniška družba, pade važen dogodek. Iz najdba Avstrijca Roberta Scherer-ja, kako je mogoče lesna vlakna in druga vegetabilna vlakna z magnezijevo malto tako zlepiti, da je nastala porozna in zelo lahka snov, ki se je izkazala odlično za izolacijske namene.

Ta ideja je bila oni temelj Avstrijsko-amerikanske magnezitne delniške družbe Radenthein, ko je ustvarila v dolgoletnem in zelo napornem delu edino uporabno in praktično obliko izolacijske snovi v obliki prve lahke stavbne plošče na svetu iz lesne volne; to je bila heraklitna plošča. Te danes splošno znane stavbne in izolacijske plošče izdelujejo v industrijskem veleobratu Ferndorf v Dravski dolini po modernem načelu na tekočem traku. Uporaba te plošče je povzročila temeljite in dragocene spremembe v stavbarstvu in govorimo tako danes o posebnem načinu zidanja s heraklitom. Heraklit pa je danes kot standardizirano gradivo potrebno pri vsaki stavbi kot nujno potrebno in izvrstno izolacijsko sredstvo, podobno kakor na pr. izpolnjuje svoje statične naloge beton.

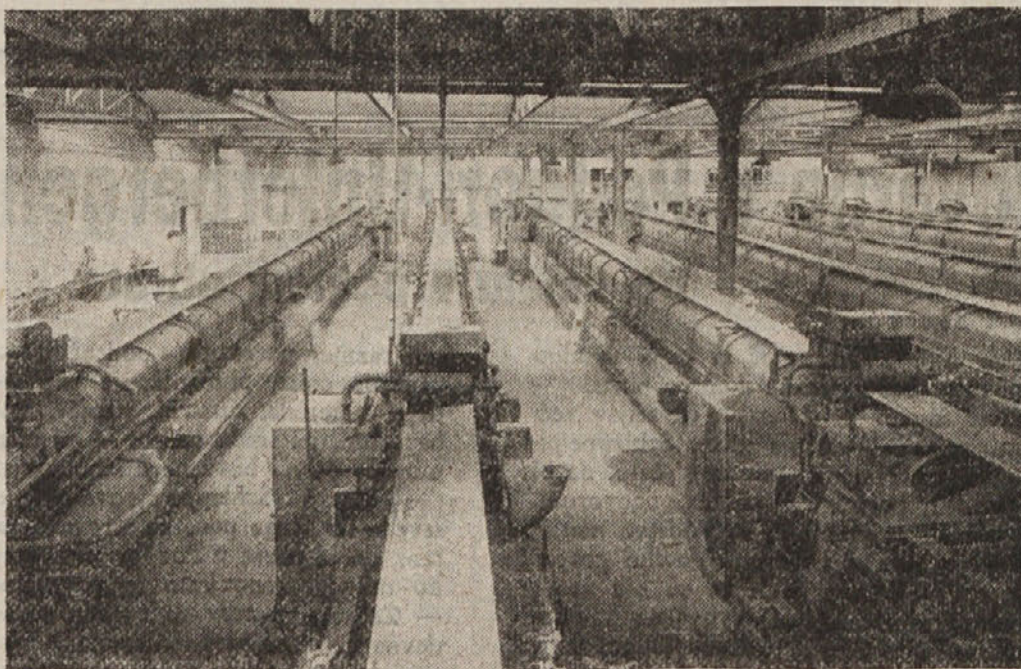
V heraklitu so izrabljene odlične lastnosti lesa, ki se je obnesel že stoletja kot



Heraklitne tvornice Ferndorf — Delni pogled na proizvodne naprave s silosi za surovine

Devet km dolga žična vzpenjača posreduje materialni promet z radentheinskimi magnezitnimi napravami in preskrbuje heraklitne tvornice s potrebno količino kavstičnega magnezita, ta je poleg lesa najvažnejša surovina za izdelavo heraklitnih plošč.

(Foto: H. Tollinger, Döbriach)



Heraklitne tvornice Ferndorf — Del strojnega oddelka z oblikovalnimi stroji na tekoči trak

Železna strešna konstrukcija je prekrita s heraklitom. V vsakem ca. 65 m dolgem oblikovalnem stroju s tekočim trakom proizvajajo iz posebne mešanice pri temperaturi ca. 500° gotove heraklitne plošče različne jakosti.

(Foto: H. Tollinger, Döbriach)

Približno v višini 1700 m, na Millstaatski planini, lomijo pri težkem delu surovi magnezit. Četudi uporabljajo pri tem najmodernejše priprave, vendar se včasih, predvsem pozimi ob mrazu, viharju in snegu, skoraj zdi, da morajo reševati rudarji nepremagljive naloge.

Na terasah, ki so visoke 10 do 15 m, deloma tudi v rudniških rovih, pridobivajo surovino, ki jo nato spravljajo preko zavornih hribin (Bremsberge) in po 9 km dolgi žični vzpenjači v Radenthein, kjer rudo naprej predelujejo. Daljnosežna mehanizacija naprav omogoča največjo dnevno proizvodnjo do 1000 ton.

Z ozirom na vrsto magnezita in z ozirom na namen njegove uporabe ga nasujejo nato v odgovarjajoči silos, ki je tako velik, da njegov obseg omogoča neprekinjen obrat vseh naprav za lomljenje in žganje.

Ko je surovi magnezit končno enakomerno obdelan, prihaja po brezkončnem traku v posebne peči na sistemu vrtilnih cevi. Velika naprava peči iz vrtilnih cevi deluje neprekinjeno, kar ima velike prednosti napram pečem na preduh (Schachtöfen), ki so jih prej uporabljali. Te prednosti so: večja zmogljivost, enostavnost opravljanja, enakomernost žganja ali praženja ter enotna sestava žganega materiala.

V obeh pečeh na vrtilne cevi, katerih ena ima dolžino 100 m, nastaja iz surovega magnezita pri žganju pri temperaturi od 700—1200° C kavstični (jedki) magnezit, pri temperaturi 1600—1800° C pa siga (Sinter).

Kavstično žgani magnezit uporabljajo predvsem za proizvodnjo heraklitnih — lahkostavbnih plošč, ki jih izdelujejo v tovarniških napravah v Ferndorfu in Simbach-u na tekočem traku.

Takozvani „mrtvožgani“ sigasti magnezit uporabljajo deloma že kot sigo v jeklnah. Ako pa hočejo izdelati iz njega kamne, ki so odporni tudi proti največji vročini, je potrebna še cela vrsta zelo kompliciranih opravil.

Tako je treba najprej po narisu oblikovati modele za stiskanje in le najskrbnejša pazljivost pri analizi in sestavi znatih delcev materiala za stiskanje more zagotoviti kamne brez napak. Ko tako po mučnem delu pripravijo material, ga nasujejo v tovarni za kamne v silose, ki so različni z ozirom na zahtevano kakovost.

V kolenastem vzvodu oziroma v hidravličnih stružilnih stiskalnicah dobijo kamni pri pritisku do 1000 kg/cm² svojo obliko in že tukaj se odloči, kako se bodo kamni pozneje obnesli.

Stalno in točno znanstveno nadziranje zagotavlja tudi pri tem delu neoporočnost izdelkov. Ko je stiskanje končano, preskusijo posamezne kamne, jih posušijo

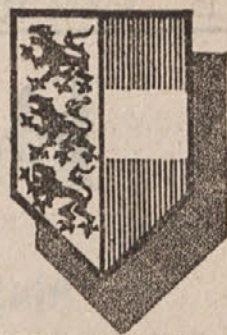
primerno za izdelavo trajnih lesno volnenih in lahkih stavbnih plošč. Z vsakim letom bolj spoznavamo, da na tem delu temelji praktično neomejena trajnost heraklitnih plošč, ki tekom časa postajajo vedno bolj jake in praktično okamenijo.

Bistvenega pomena pri izdelovanju heraklita je, da se dragocena surovina les čim boljše izrablja oziroma se pri tem celo požlahtni. Medtem ko ne moremo dobiti od enega kub. metra okroglega lesa mnogo več kakor pa 1/2 kubičnega metra rezanega lesa, zadostuje ista količina lesa za izdelavo več kakor pa treh kubičnih metrov heraklitnih plošč.

Najboljše spričevalo o kakovosti in izredni uporabnosti heraklitnega materiala nam povedo številke, ki pravijo, da je bilo doslej že danih v promet nad 200 milijonov ploščinskih metrov heraklitnih plošč. Posebno priznanje za kakovost te plošče pa je pomenilo — kakor je to istočasno tudi pomenilo priznanje izdelovalcem teh plošč — ko je zvezni kancler dr. ing. Figl v svojem govoru ob štiridesetletnem jubileju Avstrijsko-amerikanske delniške družbe Radenthein označil heraklitno ploščo kot „blagoslov za stavbarstvo“.



ERP



POSPEŠUJE KOROŠKO GOSPODARSTVO

Zvišanje pridelkov je življenjskega pomena za Avstrijo

Zvišanje donosnosti (produktivnosti) v kmetijstvu je ena najvažnejših nalog Avstrije, če ne najvažnejša sploh. Ako te naloge ne bi rešili povoljno, bi primanjkovalo živil ali pa bi bili stroški proizvodnje previsoki. Na ta način bi se seveda življenjska raven ne zvišala, marveč bi nasprotno padala, ker bi pač v obtoku splošnega gospodarstva previsoke cene kmečkih proizvodov povzročile podražitev tudi industrijskih in obrtnih izdelkov. Vse to bi seveda ne pospeševalo marveč zaviralo vključitev avstrijskega gospodarstva v svetovno gospodarstvo in vendar je ravno ta vključitev nujno potrebna. Avstrijsko gospodarstvo je pač v veliki meri navezano na uvoz raznih surovin in potrebnih izdelkov iz inozemstva in mora imeti naravni interes na takih ciljih, kot jih zasleduje komisija za gospodarsko sodelovanje v Parizu.

V raznih drugih državah, predvsem seveda v Ameriki, je produktivnost v kmetijstvu — o industriji in obrti naj tu ne govorimo — mnogo višja kakor pri nas. Uspešen razvoj v smislu svobode in demokracije na podlagi blagostanja pa je le mogoče, če razni pri tem sodelujoči narodi z nasveti in dejanji sodelujejo, da odstranijo vzroke gospodarske zaostalosti, ki so v glavnem vzrok slabih življenjskih prilik. K temu pa bo pristopila v nadaljnjem razvoju kot zdrav činitelj medsebojna konkurenca. Ta bo še posebej budila moči, ki bodo pospeševale razvoj v smislu modernih izkušenj in to tem lažje, ker jim stavlja ECA v sodelovanju z vlado na razpolago potrebna gmotna sredstva ter nova znanstvena dognanja. Brez dvoma bomo na teh temeljih dosegli cilj, ki obstoji v „višji produktivnosti“.

Umevno je, da tega cilja ni mogoče doseči brez umnega sodelovanja prizadetih, v tem slučaju kmetov in njihovih organizacij. Dragocene izkušnje Amerike lahko pri tem, seveda prilagodene našim razmeram, veliko koristijo.

Nekaj števil iz Združenih držav Amerike nam jasno osvetli uspeh, ki so ga dosegli tam s sistematično, ja znanstveno pospeševanjem prizadevanjem za povečanje produktivnosti. To, kar posamezna delovna moč naredi in zmore, so dvignili v zadnjih desetih letih za 75%. Količina pridelkov pa, ki so jih pridobili na hektar, je narasla za 35%. Samo ta porastek sadov dela in zemlje je omogočil Ameriki, da je bila kos vsem potrebam in nalogam, ki jih je zadnja leta prevzela na svoja ramena. Bil pa je to tudi eden glavnih činiteljev splošnega procvita ameriškega gospodarstva ter s tem v zvezi znatnega povišanja življenjske ravni. Končno pa je samo ta ugoden razvoj Ameriko tudi usposobil, da je med vojno tako uspešno oskrbovala z živili zaveznike, po vojni pa dežele, vključene v Marshallov načrt.

O okviru Marshallovega načrta je glavno stremenje ECA, da ustvari boljše gospodarske pogoje, v sodelovanju z vlado tudi pri nas v Avstriji. Na ta način naj bi se ustvarili stalni temelji, ki bi v okviru celotnega gospodarstva zagotovili tudi kmetijstvu ona sredstva in ono znanje, da bi lahko gospodarilo uspešneje in bolj plodonosno. To bi ne bila le osnova za boljše življenje v svobodi le za kmeta samega, marveč za vse ljudstvo. Da taka stremjenja niso previsoko zasnovana in da so končno dosegljiva, zato so dokaz že dosedanje skušnje. Tako je uspelo n. pr. na podlagi strojnih postaj ali v mlekarstvu na podlagi zadrug doseči že znatne napredke. Temu se imamo pač zahvaliti, da n. pr. stroški v proizvodnji mleka niso šli v takšni meri v nedoglednost kot pri drugih proizvodih in da naše kmetijstvo svoje delo pri vsem pomankanju delovnih moči le še zmore.

Kljub temu pa si moramo seve biti na jasnem, da še zelo daleč zaostajamo za zaželenim ciljem in da so pač ukrepi za pospešeno dvigovanje produktivnosti v kmetijstvu najbolj pereča naloga.

Da tako dalekosežni načrti, kot je načrt za povečanje produktivnosti v kmetijstvu na splošno, ne morejo biti zadeva samo določenega kroga prizadetih, je jasno in umevno. Vse ljudstvo bo vendar deležno sadov začrtanega razvoja in vse ljudstvo se mora torej za stvar tudi zavzeti. Jasno je pri vseh tozadevnih ukrepih predvsem potrebno sodelovanje kmeta, a brez splošnih ukrepov pač uspeha le ne bo mogoče doseči. V kolikor so take ukrepe do zdaj izvedli, so v splošnem dosegli tudi povoljne rezultate, tako n. pr. pri zboljšanju hlevov in ureditvi gnojišč. Sem lahko prištejemo tudi že prej omenjene uspehe v mlekarstvu. Javne podpore za kmetijstvo so potrebne pri nas še posebej radi tega, ker je večina kmetij le majhna. Kot take seveda nimajo tiste finančne moči, da bi si iz lastnega nabavile potrebne moderne stroje in omogočile predvsem kmetom potrebno strokovno izobrazbo.

Poleg javne podpore in podpore iz ERP-sredstev morajo kmetje seve bolj in bolj prispevati k novemu razvoju z lastnimi napori in koristnimi lastnimi ukrepi. V tem pogledu so se posebno obnesle razne zadruge. Večja finančna zmogljivost, razpreden prodajni in nabavljalni aparat strokovnjakov itd., vse to so činitelji, ki v veliki meri doprinašajo k podvigu produktivnosti.

Zvišanje donosnosti, ki bo zagotovila več sadov dela in truda, bo kmetu končno dala tudi krepkejši zagon, da bo svoj trud še podvojil. Uspeh daje moč in pogum, ravno to bi naj našim kmetom novi ukrepi tudi dali. Zdrav pojav je, da vsak človek stremi za uspehom in tega nikakor ne smemo napačno razumeti! Treba je, da to pozitivno stran v dobro splošnega gospodarstva poživimo. To spoznanje se vedno bolj uveljavlja in bo poleg prizadevanja ECA in uradnih krogov bistveno pripomoglo k zaželenemu uspehu.

O važnosti kmetijstva za avstrijsko gospodarstvo danes ni več dvoma in se to spoznanje danes že vedno bolj uveljavlja. Uradna prizadevanja pa morajo biti da-

lje usmerjena v to, da bodo do tega spoznanja prišli res vsi sloji ljudstva! Gospodarstvo se ne da enostransko uravnati. Mogočen podvig tehnike, ki ga je n. pr. industrija v veliki meri uporabila v svoj prid, mora tudi kmetijstvu postati koristna pomoč. Spoznanja in dognanja moderne znanosti morajo svojo odločujočo vlogo prevzeti tudi v kmetijskem gospodarstvu. Izkušnja, ki jih imamo iz prošle vojne ter iz povojne dobe, nas morajo izučiti. Mnogo pomanjkanja in bede bi bilo lahko manj, če bi v duhu prej omenjenih spoznanj že pred časom dosledno delali za resničen, sodoben podvig produktivnosti v kmetijstvu. Saj je ravno to eden osnovnih temeljev gospodarstva in je zato vredno, da se mu posveti posebna skrb.

Osnova ves svet obsegajočih načrtov Amerike za podvig vseh gospodarsko zaostalih predelov je vendar misel, da je za življenje v „svobodi brez bede in strahu“ potrebno primerno blagostanje. Avstrija je v srečnem položaju, da je udeležena na načrtu za gospodarsko pomoč. Doprinese pa mora seveda tudi sama svoj del. Dvig produktivnosti v kmetijstvu je ena glavnih nalog, ki pač tudi od Avstrije zahteva, da poleg osnovne pomoči ERP doprinese še svoje. Zaželeno bodoče blagostanje zavisí od tega. S sodelovanjem vseh se da ta cilj doseči: Kmet, vlada in ECA pri tem pač rabijo razumevanje in sodelovanje vseh slojev ljudstva.

dosti bil v kmetijski šoli in je nato pridobitve svojega kmetijskega solanja pravilno uporabljal, drugi kmet je pa delal po starih načinih. Mogoče je prvi kmet kupil in uporabljal boljše in novejš kmetijske stroje kakor pa drugi.

Pa naj bo vzrok večjih pridelkov, torej večje produktivnosti, tak ali drugačen, gotovo je tole: ako je mogel kmet na njivi več pridelati, je gotovo zemljo boljše izkoristil, boljše je izrabil stroje in delovne sile, dosegel je tako več uspeha in imel je večje pridelke na njivah in v hlevu.

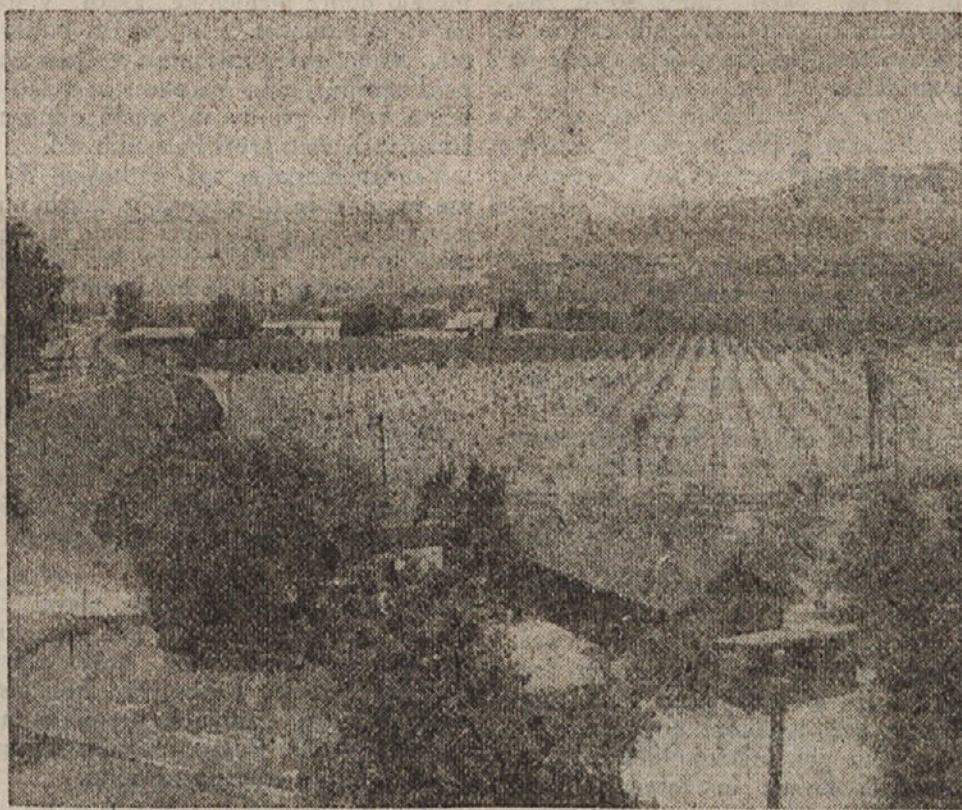
Kakor rečeno, morejo biti vzroki večje rodovitnosti, večjih pridelkov, torej večje produktivnosti zelo različni. Ravno tako so seveda zelo različni razlogi, zakaj je produktivnost ene dežele večja kakor pa produktivnost druge dežele. Ako bi hoteli vse te tako različne vzroke navesti, bi morali napisati velik seznam.

Ako pa nato te razloge večje produktivnosti premostrimo, bomo mogli te razloge razdeliti v dve glavni skupini:

1. Produktivnost je večja, ker smo storili neposredno vse, da smo povečali kmetijske pridelke na njivah, ali da smo dosegli večji pridelok v hlevu. Stori smo torej vse, da smo izkoristili pridobitve kmetijske znanosti pri uporabi boljšega semena, pri izbiranju živali za plemo, pri uporabi kmetijskih strojev, pri uporabi sredstev za uničevanje škodljivcev in zatiranju bolezni itd. To skupino razlogov za povečanje pridelkov imenujemo skupno: znanstvena in tehnična pomoč v kmetijstvu za povečanje pridelkov.

2. Na zvišanje produktivnosti pa morejo vplivati tudi posredni razlogi. Ti so na pr. v tem, da kmetu na pr. dežela omogoči, da ima od večjih pridelkov tudi večje koristi. To so večkrat ukrepi, ki so povezani s celotnim gospodarstvom določene dežele. Tako more večje koristi, večje dohodke od povečanih pridelkov zagotoviti kmetu dežela ali država s svojo zakonodajo. Morejo te večje koristi zagotoviti kmetu tudi razne javnopravne (na pr. kmetijska zbornica) ali pa tudi privatne gospodarske organizacije (na pr. kmetijske zadruge).

Vse to pa vpliva na zvišanje produktivnosti.



Ameriško pokrajino Kalifornijo označujejo obširni nasadi sadja, pomaranč, citron in drugega južnega sadja. Te sadne nasa-de, ki obrobajo tudi velike prometne ceste, večinoma umetno namakajo

„Produktivnost“ tudi v kmetijstvu

O produktivnosti danes veliko govorijo, še več pišejo, vendar pa še marsikomu ni jasno, kaj ta beseda pomeni. Mogoče bi si še mogli zamisliti produktivnost v industriji in v obrti, težje pa si predstavljamo, kakšen pomen naj bi imela produktivnost v kmetijstvu in če je za kmetijski obrat ta beseda in ta pojem sploh uporaben.

„Produktivnost“ je strokoven izraz, ki ima vrednost ravno tako v kmetijstvu, kakor v ostalih panogah gospodarstva. Ta izraz nekako tuje zveni, vendar je njegov pomen zelo enostaven.

Zamislimo si sledeči primer: Dva kmeta imata njivi enake površine in na teh njivah sta zasadila ali pa vsejala oba isti sadež. Oba sta nato tudi enako dolgo in enako pridno delala na tej njivi.

Že pred žetvijo se je moglo opaziti, da sadeža na obeh njivah ne uspevata enako, glavna razlika pa je bila po žetvi, ko se je pokazala v višini pridelka velika razlika. Pridelok prvega kmeta je bil

mного večji kakor pa pridelok drugega kmeta. Z drugimi besedami pravimo: rodovitnost, plodnost ali produktivnost prve njive je večja kakor pa produktivnost druge njive.

Pa ne samo ene njive, tudi produktivnost cele kmetije in celega okoliša pa tudi cele dežele more biti večja kakor pa produktivnost druge njive, druge kmetije in drugega okoliša ali pa tudi druge dežele.

Od kod ta razlika?

Na to vprašanje je več različnih odgovorov. Mogoče je eno zemljišče boljše kakor pa drugo. Mogoče je zemlja na eni njivi peščena in plitva, na drugi pa je globoka sprstenina. So pa še drugi razlogi večje produktivnosti.

Mogoče je prvi kmet posvetil več pozornosti zatiranju rastlinskih in živalskih škodljivcev kakor pa je to storil drugi kmet. Mogoče je prvi kmet dal pravočasno živino cepiti proti kužnim boleznim, drugi pa ne. Mogoče je prvi kmet v mla-

Povečanje produktivnosti

DA DOSEŽEMO ZBOLJŠANJE PRODUKTIVNOSTI, JE TREBA VZAJEMNEGA DELA ZNANSTVENIKOV, PRAKTIČNIH TEHNIKOV IN KMETA SAMEGA. REDKOKJE JE MOGOČE TAKO NAZORNO POKAZATI, DA JE V SKUPNOSTI V SPORAZUMNEM DELU USPEH, KAKOR JE TO RAVNO PRI POVEČANJU IN IZBOLJŠANJU KMETIJSKE PROIZVODNJE.

a) Kmetijska znanost

Mogoče si bo kdo mislil: „Kaj ima opraviti teoretična znanost s praktičnim življenjem, s praktičnim kmetovanjem?“ Kdor pa malo bolj točno in malo globlje premisli delo znanstvenika, bo kmalu mogel najti ozko povezanost med njim in med praktičnim kmetovalcem.

Pravi vir in to neizčrpni vir vse rodovitnosti, vse sile in vseh sprememb na zemlji je sonce. Kmet pa je edini, ki s svojim delom, z obdelovanjem zemlje, s pridelovanjem rastlin in z rejo živali to sončno silo izrablja in jo nekako koristno usmerja. Zakoni delovanja sonca pa niso popolnoma enostavni. Mnogo nam je še danes po mnogih tisočletjih skritega, mnogo pojavov nam je še neznanih, mnogo pa še nerazumljivih.

Cim bolj vse te pojave v naravi poznamo, tem boljše, tem koristnejše moremo izrabljati sončno silo za povečanje vsakovrstnih pridelkov. To pa je ravno naloga znanstvenikov, ki imajo s kmetom skupno to, da se pri svojem znanstvenem delu zanimajo za pojave v naravi.

Geolog, botanik, biolog, kemik in še drugi znanstveniki raziskujejo nastanek in sestavine zemlje. Ugotavljajo spremembe v zemlji in važnost posameznih vrst zemlje ter posameznih sestavin zemlje za kulturne rastline. Ugotavljajo, kako vpliva delovanje najmanjših živih bitij, to je mikrobov, na spremembe v zemlji. Ugotavljajo nadalje, kako vplivata obdelova-

nje zemlje in gnojenje na povečanje pridelkov. Zemlja jim ni — kakor tudi ne kmetu — mrtva snov, ampak nekaj živ organizem, ki nikdar ne miruje, ki se vedno spreminja, se razvija in različno reagira na vsakovrstne zunanje vplive.

Znanstveniki raziskujejo nadalje in ugotavljajo, kako se razvijajo in kako živijo rastline ter pod kakšnimi pogoji dajejo največje pridelke. Ugotavljajo tudi, kakšna krma in kakšni načini življenja so najprimernejši za eno in kakšni za drugo vrsto živali.

Vsi ti znanstveniki niso le ljudje, ki kmeta razumejo, ampak mu hočejo v resnici pomagati. Vse znanje in vse pridobitve, ki jih dan na dan črpajo iz svojih znanstvenih raziskovanj, je končno nekak zлата jama razumnih kmetovalcev, iz katere morejo neprenehoma črpati. Uspeh pa se kaže v večji in boljši proizvodnji pridelkov.

Mnogo kmetov je že našlo to zlato jamo in so iz nje brez velikih stroškov dobili že marsikateri zlatnik. Saj so jim navodila znanstvenikov pomagala pri zatiranju raznih boleznih pri živalih in pri rastlinah; z njihovimi priporočili so dobili s križanjem nove sorte živali in rastlin, in z njihovimi priporočili so zamenjali stare, slabo rodne sorte žita, krompirja in drugih kulturnih rastlin z novimi sortami, ki jim dajejo večje in boljše pridelke.

b) Tehnična pomoč

Kar smo omenili pri znanstvenikih, kako s svojim delom v laboratorijih in na poizkusnih vrtovih pomagajo kmetu, to velja tudi o pomoči, ki jo nudijo kmetu inženirji, izumitelji in tehniki. Ti so iznašli nove načine, kako je mogoče kmečka dela boljše in hitreje opraviti. Iznašli so nove kmetijske stroje, izboljšali so dosedanje stroje in orodje, kar vse je pripomoglo do boljšega, hitrejšega in cenejšega dela.

Mnogo kmečkih opravil morejo stroji boljše opraviti, kakor pa jih morejo opraviti ljudje in živali in delo je še mnogo preje opravljeno. Ni pa treba še posebej pripovedovati, kako velikega pomena je čas ravno ob najvažnejših kmečkih opravilih, kakor n. pr. ob žetvi. Ako imamo dobre stroje, moremo vse potrebne posle opraviti v najkrajšem času.

Glavna korist, ki nam jo nudijo kmetijski stroji, je pa v tem, da prihranijo neizmerno mnogo delovne sile. Kmet, ki ima sam ali pa v skupnosti s sosedi vse potrebne stroje, bo mogel na enaki površini pridelati mnogo več kakor pa kmet, ki misli, da tudi še danes more shajati brez kmetijskih strojev. Pa ne samo, da bodo pridelki večji, za obdelovanje in pridelovanje bo potrebno mnogo manj časa in manj napora.

Na dan more zorati par konj komaj $\frac{1}{2}$ ha, s traktorjem pa moremo zorati v istem času 2 ha njive, torej štirikrat več.

S koso pokosimo pri deseturnem delu na dan 0.4 ha, s kosilnico pa 5 ha, torej trinajstkrat več. Kolikega pomena je to pri današnjem pomanjkanju delavcev ravno ob času košnje in žetve, si more vsak sam izračunati.

c) Izboljšanje semena in selekcija

Izredno ugodno vpliva na zboljšanje produktivnosti pri poljedelstvu in v živinoreji pravilna selekcija, to je izbira in uporaba dobrega semena v poljedelstvu ter vzreja in uporaba dobrih plemenskih živali v živinoreji.

Stara praksa že uči, da je treba seme večkrat izmenjati, ako hočemo imeti dobre pridelke. Danes pa smo že naprej. Semenogojске postaje nam preskrbijo seme, ki najbolj odgovarja za našo vrsto zemlje in za naše podnebne razmere. Ni vseeno, ako pri istem delu, pri istem gnojenju, torej pri istih stroških pridelamo na enem hektaru 10 ali 25 centov pšenice ali rži. Ni vseeno ako pridelamo pri istih pridelovalnih stroških na isti površini 100 ali 250 centov in tudi več krompirja. In tako je skoraj pri vseh pridelkih.

Večina sort, ki jih danes sejejo in sadijo naši kmetje, je že zastarela in imamo danes že boljše sorte na razpolago. Pri tem je treba vpoštevati tudi, da ne sejemo samo one sorte, ki daje samo najboljše pridelke, ampak tudi pridelke, ki jih najlažje prodamo. To velja za vse rastline na njivah in na vrtu, velja pa tudi za sadne sorte.

Izredno ugodno vpliva na zboljšanje produktivnosti selekcija v živinoreji. Saj morejo dobre plemenske živali vplivati na večjo plodnost, hitrejšo rast, boljšo izrabo krme, večjo mlečnost, večjo nesnost pri kokoših, boljšo kakovost in večjo količino volne pri ovcah, večjo odpornost živali vseh vrst proti boleznim itd.

Vendar moramo žal ugotoviti, da na vse to mogoče živinorejci v željah mislijo, vendar pa se pri izbiri živali za plemo premalo na te želje ozirajo. Pri tem bi se morali zavedati, da je predvsem treba iz-

brati za plemo najboljše moške živali, moramo pa pravilno izbirati za plemo tudi samo najboljše ženske živali. Saj obe živali v enaki meri prenašata svoje dobre — pa tudi slabe — lastnosti na potomstvo. Zlasti pa se moramo seveda zavedati, da nam ena sama slaba moška žival (n. pr. slab oven ali slab petelin in slab merjasec) lahko pokvari ali uniči naporno delo v selekciji za več let.

Ker so uvideli velik pomen dobrih plemenskih bikov za povečanje mlečnosti, so pri goveji živini uvedli v zadnjih letih umetno oplojevanje krav.

Pri umetnem oplojevanju izostane seveda zaskočenje, ker seme s posebno pravico dajo v ustje maternice pri kravi. Odstotek krav, ki ostanejo pri tem umetnem oplojevanju breje, je zelo ugoden, prav gotovo mnogo večji kakor pa pri naravnem oplojevanju. Saj računajo, da ostane na splošno okrog 80% krav brejih, kolikor pri naravnem oplojevanju ni mogoče računati. Po dosedanjih izkušnjah moremo reči, da nima umetno oplojevanje skoraj nikakih slabih strani, ima pa mnogo prednosti. Ako je to umetno oplojevanje pravilno in skrbno izvedeno, odpadejo vse nevarnosti prenašanja raznih kužnih boleznih (kužni katar nožnice).

Pri navadnem oplojevanju računamo 60 do 80 krav na enega bika, pri umetnem oplojevanju pa zadostuje povprečno na 500 krav en bik. Ker je treba torej mnogo manjše število bikov, je mogoče pri izbiranju bikov za plemo še mnogo bolj strogo paziti na vse dobre lastnosti, ki naj jih ima plemenski bik. Tako tudi mnogo hitreje napreduje izboljšanje govedoreje in se dviga njena produktivnost.

č) Zatiranje plevela in škodljivcev

Komaj se zavedamo, najbrž pa sploh ne mislimo na to, kako znižujejo številni škodljivci naših kulturnih rastlin in naših domačih živali produktivnost našega kmetijstva. Saj gre ta škoda v sto in sto milijonov.

Ne samo škodljivci, tudi plevel zelo znatno znižuje pridelke. Do pred kratkim skoraj nismo imeli proti plevelu drugega sredstva kakor čim bolj čistiti seme. Nato pa nam je še preostalo mučno, dolgotrajno, drago pa večkrat malo uspešno delo s pletvijo na njivi.

Danes pa imamo že razne kemikalije, s katerimi moremo plevel zelo uspešno zatirati. Ako se pri uporabi teh kemičnih sredstev ravnamo točno po navodilih, so to sredstva zelo učinkovita zlasti pri zatiranju plevela, ki vsako leto zapleva njive in pašnike.

Seveda pa poleg uporabe kemičnih sredstev za zatiranje in uničevanje plevela ne smemo opustiti za preprečenje širjenja plevela važnih drugih sredstev. Ta pa so: pravilno obdelovanje in dobra priprava zemlje, plodored ali kolobarjenje in pravočasna ter večkratna košnja travnikov.

Vedno pa se moramo zavedati — to pa velja v enaki meri za poljedelstvo ka-

kor za živinorejo — da je uspešnejše in ceneje pred škodljivci in raznimi boleznimi rastline in živali varovati kakor pa že obolele rastline in živali zdraviti.

To velja v povečani meri za krompirjevega hrošča. Z razmeroma malim trudom moremo pri vsakokratnem vestnem pregledu krompirišča ugotoviti ali je ta škodljivec že pri nas. Dokler je razširjen samo še v malem številu, ga moremo pravočasno zatreti, pozneje bodo pa stroški zatiranja veliki, škoda pa nepregledna.

Tudi proti raznim škodljivcem so izgotovili v zadnjem času mnogo učinkovitih sredstev. Kdor ta sredstva pravočasno in po predpisih uporablja, bo gotovo mogel uničiti škodljivce ali pa bo vsaj mogel preprečiti njihovo preveliko razširjenje.

Tudi pri živinoreji se je posrečilo v zadnjih letih število kužnih boleznih znatno zmanjšati. Razna cepiva in zdravila imajo kmetovalci na razpolago, da obvarujejo svoje domače živali pred raznimi kužnimi boleznimi. Pri tem so dosegli zlasti velike uspehe pri zatiranju tuberkuloze, s katero so bolne živali okužile mnogokrat tudi ljudi.

d) Vskladiščenje in konzerviranje

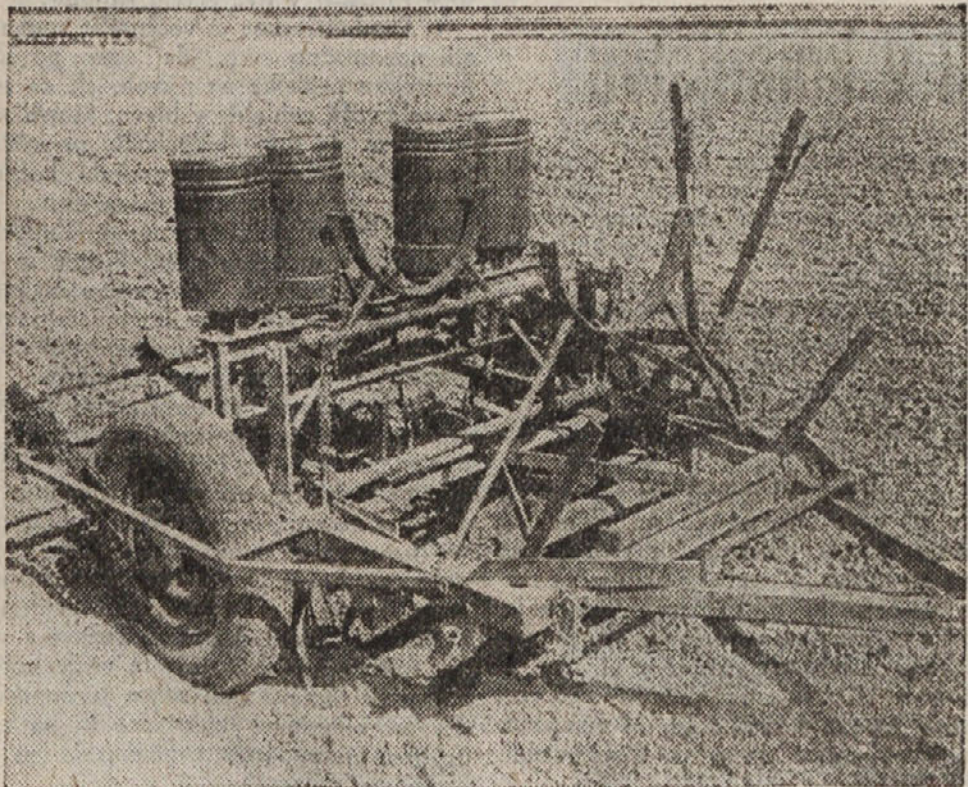
Nevarnosti za znižanje pridelkov po količini in vrednosti še ni konec, ko smo pridelke pospravili. Razni škodljivci uničujejo žito v žitnicah (žitni hrošček, žitni molj), uničujejo pridelke v kletih in sadje v sadnih shrambah. Vzrok tem raznovrstnim škodam so večinoma neprimerno urejene shrambe, premala snaga v shrambah in pa nepravilno vskladiščenje.

Ako žito ni zadosti suho, ako je krompir moker, je seveda razumljivo, da se taki pridelki ne morejo dobro obdržati preko zime. To pa tudi znižuje vrednost

pridelkov in s tem produktivnost gospodarstva.

Krme imamo zlasti za govejo živino navadno premalo in še ta je večkrat pokvarjena. Velika odpomoč obojemu so „shrambe za zeleno krmo“ ali silosi.

Kakor ne bi smelo biti več kmetije brez pravilno urejenega gnojišča, tako bo moral tudi vsak gospodar misliti na uređitev silosa za krompir in pa silosa za zeleno krmo. Kdor že silos ima, ta bi gotovo mogel veliko dobrot in koristi nasteti, ki mu jih ta prekoristna naprava prinaša.



Za hrihovite kmetije so v Združenih državah izumili stroj, ki naenkrat zaseje in gnoji dve brazdi, istočasno pa s posebnimi lemeži izpodreže tudi plevel

Tudi kmet — za večjo produktivnost

Vsi ukrepi, ki jih za povečanje kmetijske proizvodnje ukrenejo mednarodne ustanove, vsi predpisi domače zvezne vlade in deželnih vlad ter deželnih in okrajnih kmetijskih zbornic pa ne bodo dosegli pravih uspehov, ako pri vsem tem kmetovalci nekako prostovoljno, iz prepričanja in z veseljem ne sodelujejo.

S sredstvi, ki jih daje na razpolago posredno ali neposredno Marshallov obnovitveni načrt ter vlade in kmetijske ustanove, mora stremeti kmet za dosego čim

boljše, čim rentabilnejše ureditve svojega kmečkega gospodarstva. Uspeh je pri tem odvisen predvsem od tega, kako zna kmet vsa ta javna in svoja lastna materialna sredstva in kako zna izkoristiti ter uporabiti navodila, ki mu jih dajejo njegove strokovne ustanove, kmetijske šole in strokovne knjige.

Pota za dosego čim prejšnjega povečanja kmetijskih pridelkov so različna in samo najvažnejša bomo omenili:

a) Izboljšanje zemlje

Njivska, travniška in gozdna zemlja je zmes različno velikih — grobih, finih in najfinejših — rudninskih (= mineralnih) in organskih snovi z vodo, zrakom in neštevilnimi najmanjšimi živimi bitji (mikrobi).

Zemlja nastaja iz kamenin, organske osnovi pa so v glavnem prišle v njo šele z naselitvijo rastlin na tej zemlji. Vsaka zemlja ni enako primerna za dobro uspevanje rastlin in na isti zemlji razne rastline različno uspevajo.

Da morejo rastline čim boljše uspevati, mora imeti zemlja samo gotovo kislino. Preveč kislo zemljo je treba popraviti z

apnom (1.500 do 3000 kg in tudi več na 1 ha). Rastline morejo nadalje uspevati, ako je v zemlji zadostna količina vlage (vode) in zraka. Končno pa mora vsebovati zemlja v zadostni količini one hranilne snovi, ki jih rastlina rabi za svojo rast. Da more rastlina vodo v zemlji najboljše izkoristiti, naj bi bila talna voda pri peščeni zemlji približno 1 m, pri srednje-težki zemlji 1,5 m, pri težki zemlji 2 m pod površino.

S primernim obdelovanjem in gnojenjem moremo zemljo izboljšati, s površnim obdelovanjem in z opuščanjem gnojenja pa moremo tudi najboljšo zemljo poslabšati.

Rastline najboljše uspevajo na godni zemlji. Zemlja pa je godna takrat, ako je trajno rahla in vsebuje pri tem odgovarjajočo količino vlage.

Na godnost zemlje vpliva: odgovarjajoča količina apna in organskih snovi v zemlji, pravilno obdelovanje zemlje, pravilno gnojenje z umetnimi gnojili in pravilni plodored.

Vse sprédaj našteto zemljo napravi bolj plodno, zvišuje pridelke na tej zemlji, zvišuje torej produktivnost. Zato moremo z gornjimi sredstvi in ukrepi zemljo popraviti in znatno izboljšati, kar se pozna v povečanem pridelku na isti njivski površini.

b) Namakanje in osuševanje

Velike površine obdelovalne zemlje so pri nas neplodne, neizrabljene, ker so zamočvirjene. Na Koroškem je okrog 14% obdelovalne zemlje vsled tega neizrabljene. Seveda je večinoma nemogoče, da bi zaradi velikih stroškov osuševanja mogli posamezni kmetje sami dati osušiti svoja zamočvirjena zemljišča. Vendar pa je včasih tudi to mogoče. Saj je mogoče večkrat odpeljati previsoko talno in stoječo vodo z odprtimi jarki ali pa z manjšo mrežo drenažnih cevi.

Večinoma pa bo potrebno za izvedbo odprte ali zaprte drenaže ali pa kombinacije obeh sporazum med sosedmi. Pristojne oblasti pri okrajnih glavarstvih, okrajnih in deželnih kmetijskih zbornicah dajejo vsa potrebna navodila.

c) Zvišanje pridelkov v zadnjih desetletjih

Že leta 1900 so v Združenih državah ugotovili, da morejo pri delu s stroji pridobiti 79% na času in 46,3% na stroških. Od takrat so se zaradi izboljšanja kmetijskih strojev te številke še znatno povečale in izboljšale.

V času od leta 1870 do 1930 se je povečala površina, ki jo more obdelati ameriški kmetijski delavec, za 50%. Istočasno pa so se pridelki tudi povečali za dvojno količino.

č) Važnost večjih pridelkov

Po drugi svetovni vojni je padla količina kmetijskih pridelkov v deželah Zapadne Evrope na 80 odstotkov predvojne proizvodnje. Vsled ugodnih vremenskih razmer, vsled marljivosti kmečkega prebivalstva, predvsem pa zaradi ogromne Marshallove pomoči so se povečali medtem pridelki v večini držav Zapadne Evrope spet na predvojno višino. V Avstriji pa še nismo tako daleč.

Pa tudi, če bi bila proizvodnja v letu 1951 večja kakor pa je bila leta 1938, bi vendar ti pridelki še ne bili zadostni za vse potrebe Evrope. V Zapadni Evropi živi namreč danes za 20 milijonov prebivalcev več kakor pa pred vojno. In letno še narašča prebivalstvo za 1 odstotek.

Zato bo morala Evropa še vedno uvažati približno 30% živil in raznih surovin.

Sredi leta 1952 bo predvidoma končan Marshallov načrt. Takrat bodo morale biti dežele Evrope tako daleč, da bi

Z osuševalnimi napravami ali drenažami znižujemo gladino (= nivo) talne vode zlasti na težki zemlji, rahljamo in zračimo zemljo, pomnožujemo v zemlji število in delovanje mikrobov, to vse pa znatno zvišuje produktivnost.

Mnogo premalo je pri nas še poznano namakanje. To ima namen dovajati kulturnim rastlinam ono količino vode, ki jo nujno rabijo za svojo rast, ako te vode ne morejo dobiti v zadostni količini v zemlji.

Za namakanje potrebno vodo dobimo navadno z zajezitvijo manjših potokov, pa tudi večjih vodotokov, od koder napeljemo odvajalne oziroma dovajalne jarke na travniške, njivske in vrtné površine.

Iz primerjave teh številč z razmerami v raznih deželah Zapadne Evrope moremo zaključiti, da proizvaja ameriški kmetijski delavec dva- do šestkrat toliko kakor pa kmetijski delavec v Evropi.

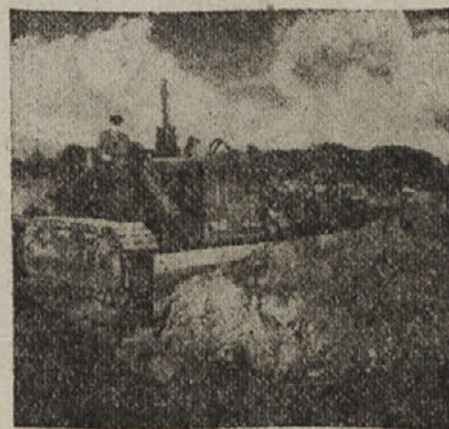
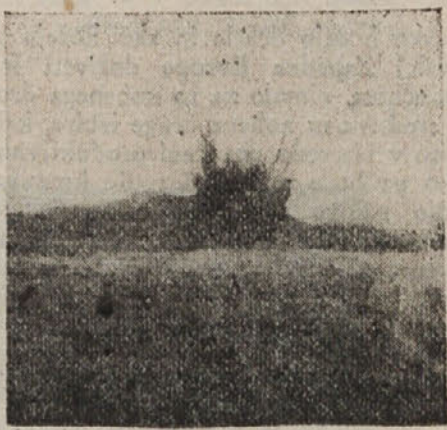
V zadnjih desetih letih pa se je proizvodna količina ameriškega kmetijskega delavca povečala še za nadaljnjih 75%, istočasno pa se je povečal pridelek na enem hektaru njivske površine za 35%.

si mogle same pomagati. Ako pa se takrat Evropa še ne bo mogla sama vzdrževati, bo prišlo na vsakega prebivalca manj živil in nujna posledica tega bo, da bo padla življenjska raven evropskega prebivalstva vsaj v onih deželah, ki se ne bodo še mogle same vzdrževati.

Najvažnejše in mogoče edino sredstvo, da se izognemo tem neprijetnostim, pa je v povečanju evropske kmetijske proizvodnje.

Gotovo je, da je pomoč od zunaj, kakor jo nudi n. pr. Marshallov načrt, zelo važna. Vendar pa je povečanje proizvodnje odvisno končno od tega, koliko pomagajo pri tem posamezne dežele same in tudi od tega, koliko pomagajo posamezni kmetovalci sami.

Zvišanje celotne proizvodnje je torej mogoče samo, ako vsak posamezni kmetovalec zviša proizvodnjo na svoji kmetiji.



Gornje slike predočujejo, kako je mogoče s primernimi sredstvi in po dobrem načrtu povečati produktivnost zemlje, ki je bila preje skoraj enaka ničli. — Pred kultiviranjem je bilo zemljišče preraščeno z ločjem (slika 1), katerega je treba najprej pokositi (slika 2) ter zemljo zravnati, deloma tudi z razstreljevanjem pečin in štorov (slika 3). Suhljad in veje je treba požgati (slika 4), zemljo s traktorjem globoko preorati (slika 5), grude pa s krožno brano razdrobiti (slika 6) ter zemljo zravnati (slika 7 in 8). Na zadnji sliki vidimo zasut jarek, ko so bile položene drenažne cevi.

Kmetijska izobrazba — predpogoj večje produktivnosti

Človeški duh nikdar ne miruje, vedno teži za novim. Tako tudi v kmetijstvu ni mirovanja in zastoja, vedna rast, stalni razvoj, večno izboljševanje in poenostavljanje. Vse nove pridobitve znanosti in vse izkušnje poizkušamo prilagoditi današnjim potrebam in zahtevam življenja.

Kdo je vedel pred 100 leti o današnji tehniki gnojenja in uporabi umetnih gnojil? Kdo je poznal takrat silos ali vedel kaj o njegovem pomenu in kdo je poznal kmetijske stroje?

Ako hoče kmet danes pravilno in racionalno gospodariti, mora poznati pridobitve kmetijske znanosti in mora preizkusiti ugotovitve kmetijske prakse. Samo to daje jamstvo za povečanje produktivnosti naših kmečkih gospodarstev.

Vsega tega pa se danes kmet ne more naučiti doma, tudi pri največji pridnosti ne iz knjig in ne iz strokovnih radijskih predavanj. To mu more dati samo kmetijska strokovna šola.

Podeželske nadaljevalne šole so le nekaka podlaga oziroma še boljše rečeno, le nekaka vzpodbuda za pravo kmetovanje, ne morejo pa dati zadostnega teoretičnega in praktičnega kmetijskega znanja. To more dati samo strokovna kmetijska šola.

Na Koroškem imamo danes 10 kmetijskih in kmetijsko-gospodinskih šol. V jeseni bomo dobili še dve kmetijski šoli in pozimi še srednjo kmetijsko gospodinsko šolo. Marsikdo bi mislil, da je s tem potrebam gotovo že zadoščeno. V resnici pa ni tako.

Zeleti je in za pravilno gospodarjenje na kmečkem gospodarstvu bi bilo potrebno, da bi vsak kmečki gospodar in vsaka kmečka gospodinja imela primerno in zadostno strokovno izobrazbo, kakor mora imeti danes strokovno izobrazbo vsak krojač, vsak čevljar, vsak zidar in vsak kovač ter vsak trgovski pomočnik.

Kljub omenjenemu številu kmetijskih

in kmetijsko-gospodinskih šol na Koroškem pa je danes velikemu številu bodočih kmečkih gospodarjev in gospodinj otežkočena prava strokovna izobrazba. Skoro vse omenjene šole so namreč izven ozemlja južne Koroške, ki je najgostejše naseljena in kjer je relativno največje število kmečkega prebivalstva. Saj živi v tem delu skoraj 25% kmečkega prebivalstva Koroške. Razen tega so v tem delu dežele večinoma mali kmetje, ki še mnogo bolj potrebujejo kmetijsko-strokovno izobrazbo.

In še nekaj ovira ter otežuje kmečkim fantom in dekletom iz južnega dela Koroške pravo strokovno izobrazbo. Na nobeni omenjenih šol ni pouk v materinem jeziku teh fantov in deklet. Zato upamo in pričakujemo, da bo tudi zaradi samega gospodarskega razloga, to je zaradi boljše produktivnosti kmetijstva v tem delu dežele, pristojna oblast — ki mora tudi sodelovati s kmečkim prebivalstvom, da bo uspeh popoln — ustanovila tudi za ta del dežele po želji in potrebah prebivalstva kmetijske in kmetijsko-gospodinske šole.

Ako računamo, da se menja gospodar na kmečkem posestvu povprečno vsakih 30 let in ako računamo, da je na južnem Koroškem okrog 6.000 kmetij v velikosti od 5 do 100 ha, dobimo, da bi vsako leto moralo biti iz tega dela dežele v kmetijskih šolah okrog 200 fantov in ravno toliko deklet. Na vsako šolo moremo računati največ 40 učencev. Iz tega vidimo veliko potrebo po novih, geografskih in etničnih razmeram odgovarjajočih kmetijskih in kmetijsko-gospodinskih šol predvsem na južnem Koroškem, kjer je nedostatek v tem pogledu v primeri z ostalo deželo posebno občutljiv. Ne samo koristi posameznih kmetovalcev, ampak koristi splošnega kmetijstva in koristi celotnega gospodarstva dežele to zahtevajo.

Pot k uspehu

Ker je povečanje kmetijskih pridelkov skoraj edino sredstvo, da doseže in da ostane ter se mogoče še dvigne življenjska raven zapadno-evropskega prebivalstva nad ono izpred vojne, je važno vedeti, kako je mogoče te pridelke povečati.

Kmetijsko proizvodnjo je mogoče povečati predvsem na dva načina:

1. S povečanjem površine obdelovalne zemlje:

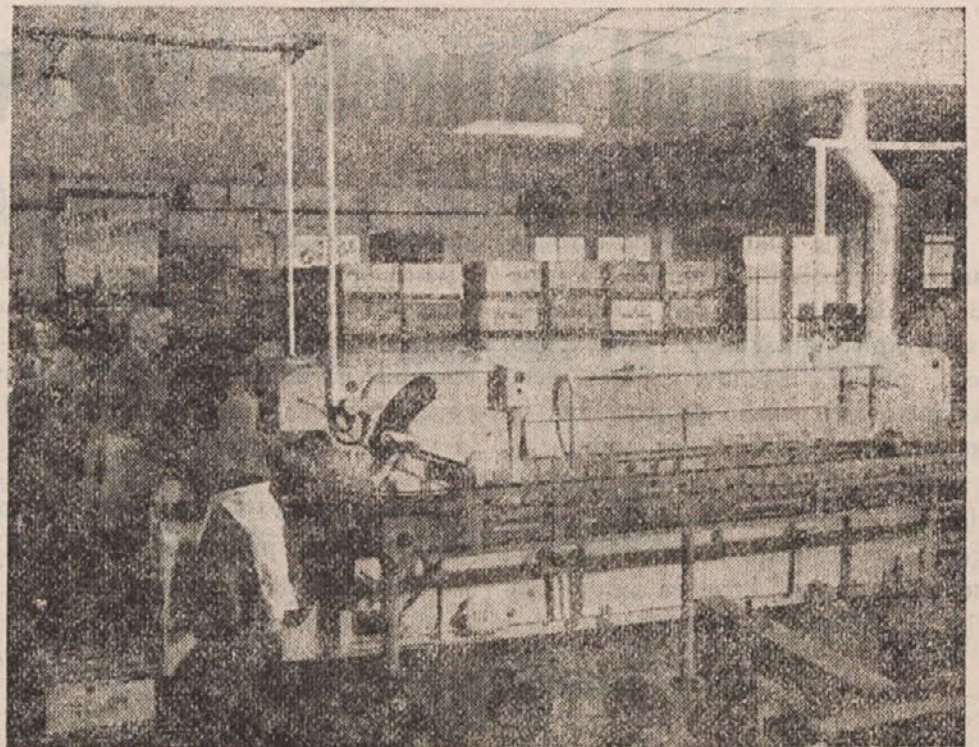
2. z boljšim izkoriščanjem one obdelovalne zemlje, ki jo imamo na razpolago.

Druga pot je lažja in so tudi uspehi preje dosegljivi. S tem pa še ni rečeno, da ne bi bilo potrebno tudi misliti na povečanje površine plodne zemlje. Saj je nastalo v raznih evropskih deželah že na tisoče hektarov plodne zemlje vsled osušitve in raznih drugih melioracijskih del. Večje število teh melioracij so mogli izvesti samo s pomočjo Marshallovega obnovevnega načrta.

Vendar pa so zapadno-evropske dežele tako gosto naseljene, da ne moremo nikakor računati, da bi dobili vso potrebno zemljo z osuševanjem in drugimi melioracijami.

Kmetijsko proizvodnjo moremo izboljšati tudi s tem, da bomo na enem hektaru njivske in travniške površine znatno več pridelali, kakor pa pridelamo danes.

Najpomembnejši amer. dnevnik „New York Times“ je pred kratkim prinesel daljše poročilo o avstrijskem gospodarstvu. V tem poročilu je omenjeno, da spada Avstrija danes, potem ko je v zadnjih letih dobila iz Marshallovega načrta darilo v višini preko 30 milijard šilingov, še vedno med one evropske dežele, ki potrebujejo vedno nove pomoči. Avstrija je v skupini onih treh najbolj zaostalih Marshallovih dežel, v katerih je produktivnost najnižja. In kmetijska proizvodnja je v Avstriji najnižja od vseh držav to stran železnega zastora.



Z denarnimi zneski iz ERP-pomoči si je nabavila osrednja dunajska mlekarica iz Amerike veliko pripravo za umivanje steklenic in more sedaj mlekarica dati v promet mnogo več mleka v steklenicah. — Steklenice najprej umijejo in oplaknejo, nato pa jih na tekočem traku transportirajo v polnitev.

BOLEZNI KROMPIRJA

Ameriško kmetijsko ministrstvo poroča, da so na kmetijski poskusni postaji v Beltsville (Maryland) srečno selekcionirali novo vrsto krompirja „chorokee“, ki se je pokazala za popolnoma odporno proti peronospori (phytophthora infestans) in proti rji (actynomyces scabies). Novi krompir chorokee, katerega gomolj je jajčaste oblike, je dal odlične pridelke, zlasti če so ga sadili v dobro pognojeno zemljo.

Pred letom 1938 je uvozila Avstrija letno povprečno 360.000 ton krušnega žita, sedaj pa povprečno 640.000 ton letno, torej za 280.000 ton letno več. Danes je površina, zasejana s krušnim žitom, v Avstriji za približno 160.000 ha manjša kakor je bila leta 1938 in pridelek po enem hektaru je danes najbrž nižji kakor pa je bil leta 1938.

Pa ne samo pri krušnem žitu, podobne so razmere tudi pri mleku. V celoti pa je ugotovljeno, da je kmetijska proizvodnja v Avstriji dosegla šele 90% predvojne proizvodnje. Pač pa je treba tudi ugotoviti, da je bilo pred vojno 20%



vsega avstrijskega delavstva zaposlenega v kmetijstvu, danes pa komaj še nekaj nad 10 odstotkov.

Te številke nam morejo in nam tudi povedo samo eno, ki je: zvišanje proizvodnje. To pa ni več stvar samo kmetovalcev, ampak je to zadeva vsega avstrijskega prebivalstva. Ker imajo od zvišane proizvodnje vsi dobiček, morajo pri tem tudi vsi pomagati. Samo skupno delo vseh: kmetov, industrijskih in obrtnih delavcev, zasebnih in javnih nameščencev zagotavlja uspeh in zagotavlja trajno izboljšanje življenjske ravni vsega prebivalstva.

Zaključek

Ako hočejo dežele in ako hočejo prebivalci Zapadne Evrope doživeti lepšo bodočnost, nimajo za to nobenega drugega sredstva in nobene druge izbire, kakor samo v bistveno povečani produktivnosti. Ako pa hoče pri tem tudi kmetijstvo svojo nalogo v celoti izvršiti, je treba produktivnost kmetijskih gospodarstev znatno, zelo povečati. Tudi bo samo v takem primeru moglo zahtevati kmetijstvo, da bo v splošnem državnem in mednarodnem gospodarstvu vpoštevano v enaki meri, kakor pa je vpoštevana industrija, obrt in trgovina.

Mnogo so v nekaterih deželah, mnogo so tudi pri nas kmetje že dosegli in so že znatno napredovali pri izboljšanju svojega kmetijstva. Opustili so razne pridelovalne načine, ki so za današnje čase in razmere nerentabilni. Nadomestili so te načine s takimi, za katere je rentabilnost dokazana z znanstvenimi dognanji ter s praktičnimi poizkusi. Vendar pa smo komaj šele na začetku pota, največ mogoče na pol pota, do končnega uspeha nam še precej manjka.

Povečano kmetijsko proizvodnjo je pa mogoče doseči samo s skupnim delom; posamezni kmetje tega ne morejo nikdar v polni meri doseči.

Sodelovanje pa mora temeljiti na programu, ki teži za izboljšanjem življenjskih pogojev našega kmeta. Predpogoj višje in izboljšane življenjske ravni našega kmetijstva pa je v sodelovanju vseh posameznih kmetov pri skupnih gospodarskih in javnopravnih ustanovah, torej

pri zadrugah in tudi pri kmetijskih zborskih.

Da bo pa tako sodelovanje mogoče, morajo pa tudi javne ustanove vpoštevati želje kmetijstva in posameznih skupin kmetovalcev v čim večji možni meri — v kolikor to seveda ne nasprotuje splošnim koristim.

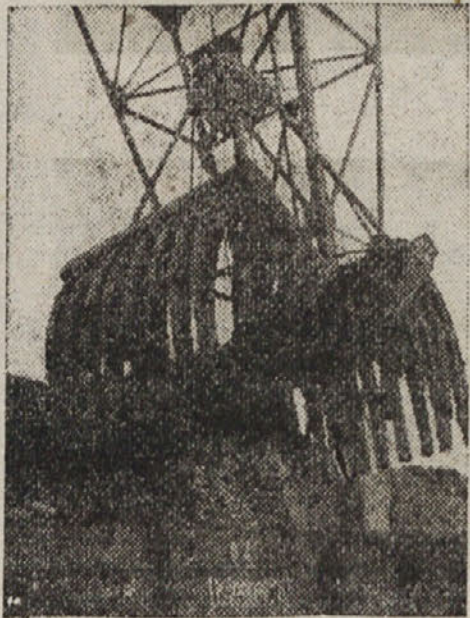
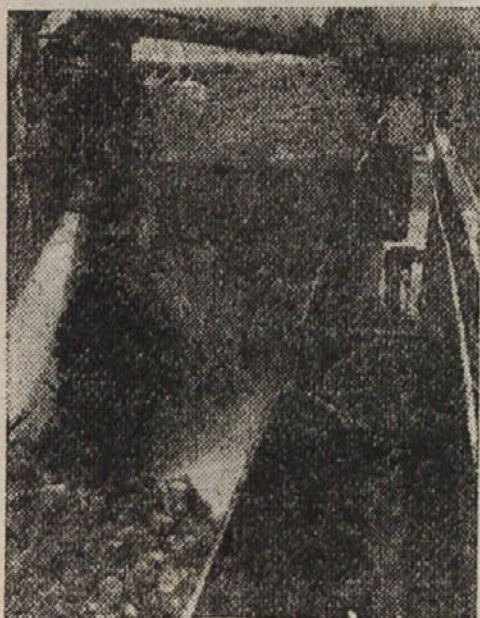
Vse to bo vodilo do trajnega uspešnega sodelovanja in do čim večjih uspehov pri uresničenju načrtov o zvišanju produktivnosti ne samo v industriji in obrti, ampak tudi v kmetijstvu.

PRIDELEK ŽITA

Leta 1950 je znašal svetovni pridelek žitaric — pšenice in rži — 214 milijonov 760 tisoč ton. Kljub temu, da je bil lanski pridelek za 2 milijona ton večji od pridelka v letu 1949, pa je bil nekoliko manjši od pridelka v letu 1948 (217 milijonov 490 tisoč ton).

BOMBAŽNI PRIDELEK V 1951/52

Mednarodni bombažni odbor, medvladna organizacija za sodelovanje v bombažnih vprašanjih, cenil v svojem mesečnem pregledu svetovni pridelek bombaža v letini 1951/52 na približno 35 milijonov bal, to je za 7,5 milijonov bal več, kot letošnji pridelek. Pregled pripominja, da ovira cenitev eventualno neugodno vreme v času rasti in žetve v prihodnjih mesecih. Napovedan pridelek bi zaostajal samo za 3 milijone bal za dosednjim rekordnim pridelkom 38 milijonov bal.

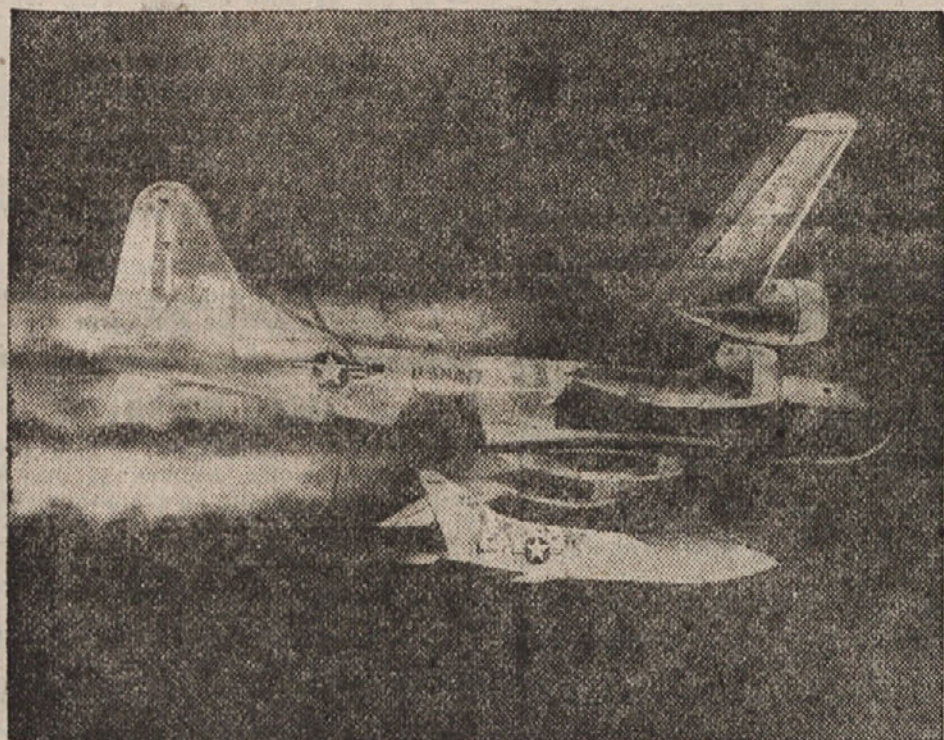


Avstrijsko kmetijstvo si prizadeva, da bi s svojimi pridelki sladkorne pese moglo zadostiti potrebi po sladkorju. Letos bodo pridelki večji kakor lansko leto in kmalu bodo spet začele sladkorne tovarne s delom. — Na sliki vidimo pranje sladkorne pese in dovoz pese v tovarno.

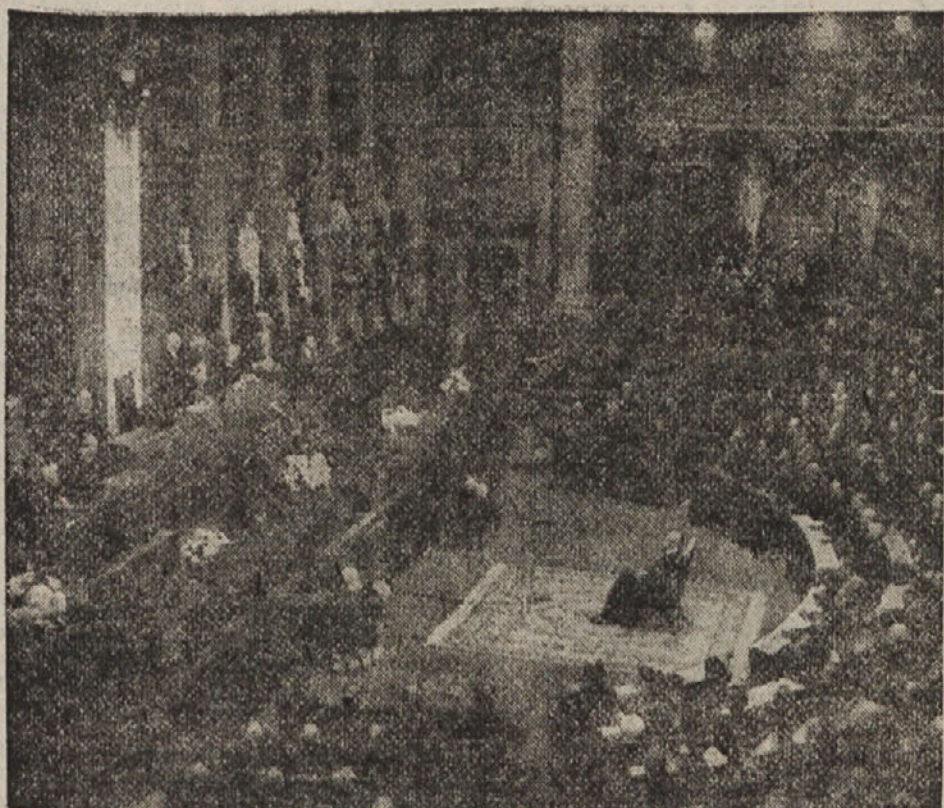
SVET V SLIKI



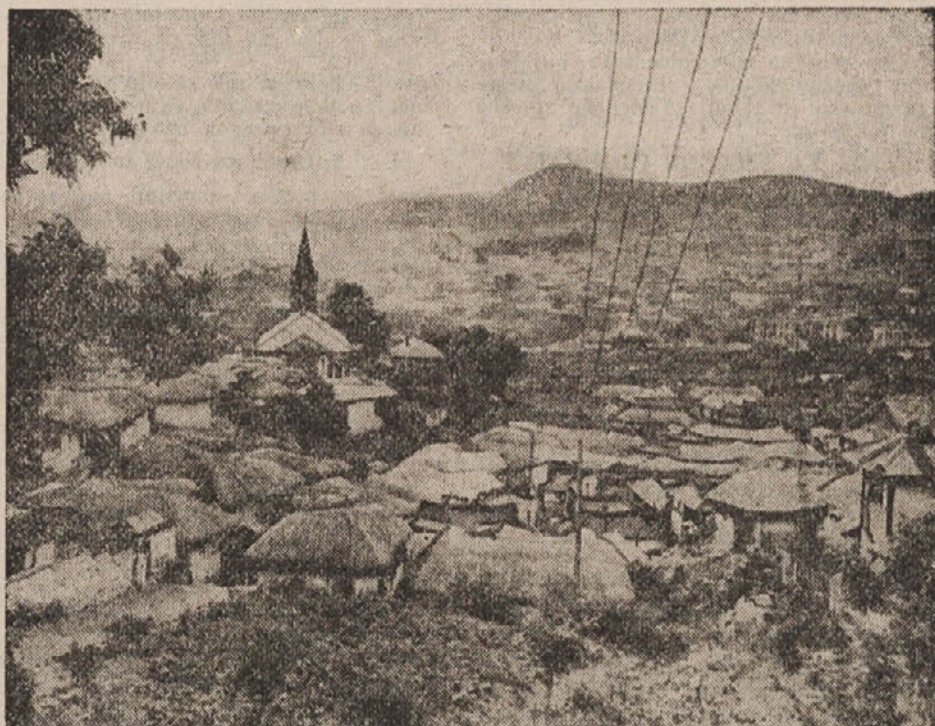
Pred kratkim je bil v kopališču dunajskega stadiona mednarodni plavalni miting. Slika nam kaže začetek „kravl“-plavanja na progi 1500 metrov. Zmagal je zastopnik Nemčije (št. 5), evropski mojster Lehman. Na št. 7 je zastopnik Avstrije, Marek. (USIS)



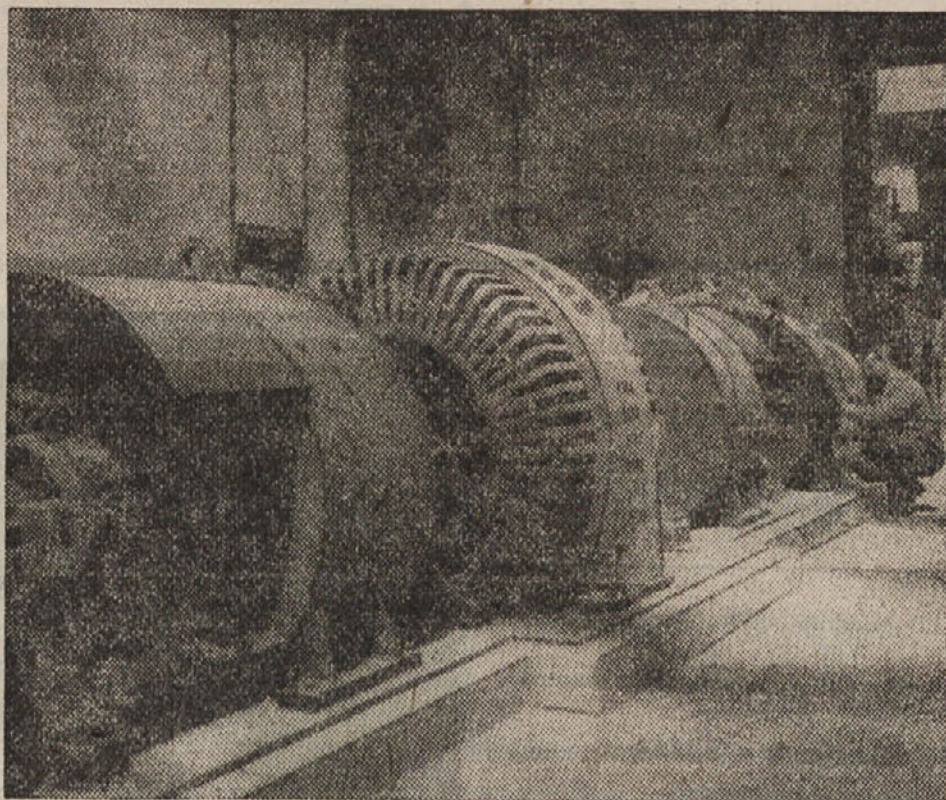
Nad Kalifornijo v Združenih državah so napravili poizkuse z novimi šobnimi letali (Düsenflugzeug), ki odletijo — kakor kaže slika — z bombnika. Šobno letalo je doseglo hitrost nad 10.000 km na uro in višino nad 20.000 metrov (USIS).



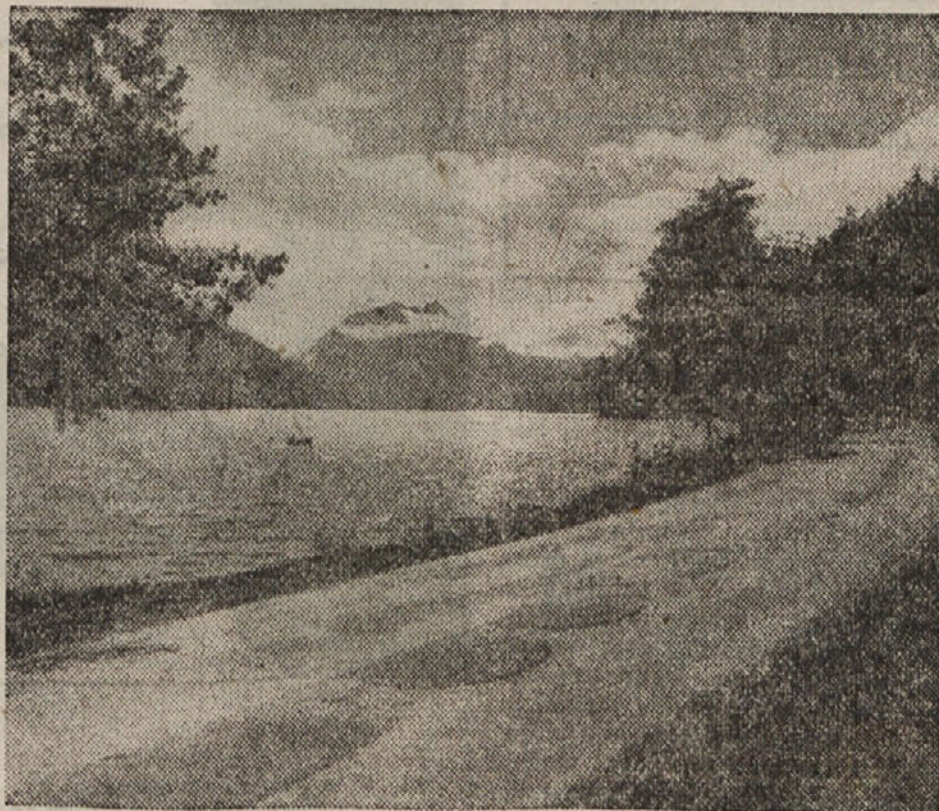
Novoizvoljeni avstrijski zvezni predsednik dr. Theodor Körner je na slavnostni seji avstrijskega parlamenta prisegel na ustavo (USIS).



Bivše korejsko glavno mesto Kaesong, ob 38. vzporedniku. Tu razpravljajo zastopniki čet Združenih narodov s komunističnimi generali o možnosti premirja na Koreji (USIS).



V velikih železarnah v Linzu bodo do jeseni s pomočjo Marshallove pomoči uredili nove valjarne, ki bodo letno proizvajale 300.000 ton valjanega železa. Skupne naprave bodo stale 23 milijonov dolarjev. Na sliki vidimo motorje in generatorje za pogon nove valjarne (USIS).



Na skrajnem severozapadu Združenih držav se dviga visoko gorovje, se širijo temni gozdovi in ležijo svetlikajoča jezera. To so naravni parki, skozi katere vodijo lepe avtoceste za številne izletnike (USIS).

OBJAVA!

Na temelju objave zveznega ministrstva za notranje zadeve z dne 10. VII. 1951, št. 104.858-11/1951, ki je bilo objavljeno v listu »Wiener Zeitung« z dne 15. VII. 1951 (št. 161), so bile na novo določene cene toku in postranski stroški in to v sporazumu z zveznim ministrstvom za promet in podržavljenost podjetja — št. 54.762-IV/2/51.

Prosimo cenjene odjemalce toka, naj blagohotno vpoštevajo, da z računskim mesecem avgustom 1951 veljajo sledeče splošne tarify postavke:

A) CENIK ZA SPLOSNE ODJEMALCE

1. Cenik za gospodinjstva (H)

Cenik I (H 50)	(cena v šilingih)
Temeljna cena za mesec za 1 tarifnoobvezni prostor	6.50
temeljna cena za mesec za 2 tarifnoobvezna prostora	9.—
temeljna cena na mesec za vsak nadaljni tarifnoobvezni prostor	6.—
cena za delo za kWh	0.50

Cenik II (H 35) (Izbirni cenik)	
Temeljna cena na mesec za 1 tarifnoobvezni prostor	9.—
temeljna cena na mesec za 2 tarifnoobvezna prostora	13.50
temeljna cena na mesec za vsak nadaljni tarifnoobvezni prostor	7.50
cena za delo za kWh	0.55

2. Cenik za obrti (G)

a) tok za razsvetljavo	
temeljna cena na mesec za prvih 100 wattov tarifnopriključne vrednosti	13.50
temeljna cena na mesec za vsakih pričetih 50 wattov nadaljne tarifnopriključne vrednosti	4.80
cena za delo za kWh	0.50
b) tok za silo	
temeljna cena na mesec za prvih 500 wattov tarifnopriključne vrednosti	19.—
temeljna cena na mesec za 500 wattov nadaljne tarifnopriključne vrednosti	15.—
cena za delo za kWh	0.50

3. Cenik za kmetijstvo (L)

temeljna cena na mesec za prve tri hektare tarifnoobvezne obdelovalne površine	16.50
--	-------

temeljna cena na mesec za vsak nadaljni hektar tarifnoobvezne obdelovalne površine — — — — — 2.20
cena za delo za kWh — — — — — 0.50

4. Cenik za najmanjše odjemalce (K)

Stroški za ureditev merilnih naprav po št. 6.	
Cena za delo za tok za razsvetljavo za kWh	2.50
cena za delo za tok za silo za kWh	1.40
cena za delo za tok za razsvetljavo in za silo (mešana cena) za kWh	2.—

5. Cenik za nočni tok (N)

Stroški za ureditev merilnih naprav po št. 6.	
Cena za delo v poletju (I. V.—5t. X.) za kWh	0.10
cena za delo pozimi (I. XI.—30. IV.) za kWh	0.25

6. Cenik za ureditev merilnih naprav

Enofazni števec na mesec	4.—
trifazni števec na mesec	7.—
štirifazni števec na mesec	8.—
enofazni števec na mesec	8.—
enofazni števec na mesec	11.—
števec za dvojni tarif, enofazni na mesec	8.—
števec za dvojni tarif, štirifazni na mesec	11.—
druge specialne merilne naprave, 1,5% nabavne cene na mesec.	

7. Cenik za pavšalni tok (P)

(Pravica na priznanje pavšalnih cenikov ne obstoja)

Svetlobni tok	
Stopnja I za watt in mesec	0.14
stopnja II za watt in mesec	0.20
stopnja III za watt in mesec	0.35
Ogrevalne naprave in naprave za delo	
Likalniki, gospodinjstvo (stopnja I), na mesec	7.20
likalniki, gospodinjstvo (stopnja II), na mesec	9.—
likalniki, obrt (stopnja I), za vsakih 100 wattov in na mesec	5.80
likalniki, obrt (stopnja II), za vsakih 100 wattov in na mesec	9.—
kuhalni lonci, gospodinjstvo, za vsakih 100 wattov in na mesec v poletnem polletju	2.80

kuhalni lonec, gospodinjstvo, za vsakih 100 wattov in na mesec v zimskem polletju	4.20
kuhalniki, gospodinjstvo, za vsakih 100 wattov in na mesec v poletnem polletju	4.50
kuhalniki, gospodinjstvo, za vsakih 100 wattov in na mesec v zimskem polletju	7.—
kuhalnik, obrt, celoletno, za vsakih 100 wattov in na mesec	9.—
ventilatorji, obrt, za vsakih 100 wattov in na mesec	6.—
zvonilni transformatorji (privatno), na mesec	1.30
zvonilni transformatorji (obrt) na mesec	1.80
ostale priprave za uporabo toka v malen (privatno) za vsakih 100 wattov in na mesec	3.50
ostale priprave za uporabo toka v malen (obrt) za vsakih 100 wattov in na mesec	6.—
sesalniki za prah, do 150 wattov, na mesec	5.80
sesalniki za prah, do 250 wattov, na mesec	9.—
za vsakih 100 wattov nadaljne priključne vrednosti na mesec	2.40
za male radio-sprejemnike	5.60
za skupne radio-sprejemnike	5.80
radio, do 4 elektronk	7.20
radio, preko 4 elektronk	10.—
sprejemnik na omrežje in gramofonski ojačevalci za gostilne in kavarne	14.50

Zbiralnik (kotel) za vročo vodo:

Vsebina zbiralnika:	
15 litrov na mesec	6.40
25 litrov na mesec	10.—
50 litrov na mesec	11.80
50 litrov na mesec	20.—
75 litrov na mesec	29.—
80 litrov na mesec	32.—
100 litrov na mesec	40.—
120 litrov na mesec	47.—
150 litrov na mesec	60.—
200 litrov na mesec	80.—

Zbiranje samo v nočnih urah od 22. do 6. ure z vključno uro.

Hladilniki, gospodinjstvo:

stopnja	I na mesec	Pollet.	Zim. pollet.
stopnja I na mesec	28.50	14.—	14.—
stopnja II na mesec	36.—	17.50	17.50
stopnja III na mesec	45.—	21.—	21.—
stopnja IV na mesec	75.—	36.—	36.—

Hladilniki, obrt:

stopnja I na mesec v poletnem poll.	52.—
stopnja II na mesec v poletnem poll.	59.—
stopnja III na mesec v poletnem poll.	45.—
stopnja IV na mesec v poletnem poll.	55.—
stopnja V na mesec v poletnem poll.	60.—

Domače črpalke

1/4 k. s. (0.2 kW) na mesec	9.—
1/2 k. s. (0.25 kW) na mesec	12.—
3/4 k. s. (0.4 kW) na mesec	16.—
1 k. s. (0.6 kW) na mesec	21.—
za 1 konjsko silo (k. s.) ter za vsako nadaljno k. s. (0.75 kW) na mesec	24.—

Brzoparilniki (Futterdämpfer):

Vsebina: 50 litrov na mesec	14.—
75 litrov na mesec	19.50
100 litrov na mesec	25.—
150 litrov na mesec	36.—
200 litrov na mesec	45.50

za uporabo brzoparilnika je potrebna zaporna ura in je čas uporabe omejen od 22. ure do 6. ure.

Kmetijski motorji:

stopnja I za k. s. (0.75 kW) in na mesec, do 5 ha	9.—
stopnja II za k. s. (0.75 kW) in na mesec, do 5 ha	11.—
stopnja III za k. s. (0.75 kW) in na mesec, do 5 ha	15.—
Prihodek za vsak nadaljni hektar tarifnoobvezne obdelovalne površine znaša v:	
stopnji I na mesec	0.50
stopnji II na mesec	0.70
stopnji III na mesec	0.80

Obrtni motorji:

stopnja I za k. s. (0.75 kW) in na m.	19.—
stopnja II za k. s. (0.75 kW) in na m.	40.—
stopnja III za k. s. (0.75 kW) in na m.	70.—
stopnja IV za k. s. (0.75 kW) in na m.	98.—
stopnja V za k. s. (0.75 kW) in na m.	125.—

Postranski stroški

Postranski stroški, kot so razvidni iz priloge k splošnim pogojem za preskrbo z električno energijo iz omrežja z nizko napetostjo koroške električne delniške družbe — Kärntner-Elektrizitäts-Aktiengesellschaft — so bili na novo določeni ravno tako z veljavnostjo od istega datuma.

B. POSEBNI ODJEMALCI

Nove cene za tok in postranski stroški za posebne odjemalce bodo računani z veljavnostjo od 16. julija 1951 naprej po določilih odredbe o cenah, ki jo bo izdalo zvezno ministrstvo za promet in podržavljenost podjetja v sporazumu z zveznim ministrstvom za notranje zadeve.

Celovec, dne 1. avgusta 1951.

Kärntner Elektrizitäts-Aktiengesellschaft
Koroške deželne elektrarne d. d.

KINO

Celovec - Klagenfurt STADTTHEATER

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Od 10.—13. VIII. »Ruf aus dem Äther«
Od 14.—16. VIII. »Kopfüber ins Glück«

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.50
Od 10.—13. VIII. »Die Julika«
Od 14.—16. VIII. »Das kleine Hofkonzert«

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.50, ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.
Od 10.—11. VIII. »Der Mann ihrer Traume«
Od 12.—14. VIII. »Die badende Venus«
Od 15.—16. VIII. »Die Insel der Liebe«

Gottfried Anrather

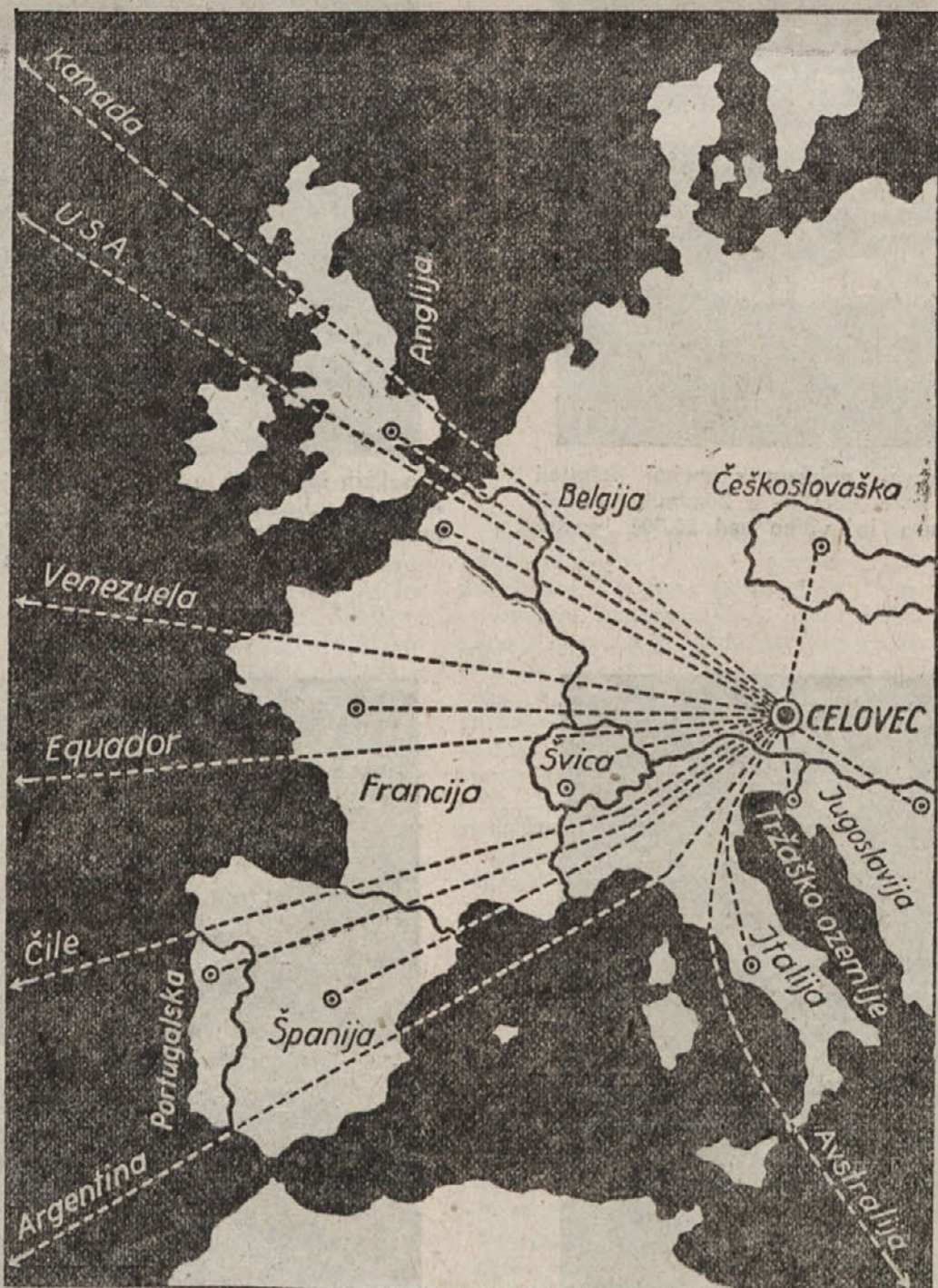
U R A R
CELOVEC—KLAGENFURT,
Paulitschgasse 9

Zaloga ur, zlatnine in srebrnine,
popravljalnica nakup in zamenjava
zlata in srebra

MOLČEČ KLAVIR

Nekemu iznajditelju v Južni Afriki se je posrečilo izdelati molčč klavir. Glasbilo, ki bo nedvomno velik prijatelj človeštva, omogoča, da ga posluša samo igralec s pomočjo posebnih slušalk.

Mogoče prihaja iznajdba malo zakasnejo, kajti mnogo domačih hčerk si danes raje preganja čas na drug način kot z učenjem klavirja, vendar jo bodo nedvomno še vedno mnogi znali ceniti. Upati je tudi, da bodo lahko iznajdbo uporabili pri drugih glasbilih, saj klavir gre še najmanj na živce, če kdo slabo igra. Zlasti bi morali omogočiti violini praskanje v »splendid isolation«; pa tudi začetnim sviračem na saksofon, kornet in podobna glasbila bi bilo treba omogočiti učenje njihove umetnosti na tak idiličen tih način.



Kdor v

„Našem tedniku - Kroniki“

oglašuje, 25 držav ga čuje!

BRALCI POZOR!

Ne zamudite priliko, da obiščete firmo Krassnitzer, hladilne naprave, na prvi koroški deželni razstavi. Tvrdba Vam s svojimi izdelki nudi res to, kar si želite: poceni in vendar po kvaliteti dobro. Ob priliki obiska dobite razne praktične nasvete. Če bi pa ne utegnili priti na razstavo, se zglasite ob priliki v trgovini.

Znana domača tvrdba »Grüner« v Celovcu Burggasse, je Vam vsem znana že dolgo po »Našem tedniku« in je Vas vedno zadovoljila ko ste si želeli ob rojstvu svojega otroka voziček, jopice ali plenice i. dr. Če ste rabili razno perilo, so Vam v tej trgovini vedno najbolje ustregli.

Zupne urade opozarjamo na razstavo tvrdbke Huber Karl in Wilhelm iz Graca, ki jo vsakdo za časa deželne razstave obišče lahko v »Kolpingheim«, Neue Weltgasse 1, Celovec. Videli boste lepe paramente ter razne druge cerkvene potrebščine.

Podjuncani, Rožani pozor! Vaša trgovina za ure se nahaja v Paulitschgasse, tvrdba Amlacher. Ob priliki razstave imate najboljšo priložnost, da si ogledate in nakupite tam lepe stvari.

Trgovina za kuhinjske potrebščine Seher, domača podjetje, bo Vam nudila, kakor do sedaj, po nizkih cenah vse, kar rabite posode, porcelana, steklenin in sličnega. Tam se zmenite lahko po domače — slovensko. Tesarski mojster Potočnik Stefan v Pliberku se Vam priporoča kot rojak in bo Vam vedno po Vaših željah vse najbolje izvršil, če nameravate zidati ali popravljati svoja poslopja. Vsi so do sedaj bili zadovoljni in boste tudi Vi.

Mizarji pozor! Tvrdba Franc Schnabl v Celovcu — St. Rupert, Vam dobavi furnirje, panele, fini les, oboje i. dr. Vse dobite po ugodnih cenah.

Firma Warchalowski Vam nudi za Vašo modernizacijo razne kmetijske stroje, elektro-, bencin- in dizelmotorje. Stroji so danes za kmetla neobhodno potrebni, ko mu primanjkuje delovnih moči in če jih kupi, jih bo kupil tam, kjer se mu nudijo ugodne cene. Warchalowski nudi kvaliteto po ugodnih cenah!

Tvornica sesalk in brizgalnic Rosenbauer s svojo podružnico v Celovcu Vam nudi vse pomožno orodje za zatiranje škodljivcev na polju in v šadovnjaku. Obiščite trgovino v Bahnhofstrasse 26.

Ko prinašamo gospodarski pregled Koroške, ne smemo nikakor prezreti alpske tovarne sladkarjev Ludwig Gelautz, ki tudi sama razstavlja. »Gelautz sladkorčki« so ja tudi po slovenskem ozemlju silno priljubljeni in skoraj vsi domači trgovci imajo vedno na prodaj proizvode omenjenega podjetja.

V „Našem tedniku“ smo objavili po-
zdrave treh koroških deklet iz Anglije
kranjskemu Janezu, ki pozdravlja koro-
ška dekleta iz daljne Amerike. Na to pi-
simo smo prejeli iz Kanade dopis pod
naslovom „Sedem Janezov“, ki ga v na-
slednjem objavljamo. Takole piše naš
prijatelj Poldek:

Predragi Janez s Clevelanda, nikar se
preveč in prekmalu ne hvali s tistimi
Tvojimi Korošicami, da Ti ne bo še žal.
Se mi le nekako dozdeva, da bo imel
prav tisti Tvoj kolega Korošec, ki pravi,
da Ti nič kaj preveč ne priporoča Koro-
šice. Jaz Ti samo pravim: „Bog Ti daje
veliko sreče!“

Da pa ne bo tisti kranjski Janez iz
Clevelanda mislil, da ima sam tako slav-
no ime, in da sme samo on pod tem
imenom pisati dekletom in pa bralcem
„Našega tednika“, se pa oglašamo še mi,
ki živimo še bolj na severu.

Tu v naši naselbini nas je štirinajst
Slovencev in od teh je pa kar sedem
pravih kranjskih Janezov. Stvar je že kar
nerodna, kamor pogledaš in kogar po-
kličeš, vsepovsod samo Janez. Je pač
moralo biti veliko zelja in žgancev v de-
želi kranjski, ker brez teh dveh jedi
otroci na Kranjskem menda ne zrastejo
v prave kranjske fantje. Le kaj bodo se-
daj tiste tri Korošice na Angleškem na-
redile, ko bodo zvedele, da je še toliko
kranjskih Janezov po svetu.

Prvi med temi našimi Janezi je doma
tem nekje pri Škofji Loki, tam, kjer je
„mačka duha snidla“. Ta naš Janez je
dolga kakor nebeška lestva, menda zato,

ker je preveč Sore popil. Če bi se ta Ja-
nez hotel kakemu dekletu bolj prikupiti,
bi moral poklekniti, ali pa bi morala de-
kle stopiti na stol.

Za naslednjega „zeljarja“ pa res ne
vem, kje je doma. Mati mu je tam nekje
doma, kjer čipke kvačkajo (Gornja Po-
ljanska dolina, opomba ur.), oče je od
tam nekje doma, kjer ga s „frakeljna cu-
kajo cele noči“ (Naklo pri Kranju, op-
ured.), rojen pa je nekje v Gorjah, ker
sta se pač oče in mati tam naselila. Mar-
nja pa ta Janez kar sedem jezikov, pa
vse kar po slovensko.

„Trbovlje, Trbovlje, vsi izstopiti!“ ta-
ko vpije tretji Janez, kadar je posebno
dobre volje. Če mu rečem: „Janezek, za-
kaj pa si tako majhen, ali v Trbovljah
ne raste zelje in tam ne kuhajo žgancev,“
mi ves jezen odgovarja: „Kaj te to bri-
ga, v Stahovco gotovo še nismo in ne
bomo iz Trbovelj hodili zelja kupovat.“
— Kadar mu pa nato pravim: „Janez,
kampelc si pa le,“ me nahruli čisto po
trboveljsko, da me kar nazaj vrže. Dru-
gače pa je fant še precej neizkušen, ne-
koč je cel teden neko pismo pisal (men-
da je bilo ljubezensko), nazadnje ga je
pa proč vrgel. Pa bodo mogoče kljub te-
mu Korošice kaj mislile nanj.

Tisto „Po jezeru, bliz Triglava“, prav
rad sliši četrty Janez. Kar srce se mu taja,
kakor da bi bilo iz voska, kadar prav
kakšno lepo domačo zapojemo. Zadnjič
enkrat je vrgel, ko smo prišli domov,
„ščiro“ pod posteljo in začel hvaliti ko-
roška dekleta. Ko sem mu povedal, da
on nima dosti besede pri tem, ker dekle-
ta hvalijo pač Janeza iz Clevelanda, je
skočil ves razburjen pokonci in je zahteval,
da takoj napišem nekaj za „Naš
tednik“, ker je še več kranjskih Janezov
na svetu, ne samo oni iz bogataške in
bahave Amerike.

Kranjčan pravi, da je peti Janez v na-

ši družbi. To je pravi fiziolog, ki pa je
tudi čisto pravi žgancar in tudi zelje mu
diši, da se moram kar urno obračati, če
hočem kaj dobiti; sedim namreč pri mi-
zi zraven njega. Za žganci mu je pa ta-
ko hudo, da večkrat ves žalosten reče:
„Toda takih žgancev kakor so jih naša
ranjka mati znali skuhati, jih pa ni ni-
kjer več.“ Zato pa tudi pravi, da bo mo-
rala znati vsaka žgance in zelje kuhati,
če bo hotela z njim v ojnice stopiti. Zna
tudi malo po koroško marnjati, je pa
pravi korenjak.

Šesti in sedmi Janez sta si pa tako po-
dobna kakor dva krajcarja, da še jaz sko-
raj ne vem, ali govorim z Janezom ali z
Janezkom. Le to je med njima razlika,
da eden bolj Korošice hvali, drugi pa
jim nekaj zameri. Ga je menda ena ne-
koč pošteno za nos potegnila. To se pra-
vi, povedala mu je, da bi bil še „fest
fant“, če ne bi take grče na sredi obraza
imel. Drugače pa sta po mojem okusu
tudi ta dva Janeza „zavbrna“ fanta.

Če bi se kdo ali še boljše katera hote-
la za nas kaj bolj zanimati, bom pa dru-
gič naslov poslal.

V Kanadi še nismo dolgo časa, saj smo
s Koroškega prišli semkaj šele prvega
aprila letos. Vsak čas sem imel drugač-
ne občutke, enkrat sem bil ves srečen,
da sem vendarle prispel v to deželo, kjer
bomo lažje pozabili na vse gorje in na
vse strahote, ki smo jih morali preživeti
v zadnjih letih. Na drugi strani pa me
je tudi skrbelo, kje in kakšen bo naš
novi dom. Ob razmišljanju na novo do-
movino smo dospeli precej daleč na se-
ver, v pokrajino Ontario, v sredino
ogromnih kanadskih gozdov.

Takoj drugi dan po našem prihodu
smo dobili orodje in smo šli sekati dre-
vesa. Med nami ni nobenega poklicnega
drvarja, pa smo se vsi že kar dobro
privadili. Od začetka nam je šla malo
trda, sedaj pa nam gre od rok, da je ve-
selje gledati. — Tukaj v naselbini uživa-
mo Slovenci dober ugled, ki smo si ga
pridobili s svojim poštenim delom in do-
brim obnašanjem. S časom se bomo ta-
ko čisto vživeli v naše nove razmere in
v našo novo domovino, kateri smo res
hvaležni za dobroto, ki jih uživamo v
njej.

Tako smo slovenski fantje povsod, ka-
mor pridemo, v ponos in čast našemu
narodu. — Prav lepo pozdravljajo Slo-
vence na Koroškem in povsod drugod
po vsem svetu Janezi iz Kanade, poseb-
no pa

Žefrančkov Poldek.

Pismo iz Kanade

AVTOMOBIL BODOČNOSTI

Kakšen bo avtomobil bodočnosti? Na
to vprašanje bo odgovoril model avto-
mobila, ki ga izdeluje zdaj „British Coun-
cil of Industrial Design“ skupno s tremi
specializiranimi angleškimi inženirji.

Model, ki ga bodo razstavili na letoš-
njem festivalu Velike Britanije, bo prika-
zal konstruktivne težnje v bodočih 10
do 15 letih; vpoštevali bodo pred vsem
tri važne zahteve: varnost, udobnost in
gibčnost.

Glavne značilnosti avtomobila bodo
sledenče:

Motor, naravno turbinski motor, bo v
zadnjem delu avtomobila, ki bo imel po-
leg sedeža za šoferja še šest sedežev in ki
bo zelo podoben letalski pilotni kabini.
Vrata bodo razmeroma mala, manjša kot
so pri sedanjih avtomobilih; širina bo pa
izredna — 1 meter 80 centimetrov.

Razgled iz avtomobila bo na vseh stra-
neh mnogo večji kot je pri današnjih
avtomobilih. Sedeži bodo zelo udobni in
bodo imeli premična naslonjala.

ATOMSKO-ELEKTRIČNA NAPRAVA

Na atomski poskusni postaji v državi
Idaho, ki je v prvi vrsti določena za
proučevanje reaktorjev, so postavili mal
termo-elektrogonski aparat, ki mu kot
vir toplote služi atomski reaktor. Pro-
izvodnja električne energije je pri prou-
čevanju menjanja toplote sicer postransko
vprašanje, vendar bo atomski reaktor do-
bavljati toliko toka, da bo zadoščal za
1.000 žarnic.



Karl in Wilhelm Huber

GRAZ, Herrengasse 22
(Ust. leta 1825).

Cerkvene paramente in posode,
cerkvene in društvene zastave
nudi v največji izbiri. Izvršuje
vsakovrstna popravila po najnižjih
cenah. Priporoča č. duhovščini
in novomašnikom ter dobrotnikom
svoje kakovostne izdelke: chemi-
sette, kolarje (tudi dvojne), bi-
rete itd.

ZALOGA ZA KRŠKO ŠKOFIJO:

Celovec-Klagenfurt,
Ebentalerstrasse 36/I, kjer se tudi
sprejemajo popravila.

Furnirje, vezane plošče, panell-plošče
karton plošče in vse lesne sorte vam
nudi v bogati izbiri in nizkih cenah

Schnabl Franz

CELOVEC — St. Ruprecht
Telefon 39-4-62

85 LET

kvalitetnega
blaga

Grüner

CELOVEC - KLAGENFURT
Burggasse

M. KRASSNITZER

Specialna delavnica za izdelavo, popravila in predelavo raznih hladilnih naprav

NASVETI / NAČRTI / MONTAŽA

CELOVEC-KLAGENFURT, St. Ruprechter Str. 8, Tel. 35-09

Elektro-automatični

MALO-HLADILNIKI
ZA OBRT
IN DOMAČO POTREBO



Velehladilniki

AMONIAKKOMPRESORJI ZA INDUSTRIJO
IN OBRT

Originalna
REAUTSCHNIG-ova
ureditev jasli
in privezovanje živine

Iz jeklene, pocinkane cevi, varne
pred ognjem in rjo ter iz gorskega
macesna z možnostjo izmenjave
Reautschnig-ovih krmilnih okvirjev v
jaslih.

Preizkušeni bernit kot obloga hlev-
skega poda spada v vsak moderni go-
veji hlev, je izredno poceni in neome-
jene trajnosti.

Prödnig-ova hlevska okna iz maces-
na, impregnirana, za dobro prezračev-
anje govejih in svinjskih hlevov.

Nasvete in načrte dajemo radi vsak
čas brezplačno.

Obiščite nas na celovski razstavi,
Handelsakademie.

A. REAUTSCHNIG'S ERBEN

ARRIACH bei Villach, Kärnten

Štefan
Patačnik

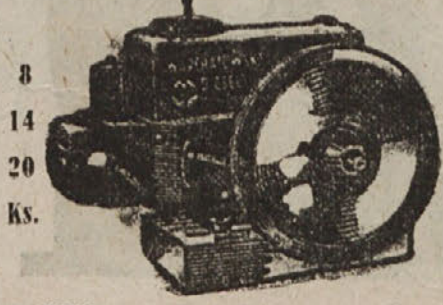
TESARSKI MOJSTER

SE PRIPOROČA
ZA VSA V STROKO
SPADAJOČA DELA

Pliberk - Bleiburg

10.-Oktober-Platz 38
Tel. 61.

Za koroškega gorskega kmeta
Warchalowski-Diesel



Odlike: Lahek zagon — Prašno
tesno zatobolčenje — Miren tek —
Priznanje prispevkov — Kratko-
ročna dobava po trgovcih

Skladišče nadomestnih delov:
H. HOFER, Celovec-Klagenfurt,
Getreidegasse 8

Tovarna motorjev
J. WARCHALOWSKI

Dunaj-Wien III., Paulusgasse 3
Tel. U 10-0-84

SPECIALNA TRGOVINA
ZA DOM IN KUHINJO

STEKLO,
PORCELAN,
KERAMIKA,
JEDILNI PŘIBOR

V NAJVEČJI IZBIRI

M. SEHER

CELOVEC-KLAGENFURT,
Bahnhofstrasse 24

(prodajalnice - Verkaufshallen)
Tel. 49-72



Prva koroška deželna razstava

in koroško gospodarstvo

Od 9. avgusta do 19. avgusta 1951



50 LET TVORNICA PIJAC

Franz Amlacher

Razstavljamo v živilskem paviljonu, baraka ob „Hasnerschule“

Zlahtne žgane pijače, likerji, sadni sokovi, limonade
novost „Speci-Cola“

Vse šolske potrebščine

KUPITE DOBRO IN POCENI

V KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Carinthia

družbe sv. Jožefa

CELOVEC - KLAGENFURT

VÖLKERMARKTER RING 25 TELEFON 26-21

Vodilni koroški, že zdavnaj priznani zdravilni vrelec

Preblauer Sauerbrunn

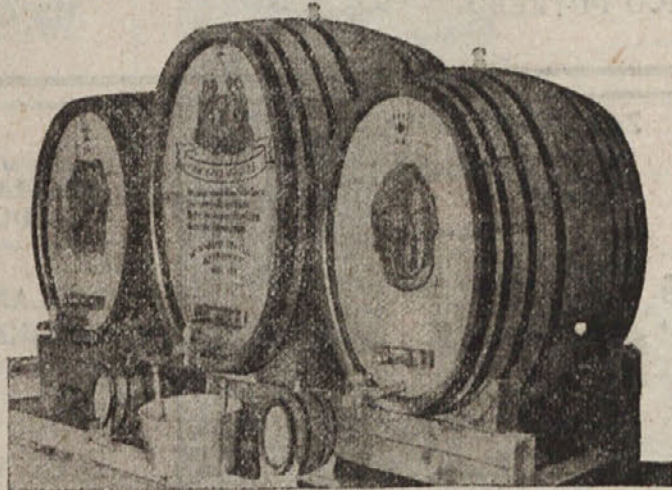
PREBLAVSKA SLATINA

klinično preizkušena
za ledvice in mehur
pri boleznih želodca (gorečica)
pri katarjih dihalnih organov

Izvrstna z vinom - moštom in sadnim sokom

Beuttenversendung Preblau im Lavanttal, Telefon Preblau 1

VINARNA

**Emil
Tellian**

Celovec - Klagenfurt Paradeisergasse 10 Telefon 34-36

Zapriseženi dobavitelj mašnih vin priporoča svoja naravno čista vina v steklenicah in sodih

Desertna vina za vsako priliko, posebno še za praznike in godove.

Letošnja celovška razstava — ki je 15. po redu — je v resnici nekaj novega. Po svoji ureditvi naj bi ta razstava ne bila več samo razstava v glavnem celovškega podjetništva, ampak naj bi bila res slika gospodarskega življenja koroške dežele. Pa ne samo to, saj danes nimamo gospodarskega življenja, ki bi ostalo zdravo in življenja sposobno, ako je navezano in omejeno samo na malo koroško deželo. Danes mora

iskati gospodarstvo življenjskih sil tudi izven svojega ozkega delovnega področja in mora tudi tja oddajati del svojih sil.

Zato naj bi prva koroška deželna razstava pokazala res v prvi vrsti sliko utripanja gospodarskega življenja v deželi sami, nato pa tudi povezanost koroškega gospodarstva z gospodarstvom ostalih avstrijskih dežel.

Ker pa se danes gospodarsko življenje tudi ne more več ustaviti ob državnih mejah in ker je koroška dežela bila že od nekdaj križišče trgovskega prometa od vzhoda proti zapadu in od severa proti jugu ter v obratnih smereh, tudi danes koroško gospodarstvo prevzema to posredovalno vlogo. — To naj bi pokazale najprej razstave sosednjih držav, nato pa še v večji meri obiskovalci iz sosednjih držav. Ti naj bi navežali čim več gospodarskih stikov s koroškimi gospodarskimi krogi. To pa bo mnogo doprineslo tudi do boljših sosednjih odnosov.

Ako bo k vsemu temu pripomogla prva koroška deželna razstava, bo dosegla svoj namen.

V današnji znatno povečani številki „Našega tednika“ nudimo bralcem „Našega tednika“ ob priliki prve koroške deželne razstave najprej pregled in seznam tvrdk, ki so pri tej gospodarski prireditvi z razstavljanjem neposredno udeležene. Istočasno pa hočemo nuditi bralcem tudi splošni gospodarski pregled in v tem okviru tudi seznam nekaterih tvrdk, ki so v koroškem gospodarstvu bistvene važnosti, pa na letošnji razstavi ne razstavljajo.

Ko opisujemo koroško gospodarstvo, kje naj začnemo?

Začeli bomo z opisovanjem seveda tam, kjer „Naš tednik“ tiskajo. To je tiskarna Carinthia družbe sv. Jožefa, katero podjetje moremo priporočiti kot papirnico in knjigarno ter prodajalnico vseh šolskih potrebščin. Odveč bi bilo, še mnogo pripovedovati o tem podjetju, saj stoji njeno ime in njen dober sloves znana po vsem Koroškem.

Vsak pozna našo domačo koroško tvrdko Amlacher in sicer dnevno ob užitku njenih kakovostnih osvežilnih pijač. Tvrdka Amlacher je pred nedavnim poslala na domači trg prijetno osvežujočo in nad vse okusno pijačo „Speci-Cola“.

Vodilno podjetje na sektorju proizvodnje in pridobivanja mineralnih vod je Preblavska slatina. Mogoče je ta specialni osvežujoči naravni proizvod ravno v slovenskem delu Koroške še premalo poznan, manj kakor v drugih delih Koroške. Kdor pa je samo enkrat poskusil to pijačo in se je pričel o njenem izrednem učinku, ta gotovo ne bo nikdar več opustil uživanja te naravne vode, ki tako ugodno vpliva na zdravje.

Eden najvažnejših in najzlahtnejših gospodarskih proizvodov je moka. Zato tudi nismo mogli nikakor opustiti, da ne bi v „Našem tedniku“ svojim bralcem predstavili najvažnejših koroških mlinov. Kot veliki mlinarski podjetji navajamo v prvi vrsti celovski umetni mlin Josefa Weinländerja in vetrinjski umetni mlin Josefa Kropfitscha, ki oba proizvajata kakovostno prvovrstno moko in sta zelo priljubljena. Pri tem pa ne smemo pozabiti na umetni mlin in žago Matthiasa Moritza v Grabštajnu. Pri tem podjetju moramo posebej opozoriti naše kmetovalce, da kupuje to podjetje tudi okrogli les.

Elektrotrgovina ing. Fritz Czernowsky v Celovcu je že tako splošno znana tvrdka, da skoraj nima pomena še kaj več pisati o tem elektrotehničnem podjetju res dobrega slovesa.

Vse koroške župnije dobro poznajo in je povsod priljubljena vinska trgovina Emil Tellian, Celovec, Paradeisergasse. Ta tvrdka skrbi za naravna mašna vina, pa tudi za vsakovrstna desertna vina za posebne prilike in praznike. Vsem gostilničarjem, pa tudi vsem privatnikom moremo posebej priporočiti, da si za razne slovesnosti in cerkvena žeganja preskrbijo vino pri znani in solidni vinski trgovini Tellian.

Opozarjamo na novost na prvi koroški deželni razstavi.

Firma Hubert Hofer, tvrdka strojev in orodja kaže v svoji stojnici pred trgovsko akademijo v Celovcu poseben mal gnetilni stroj za testo. Stroj zmesi 25 do 100 kg v štirih do desetih minutah. V prihodnji številki bomo o tej iznajdbi objavili daljše poročilo in pokazali vse prednosti stroja tudi za kmeta.

**Josef
Weinländer**

Umetni mlini

Celovec - Klagenfurt

Telefon 20-69, Papiermühlg. 66

**MATTHIAS
MORITZ**

UMETNI MLIN IN ŽAGA

Breg pri Grabštajnu - Rain bei

Grafenstein

tel. 28-44

KUPUJEM OKROGLI LES
VSAKE VRSTE

Umetni mlini

**Josef
Kropfitsch**

ZAKAMEN

POSTA VETRINJ - STEIN

POST VIKTRING - KOROŠKA

STRELOVOD naročite pri strokovni tvrdki **ING. FRITZ CZERNOWSKY** Celovec - Klagenfurt, Pernhartgasse, Telefon 29-83



**Kavarna
in slaščičarna**

NAVUM KOSTA

CELOVEC-KLAGENFURT, 10.-Oktober-Str. 20, Tel. 27-16

Vabi na svojo izborna kavo,
najugodnejše slaščice in sladoled

KÄRNTNER EISEN- UND EISENWAREN-
GROSSHANDEL

FILLI & CO.

CELOVEC - KLAGENFURT

Pri ogledovanju razstavnih zanimivosti bomo mogoče že utrujeni, toda ni ravno treba, da bi se okrepčali na razstavišču samem. Ne smemo namreč pozabiti, da je v Celovcu na 10.-Oktober-Straße zelo moderno urejen salon sladoleda. Ne samo sladoled, tudi razne osvežujoče pijače in najboljše kavo dobite tu. Zato obisk tega lokala vsem priporočamo. In še ime tega lokala izdamo, da boste lažje našli — Navum Kosta.

Kot zavarovalnica se priporoča v našem listu Wiener Städtische Versicherungsanstalt, ki ima v vseh večjih krajih na Koroškem svoje podružnice. Kdor bi želel posameznih podatkov in pojasnil o zavarovanju, naj se obrne do uradnikov v centrali v Celovcu in v podružnicah na deželi in tam mu bodo radevolje dali vsa željena pojasnila.

Kako žene večkrat zabavljajo, ako mož je kadijo! Toda danes je večkrat že skoraj nasprotno tudi resnica, da žena — ne vprašujmo, ali je to prav in lepo — skoraj toliko ali še več pokadi in zakadi kakor pa mož. Toda kaj hočemo, ko pa ima avstrijska tobačna režija danes že tako dobre cigarete, da je treba odpri samo denarnico in za malo drobiža dobiš že kakovostno zelo dobro cigareto.

Med naštevanjem raznih podjetij ne smemo pozabiti tudi veletrgovine z železom in železnimi predmeti Filli & Co. Vsem našim bralcem in zlasti vsem detajlistom na podeželju to podjetje najtopleje priporočamo.

Kot slovensko domače podjetje priporočamo za izdelavo v stroko spadajočih del, kakor izdelovanje stopnic, portalov, vseh vrst podov in vseh drugih mizarskih del podjetje Franc Kovačič, Podjerbergom pri Skofičah.

Umetni mlin Josef-a Perkonig-a v Trdnjavi pri Celovcu priporočamo našim bralcem v nakup moke in raznih mlevskih izdelkov. Melje pa ta mlin tudi domače žito proti plačilu.

Kot menjalnico za lan priporočamo tvrdo H. Keresztury v Lindenhofu pri Velikovcu.

Podjuncani, pozor! Vaša predilnica volne je Simon Mayer v Velikovcu, Mühlgraben št. 13. Podjetje izdeluje iz ovčje volne razne vrste blaga, ki je zelo dobre kakovosti in priporočljivo za vse vrste oblek.

Od hloda do gotovega pohištva

Gornji cilj je čim popolnejše dosežen — v kolikor je sploh dosegljiv — v tovarni pohištva AVE, katere edini lastnik je komercialni svetnik Joseph von Ehrfeld.

Na polnojarmeniku je prvi začetek obdelovanja okroglega lesa, to je hlodov. To je prvi posel pri izdelavi sobne opreme, za katere serijsko izdelavo je tovarna specialno urejena. V moderne sušilnice pride nato les in ko pride od tam, vsebuje le še samo toliko odstotkov vlage, kolikor je še dovoljeno za izdelavo kakovostno prvovrstnega pohištva. — Nato pride les v prirezovalni in strojni oddelk, kjer ga obdeluje cela vrsta specialnih strojev, kakor: žage za prikrasjanje in obrobjanje ter oblikovanje, stroji za vpognjenje, struganje, frezanje, vrtnje grč, klejenje, hidravlično vroče stiskanje, zlepljenje furnirjev ter končno stroji za sestavo (montiranje) raznih delov, poliranje in laziranje.

Vsak dan izgotovijo delavnice znatno število vseh vrst sobnega pohištva. Predno pa razpošljejo pohištvo v vse zvezne dežele, še enkrat vsakemu komadu pohištva natančno pregledajo „srce in obisti“, da le ni mogoče kje ostala kakšna napaka. Šele ko je tudi ta pregled končan in je ugotovljeno, da je pohištvo brez napake, sme na železnico ali tovorni avto.

Tovarna zaposluje 250 nameščencev in delavcev, pri tem pa ni všteto večje število gozdnih delavcev.



Wiener
Städtische Versicherungsanstalt

(Dunajska
mestna zavarovalnica)

Podružna direkcija
za Koroško

Celovec - Klagenfurt
Bahnhofstraße 15, Tel. 10-84, 49-71

Poslovalnice v vseh večjih krajih na Koroškem

**Kovačič
Franc**

STROJNO MIZARSTVO

z modernimi novimi stroji v pove-
čani delavnici

Podjerbergom

pošta Skofiče
tel. Vrba-Velden 174

SE PRIPOROČA ZA IZDELAVO
V STROKO SPADAJOČIH DEL,
KAKOR STAVB, POHIŠTVA,
STOPNIC, PORTALOV IN VSEH
VRST PODOV

Umetni mlin
Irgovski mlin
melaja za plačilo

**Josef
Perkonig**

Trdnjaves pri Celovcu
Hörtendorf bei Klagenfurt

Menjalnica za lan - Tkalnica

H. KERESZTURY

Lindenhof pri Velikovcu, Tel. 158

Izdelava blaga
iz ovčje volne

PREDILNICA

**SIMON
MAYER**

Velikovec - Völkermarkt
Mühlgraben 13, Tel. 68, Koroška



ÖSTERREICHISCHE TABAKREGIE

VAŠE POHIŠTVO KUPUJTE V
NAJVEČJI SPECIALNI TOVARNI
POHIŠTVA V AVSTRIJI
SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE

AVE

VON DER FABRIK **AVE-MÖBEL** ZUM VERBRAUCHER

Zaloga v Celovcu - Klagenfurt, Getreidgasse 1
Beljak - Villach, Moritzgasse
(nasproti Parkhotela)

OSKRBUJEMO VSO KOROŠKO
Z NAJKVALITETNEJŠIM
POHIŠTVOM PO VSAKEM OKUSU
IN NAJZMERNEJŠIH CENAH

MÖBEL

IZBORNO KAPLJICO TER DOBRA JEDILA VAM NUDI GOSTILNA

„ZUM STILLEN ZECHER“

Celovec - Klagenfurt, 10.-Oktober Straße

• PLACH vse vrste blaga v največji izbiri PLACH vse vrste blaga v največji izbiri PLACH •Svojim strankam
se priporoča

TVRDKA

J. ZagarLesna trgovina in izdelo-
vanje cementne opekeCelovec-Klagenfurt
Rampenstraße 15**Hans Traninger**

HOLZGROSSHANDEL

EXPORT
IMPORTKLAGENFURT - Völkermarkter Straße 38
Telefon Nr. 15-95**LAVANTTALER
KOHLENBERGBAU**

Ges. m. b. H.

ST. STEFAN i. L.**KUPUJE STALNO VSAKO KOLIČINO MACESNOVEGA****IN JAMSKEGA LESA PO DNEVNIM CENAM****Lukas
Arnold**Obnavljalec cerkvenih umetnin
slikar - pozlatitelj - kiparCELOVEC-KLAGENFURT
St. Martin, Kohldorfer Straße 39 - Tel. 28-97Lasten prenosni specialni
oder - najboljša priporočila
so uspešno izvršena naročila

Obračajte se na domačina in na moža naše krvi

**HOTEL
Laßnig**KAVARNA — RESTAVRACIJA
POCENI TUJSKE SOBECELOVEC-KLAGENFURT
ST. RUPRECHT, Tel. 48-22**HOTEL OBIR**

NA OBALI JEZERA

(lastnik Josip Wutte)
pošta St. Kanzian — Skočjan

Ze preje smo omenili, da ni potrebno, da se z dobro kapljico okrepite že na razstavnem prostoru. Tudi po razstavi lahko obiščete gostinski obrat „Stiller Zecher“ v 10.-Oktober-Straße.

Blago iz trgovine Plach je na Koroškem povsod znano. Ta trgovina svojim odjemalcem postreže z najboljšim blagom in nudi tudi največjo izbiro.

Vsem znana pa je domača firma s stavbarskimi potrebščinami J. Zagar v Rampenstraße v Celovcu v bližini tovarnega kolodvora. To firmo posebno priporočamo pri prodaji lesa.

Elektromehanična delavnica inž. Leopold Wilfan je našim bralcem in posebno pa kmetom poznana in tudi velike važnosti. To je tudi strokovna trgovina za naprave proti streli. Firma je delala že v mnogih krajih južnega dela dežele, med drugim tudi v Bilčovsu.

Josef Kömmeter in sin, strokovna trgovina za usnjene rokavice in irhaste hlače razstavlja in ne pozabite si ogledati blago te znane firme. Prepričali se boste, da je po kakovosti najboljšo blago.

Preproge, posteljnino, blago za pohištvo in namizne prte kupite v Beljaku poceni in v najboljši kakovosti pri firmi Radlmayr v Postgasse.

Kmetijske stroje ne boste videli samo na razstavi, marveč tudi pri domačem podjetju Max Traun v Pliberku, Kumeschgasse št. 14. Tam vidite vse poljedelske stroje. Max Traun vzame tudi stare stroje v račun in tudi bencin- in dizelmotorje.

Hans Traninger, veletrgovina z lesom, se priporoča za nakup lesa vsake vrste in vsake kakovosti. Ta importna in eksportna trgovina se nahaja v Celovcu, Völkermarkterstrasse.

„Stephaner-premog“ je na Koroškem povsod poznan. Podjetje se priporoča za nakup lesa vsem kmetom, posebno za macesnov in jamski les po dnevnih cenah.

Za župne urade priporočamo posebno podjetje Lukas Arnold, ki je v slovenskem delu dežele že opravilo mnogo del in je kot domače podjetje povsod poznano.

Tudi Hotel Obir ob Klopinijskem jezeru se priporoča našim bralcem v Trstu in Gorici.

Penker-loden pa nam je poseben pojem. Zahtevajte v vseh trgovinah Penker-loden. Ime trdke jamči za kakovost blaga. Posebno poznan pa je loden za koroško nošo.

Tržčani in Goričani pozor! Ob priliki celovške razstave naročite sobe po zelo ugodnih cenah v hotelu Lassnig, Celovec, St. Ruprecht. Imamo tudi restavracijo in kavarno. Nizke cene.

Znana trgovska hiša Tschernutter nudi posebno ob priliki celovške deželne razstave največjo izbiro jesenskega blaga po najugodnejših cenah. Obiščite trgovino v Celovcu, Karfreitstrasse 1!

*Hiša blaga***Tschernutter**

Vam nudi največjo izbiro kvalitetnega volnenega, bombažnega in svilenega blaga

Vse poljedelske strojekosilnice
mlatilnice
čistilnice za žito
slamoreznice
sadne stiskalnice
dizel motorje
kakor tudi:
mlečne centrifuge
stroje za
surovo maslomline
za moko in zdrob
grablje za
konjsko vprego
izruvače
za krompir
gnojnične črpalke
električne plotove
za pašnike
električne motorje
i. t. d.šivalne stroje nove in rabljene
(rabljene že od S. 750.— naprej)Bencinske motorje rabljene (generalno
reparirane)

nudi najugodnejše:

MAX TRAUN

Pliberk - Bleiburg, Kumeschgasse 14

Zamenjam oziroma vzamem v račun tudi
rabljene stroje bencinske in dizelne
motorje.

SCHAFWOLLENFABRIK

JOHANN PENKER

PUSARNITZ • KÄRNTEN

Izdelava vseh vrst tkanin iz ovčje volne, loden,
odeje in preja iz čiste volne.**Originalni loden za noše**, priporočen
po koroškem uradu za domačo obrt

PARNA PEKARNA IN UMETNI MLIN

Reinwald AntonZELEZNA KAPLA
Eisenkappel 73, tel. 24se priporoča vsem
cenjen. odjemalcem

Prebivalci Zelezne Kaple in okolice, pozor! Vaš umetni mlin in Vaša parna pekarna se Vam zahvaljuje za dosedanja naročila in v trdnem prepričanju, da ste vsi z izdelki zadovoljni, pričakuje, da boste ostali tudi v bodoče zvesti odjemalci. Reinwald Anton, umetni mlin in parna pekarna.

Kot domače podjetje je znana trdka Johan Lomshek iz Zagorja pri Doberli vasi. Ta vabi vse kmete iz bližnje in daljne okolice, da se pri nakupu raznovrstnih strojev obrnejo na to domače podjetje, kjer dobijo tudi vse potrebne podatke in navodila, kako morejo dobiti pri nakupu teh strojev državne in deželne prispevke.

Eno največjih podjetij za lesnino in lesne izdelke je tovarna lesovine in lepenke Kaj. Nagele, lastnik Simon Nagele v Zwatzhof-u, pošta Breže (Friesach). Razen tega je vključena v to podjetje tudi velika strojarna in žaga, zato kupuje to podjetje vsako količino smrekovega in macesnovega rezanega lesa, predvsem v dolžini 4 metrov. Stavbeno podjetje Valentin Kavellar iz Zelezne Kaple se zahvaljuje vsem dosedanjim naročnikom in odjemalcem za vsa dosedanja naročila. Prepričano je podjetje, da so vsi naročniki zadovoljni in da je najboljše spricevalo za kakovost izvršenih del zadovoljnost vseh naročnikov z izvršenimi deli.

V »Našem tedniku« smo svoječasno poročali o novi stavbi Delavske zbornice v Celovcu in smo pri tem omenili znano kleparsko podjetje Handler v Celovcu. To podjetje si je s svojim preciznim in solidnim delom pridobilo splošno priznanje. Omeniti moramo danes, da je to podjetje bistveno udeleženo tudi pri stavbi nove tiskarniške palače »Koroške tiskarne in založbe«, zelo okusno pa je to podjetje izvršilo tudi vsa dela v Mohorjevem domu v Celovcu. Končno pa je omeniti udeležbo tega podjetja pri delih na novi stavbi celovške filharmonije.

Že se nagiba poletje k koncu, kmalu bomo spet v zimi in premišljevali bo treba, kje naj bi dobili potrebni premog in drva za kurjavo. Ni treba veliko premišljevali, brez nadaljnjega moremo priporočati trdko Sagaischek v Celovcu, Stauderhaus, ki Vas

KMETJE, POZORI!

Subvencije in posojila za gospodarske stroje so Vam na razpolago. Zato naj zlasti gorski kmetje ne zamudijo ugodne prilike radi nakupa strojev.

Vse subvencionirane stroje Vam dobavlja najceneje Vaše domače podjetje, kjer dobite tudi vsa podrobnejša pojasnila in navodila.

JOHAN LOMSCHEK

STROJI, KOLESNA IN GLASBILA

ZAGORJE - SAGERBERG, P. EBERNDORF, KÄRNTEN**KAJ. NAGELE**HOLZSTOFF- UND PAPPENFABRIK, LOH- UND
SÄGEWERKE, HOLZHANDEL UND GUTSBESITZER**ZWATZHOFF, POST FRIESACH, KÄRNTEN**

INHABER: SIMON NAGELE

ERZEUGNISSE: Holzstoff- und Pappenfabrik

Weißer Holzschliff

Weiße Handholzpappe

SägewerkeFichten- und Lärchen-Schmittholz
vorwiegend 4 m lang**Lohewerk**

Kärntner Gerberlohe

Telegrammadresse: Nagele Grades Telefon: Friesach Nr. 15

bo gotovo založila z vsem potrebnim, da pozimi ne boste občutili mraza.

V Zelezni Kapli ne smemo pozabiti opozoriti odjemalcev še posebej na trgovino s tekstilnim blagom in čevlji Oraseh Margareta in Jakob na Glavnem trgu. Ako pride te v to trgovino, Vam ne bo žal, tam dobite veliko izbiro čevljev znamke »Delka«, razen tega pa boste našli tudi tako zalogo raznega tekstilnega blaga, da boste gotovo mogli dobiti po primernih cenah vse, kar potrebujete.

Naše detajliste z živilskimi potrebščinami moramo opozoriti na veletrgovino z živili Friedrich Jungbauer, oHG, ki ima osrednjo trgovino v Celovcu, podružnico pa ima tudi v Velikovecu. Posebej moramo vse trgovce na malo opozoriti na znano solidnost tega podjetja in dobro kakovost postrežbe in blaga, s katerim Vam more najboljše postreči to trgovsko podjetje.

Novo podjetje za nas, toda zelo sposobno in delavno je podjetje Austro Süd, Celovec, Gayerschütt 3. Ne zamudite zato te posebne prilike in si oglejte na dvorišču Trgovske akademije razstavo tega podjetja. Tam boste mogli videti razne kmetijske stroje, prav posebno pa še stroje, ki so za uspešno svinjerejo velikega pomena, ker zelo olajšajo in pocenijo delo.

Dobavljamo točno

oziroma kratkoročno po najnižjih dnevnih cenah tudi v okviru subvencij in sicer: Mlatilnice, slamoreznice, elektro-, dizel- in bencinmotorje, dvigala, vrtil na vrvi, pluge in brane za hribe kakor tudi vse druge pluge in poljsko orodje, brzoparilnike, centrifuge za mleko in drugo mlečno posodo, pinje, domače mline, sesalke in sode za gnojnice, grablje za seno, stroje za obračanje sena, kosilnice na motorni pogon, kosilnice vseh vrst, pralne stroje, štedilnike in peči.

HANS TOLLSCHEIN
Maschinenhandlung, Eberstein, Krnt.Stavbeno podjetje,
zidarski mojster**Kavellar Valentin**

se priporoča vsestransko vsem svojim odjemalcem

Železna Kapla - Eisenkappel, Piarrplatz 245, Telefon 20**FRANZ HANDLER**

STAVBENO KLEPARSTVO

IN VODOVODNE INSTALACIJE

CELOVEC - KLAGENFURT

Priesterhausgasse 4 Telefon 19-07

VSE VRSTE BLAGA

za obleke, moško in žensko perilo kakor tudi posteljno perilo ter čevlje vseh vrst (»Delka«-čevlji) dobite poceni in v dobri kakovosti

V TRGOVINI

*Margareta in Jakob Oraseh***ZELEZNA KAPLA — NA GLAVNEM TRGU****KOKS - DRVA - PREMOG****Franz Sagaischek**

VELETRGOVINA S PREMOGOM

Celovec - Klagenfurt Stauderhaus**FRIEDRICH JUNGBAUER**

O. H. G.

VELETRGOVINA Z ŽIVILIOsrednja poslovalnica: **Celovec - Klagenfurt**

10.-Oktober-Straße 28, Telefon: 17-74 in 33-26

Podružnice: **Velikovec - Völkermarkt**

Hauptplatz 144, Telefon 88

Feldkirchen, Gerichtsgebäude, Telefon 80**Wolfsberg**, Ritzing 48, Telefon 370Industrijski in kmetijski stroji, elektro-, dizel
in benzinmotorji, šivalni stroji**AUSTRO-SÜD**

Celovec - Klagenfurt

Gayerschütt 3

Telefon 30-09

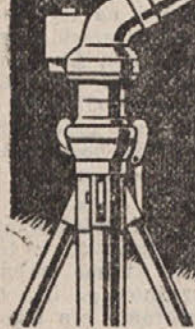
Prodaja tudi na kredit - zamenjava strojev

Na deželni razstavi:

Trgovska akademija - ostrešna stavba

DÜNNGÜLLE- VERREGNUNG

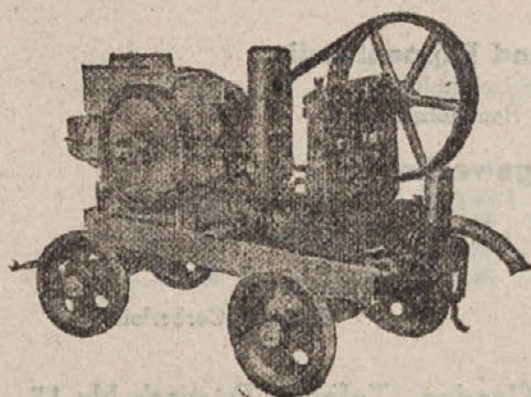
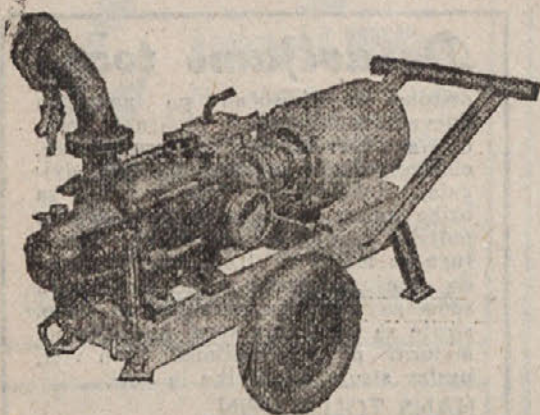
DIE ERFOLGREICHSTE
AUSNUTZUNG DES
WIRTSCHAFTS-
DÜNGERS



Obiščite moje prireditve
med celovško razstavo na
plemenilni postaji (Be-
samungsstation) Perkohof
(5 minut od razstavišča)
dnevno od 11.—17. ure.

Dvo- in trobatne sesalke za dvigalno višino do 200 m, krožne sesalke za polnjenje sodov in za dvigalno višino do 60 m. — Gnojšenične cevi in cevi za umetni dež, 70, 89 in 108 mm premera. — Suša ne more več povzročiti škode. Pri nakupu morete dobiti spet subvencije in posojila.

SPEZIALFABRIK FÜR GÜLLE- UND BERECHNUNGSANLAGEN
RUDOLF BAUER VOITSBERG
STEIERMARK-PUMPEN-UND-ROHRFABRIK-TELEFON 74



Friedrich Kraut

ŽAGA IN MLIN

DOMAČE PODJETJE

Kupuje vse vrste lesa, plohe, tramove,
jamski les in les za impregnacijo brzojavnih
drogov

BISTRICA PRI PLIBERKU

TELEFON 17

Glavni vhodni portal,

oddušna vrata (Windfangtüren) v preddvorani, razsvetljava in stebri opazi v slavnostni dvorani, svetlo bleščeči ali prosojno brušeni z lepo, rjavno jekleno prevleko v najmodernejši izvedbi, oprema velike garderobe in še mnogo drugega je bilo izdelanega v mojih delavnicah

ključavničarstvo = gradnje portalov

RICHARD SCHIERZER

CELOVEC—KLAGENFURT, Priesterhausgasse 3, Tel. 12-71

Kako povečamo pridelke krme?

Znana tovarna cevi in sesalk RUDOLF BAUER v Voitsberg-u (Stajersko) izdeluje kakovostno prvovrstne naprave za gnojšenično, to je mešanico gnojnice in gnoja z vodo. Nadalje izdeluje omenjena tovarna razpršilne naprave za umetni dež.

Gnojšenične naprave nam omogočajo boljše in enostavnejšo uporabo gnojnice in gnoja. Taka uporaba teh naravnih gnojil more znatno pripomoči k povečanju pridelkov krme na travnikih in na pašnikih.

Gnojšenična je najlažje raztopna rastlinska hrana in z njo pridejo za časa rasti potrebne hranilne snovi v najkrajšem času do korenin in nam tako zagotavlja gnojšenična izredno hitro kroženje kapitala, ki ga predstavljata gnojnica in gnoj.

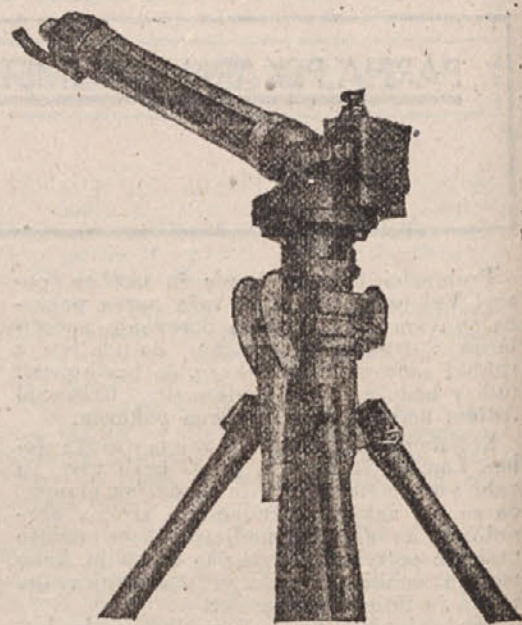
Pravilno urejene gnojšenične naprave so pa tudi najcenejši in najidealnejši način razvažanja in razdeljevanja gnoja ter gnojnice na travnike in pašnike. Z uporabo razpršilnikov pa je to delo še posebno zelo poenostavljeno in olajšano.

Tvrdba Rudolf Bauer je dala pred kratkim v promet poseben razdeljevalec gnojšenične, ki je priporočljiv predvsem za razdeljevanje goste gnojšenične.

Za ureditev gnojšeničnih naprav je mogoče dobiti pri kmetijski zbornici subvencije in pa posojila.

Razne namakalne in razpršilne naprave v obliki umetnega dežja dovajajo rastlinam potrebno vlago, kadar je nevarnost suše. Te naprave dobavlja tvrdka Rudolf Bauer v vseh zaželenih velikostih in izdelavah.

Ker je pri nas uporaba razredčenega gnoja in gnojnice še precej neznan in ker večkrat prevladuje prepričanje, da je ureditev za pripravo in uporabo gnojšenične možna in primerna samo za veleposresta, priporočamo vsem kmetovalcem, da si te naprave in njih delovanje sami ogledajo in se sami prepričajo o njih delovanju. Med celovško razstavo bo tvrdka Bauer na umetni oplemenjevalni postaji »Perkohof« (5 minut oddaljeno od razstavnega prostora) vsak dan od 11.—17. ure kazala praktično ureditev gnojšenične naprave ter nje uporabo kakor tudi ureditev razpršilnih naprav. Pri ogledu more tudi vsak kmetovalec dobiti vse potrebne podatke in pojasnila.



Lesna industrija z žago in lesna trgovina Friedrich Kraut je že splošno znana po vsem našem ozemlju. Kljub temu pa podjetje ponovno oglašja v našem listu, ker se zaveda, da je oglašanje za gospodarski napredek vsakega podjetja velikega pomena. Zato pri prodaji lesa tudi naši kmetje ne bodo dolgo premišljevali, komu naj ponudijo les v nakup.

Splošno znano je tudi veliko ključavničarsko podjetje Richard Scherzer v Celovcu, Priesterhausgasse, kdor je enkrat preizkusil izdelke tega podjetja, bo vedel, da že ime samo zagotavlja kakovost.

Iz neznanih in malih začetkov je nastalo pred petimi leti v St. Vidu ob Glini podjetje za betonske izdelke Ernst Krapinger, danes pa je to podjetje, ki predela letno preko 100 vagonov cementa in zaposljuje okrog 80 oseb. Da se je to podjetje moglo v tako kratkem času razviti do sedanjega obsega, je zaslugi predvsem šefa podjetja, ki skrbi vzorno zato, da se počutijo vsi delavci in nameščenci čim manj delavci in da so vsi skupno zainteresirani, kako podjetje uspeva.

V Železni Kapli je eno najvzorneje urejenih trgovskih podjetij Franz Orasch, ki preskrbuje svoje odjemalce ne samo iz Železne Kaple, zadovoljuje tudi številne odjemalce v obširni belski občini, ki ima svoje gospodarsko središče v Železni Kapli.

Vsakovrstni krovski material morete dobiti poceni in v prvovrstni kakovosti pri znanem podjetju tvrdke Karl Egger v Celovcu pri tovarnemokolodvoru. Zato vsem priporočamo, da si skladišče te tvrdke ogledajo in gotovo bodo našli tam nekaj svojim potrebam in zahtevam primerne.

Boxor!

Velika razprodaja
v „Hiši čevljev“ Neuner
CELOVEC—KLAGENFURT,
St. Veiter Straße

Začetek
v ponedeljek, 6. avgusta

Ta razprodaja
traja do 16. avgusta

10% rabat

pri nakupu vsakega blaga in perila daje tvrdka

L. MAURER

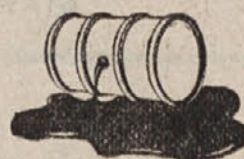
Celovec - Klagenfurt, Alter Platz 35

Orasch FRANZ

klepar in mehanik
varilni aparati
mehanična delavnica

prodaja kleparske in mehanične
potrebščine

ŽELEZNA KAPLA — Eisenkappel,
Vellacher Straße 248



Proizvodi tera,
asfalta in bitumena
karbolinej
masa za zalivanje špranj
kit za obojke
lošč za silose
in izolirane snovi
strojna in izolirna lepenka, steklena
strojna opeka in lanaška strojna
opeka

vse to Vam dobavlja
veletrgovina za krovne potrebščine

KARL EGGER

CELOVEC—KLAGENFURT,

tel. 43-63 in 15-24

Frachtenbahnhof
(nasproti usnjarne Knoch)



**Tvornica
betonskih izdelkov**

ERNST KRAPINGER

St. Vid na Glini • St. Veit a. d. Glan • Bahnweg 6 — 8
Telefon 222

Votli zidaki iz brodnega betona - votli zidaki iz plovca linske topilnice - betonski strešniki s 30-letnim jamstvom - betonske cevi Vseh mer - betonski žlebaki - betonski oknjaki s prizidkom - stopnice iz umetnega kamna - terazzo-podi in -plošče - portali - vrtni stebri - dimnjaki - vratca za dimnike in vse zadevne potrebščine - razpošiljanje po železnici in dostave z lastnimi tovarnimi vozovi - **PREPRODAJALCI POPUST!**

Obiščite

razstavo raznovrstnih kmetijskih strojev
in posebno razstavo
Hoval-štedilnikov s centralno kurjavo

TVRDKA

Valentin Paternioner

CELOVEC - KLAGENFURT

na dvorišču trgovske akademije

Na dvorišču poslojja Trgovske akademije razstavlja znano in splošno priljubljeno podjetje Valentin Paternioner, izdelovalnica in trgovina s kmetijskimi stroji. Na tej razstavi pa niso razstavljeni samo kmetijski stroji v velikem številu, na tej razstavi morete videti tudi poseben oddelek s Hoval-štedniki na centralno kurjavo. Zato ne zamudite te razstave.

I. koroška izdelovalnica harmonik R. Novak v Celovcu, Ebentalerstrasse 7, je bila ustanovljena leta 1874 in velja danes kot največje in najsposobnejše tozadevno podjetje v Avstriji. — Ze pred 50-80 leti je bila Novakova harmonika splošno znana in zelo priljubljena, kar je ostala vse do današnjega časa. — Ze pred I. svetovno vojno je začelo podjetje z gradbo in popravilom ter obnovo orgel ter harmonijev. Ker je podjetje vedno izboljševalo in izpopolnjevalo kakovost svojih proizvodov, zlasti pa še harmonik in akordeonov, se je tudi število odjemalcev vedno bolj večalo. Saj pa tudi veliko število strokovnih delavcev v podjetju skrbi za vedno nove izboljšave in izpopolnjevanje ter uporabo vseh pridobitev današnjega časa.

Za vzorno izdelavo vseli del jamči tesarsko podjetje Klaura Friedrich iz Zelezne Kaple. To podjetje je prevzelo in vzorno izdelalo že tozadevna dela na številnih javnih in privatnih stavbah. Izvedba del pa je sama po sebi že najboljša spričevala za to podjetje.

Zage, tvornice za kyaniziranje in tovarna



HARMONIKE IN AKORDEONI

Celovška razstava:
Hasnerschule, soba 19

Novoprodukcija vseh vrst — Vsa popravila
Vsi sestavni deli — Cenik na zahtevo brezplačno

R. NOVAK

Celovec-Klagenfurt, Ebentaler Str. 7

Razpošilja na vse strani!

Telefon 24-82



heraklitnih plošč V. Leitgeb v Senči vasi je gotovo eno največjih tovrstnih podjetij na Koroškem. Zato tudi ni nič čudnega, da temu podjetju prodaja les veliko število naših bralcev. Tvrdka plačuje les po najugodnejših dnevnih cenah. Ker to podjetje že velik del svojih izdelkov izvaža, je prineslo podjetje V. Leitgeb Koroški že veliko količino tujih deviznih vrednosti.

Andrej Mičej, je podjetje, ki je splošno znano pod imenom „Mija“. Ima podružnico v St. Vidu na Glini in se priporoča za izdelavo in prodajo raznovrstnih ščet, čopičev in metel. Opozarjamo zato vse slovenske trgovine še posebej na to, da kupujejo vse zadevne predmete pri znani domači tvrdki Andrej Mičej.

Ako potrebujete raznih instalacij in zdravstvenih naprav, Vas moramo opozoriti na podjetje Josef Wagner, ki je od 1. avgusta t. l. spet v svoji lastni hiši v Celovcu na Villacherstrasse.

Cilj vsakega sodobnega človeka je lepo stanovanje. To velja tako za družine kot za samce in posameznike. Jasno je, da je nabava pohištva stvar okusa in seveda tudi predvsem denarja. V tem pogledu moremo našim čitateljem na vsak način priporočiti, da tekom svojega bivanja v Celovcu obiščejo razstavne lokale tvrdke Rudolf in Siegfried Slama na St. Veiterring 15, kjer bodo pregledali bogato zalogo pohištva tega, v svoji stroki priznanega in uglednega podjetja.

Klaura Friedrich

tesarski mojster

Železna Kapla
Eisenkappel

Izvršuje najtočnejše vsa tesarska dela

V. Leitgeb

O. H. G.

GEGRÜNDET 1883

SÄGE- UND KYANISIERWERK
HOLZFASERPLATTENFABRIK

Kühnsdorf

SCHNITTHOLZ - HOBELDILEN
KYANMASTE

Holzfaser-Hartplatten**Holzfaser-Bau- und Isolierplatten****Andrej Mičej („Mija“)**

Podružni obrat v St. Vidu na Glini
St. Veit an der Glan

Izdelava in prodaja raznovrstnih ščet,
čopičev in metel. Domače podjetje

Obiščite LETOS ZA ČASA

CELOVSKE DEŽELNE RAZSTAVE

našo razstavo pohištva v naših lastnih prostorih
na St.-Veiter Ring 15

Jedilnice, spalnice, sobe za gospode. Hiša pohištva
in pohištveno mizarstvo

RUDOLF IN SIEGFRIED**Slama**

Instalacijsko podjetje

JOSEF WAGNER

Sporočam vsem cenjenim odjemalcem, da je moja delavnica ter pisarna s sosodnimi razstavnimi
prostori od 1. avgusta 1951 v lastni hiši

v Celovcu - Klagenfurt, Villacher Straße 15, Telefon 28-73

Zaradi znatnega povečanja obrata si morete sedaj ogledati moderne sanitetne predmete in
ureditve že izgotovljene in montirane.

Leonhart Müller & Söhne

ZEUGHAMMERWERK

Qualitätswerkzeuge für die Land- und Forstwirtschaft, neuzeitliche Almschwendgeräte.

Kärntner Bäuer, verlange bei Deinem Eisenhändler stets die bekannten und bewährten heimischen Qualitätserzeugnisse. Gute Schneid und passende Form erleichtern Dir Deine schwere Arbeit!

FRANTSCHACH-ST. GERTRAUD, KÄRNTEN



Wir erzeugen und liefern prompt!

Elektro-Fahrzeugantriebs-Batterien

Stationäre Batterien mit
Groß-Oberflächen-Platten

Telephon-Batterien

Motorrad-Batterien

Starter-Batterien

Radio-Batterien

1. Koroška deželna razstava
gimnazija, polnadstropje, soba 5

AKKUMULATOREN-FABRIKS- UND VERTRIEBSGESELLSCHAFT M. B. H.
Pächterin der Akkumulatorenfabrik Dr. Leopold Jungfer
FEISTRITZ IM ROSENTHAL • KÄRNTEN

Ze stoletia je znano in priljubljeno kakovostno orodje firme Leonhart Müller und Söhne. Pri tem navajamo samo raznovrstno kmetijsko orodje. Zahtevajte povsod naše kakovostno orodje.

Na Koroškem so že znane Danningerjeve krušne peči. Na željo Vas obišče moj zastopnik za Koroško in Vas pouči o vseh prednostih te peči.

Kot eksportno firmo za les priporočamo Max Götz v Bistrici v Rožu. Firma kupuje iglasti in okrogli les po najvišjih cenah.

Ne zamudite obiskati koroške avtocentralne Potuznik v St. Ruprechtstrasse 4 v Celovcu. Tam je posebna razstava, ki je odprta vsak dan od 8. do 12.30 in od 14.30 do 18. ure.

Eno izmed podjetij, ki bo najbolj zanimalo naše bralce, je nedvomno hiša železnine in železarskega orodja Vinzenz Zwick, Celovec, Alter Platz 29. Vsaka kmetija in vsako hišno gospodarstvo potrebuje neobhodno potrebno orodje, kakor so kladiva, kose, želji itd. Vse to dobite v največji izbiri v trgovini Zwick.

Umetni mlin Tagger s svojo razstavo na celovski razstavi vzbuja splošno zanimanje. Posebej je razstavljen posebna krma za perutnino, kaša za piščeta in za pisanje piščet ter krma, ki pospešuje nesenje jajc pri kokoših. — Za pisanje svinj priporoča trdka posebno beljakovinsko sredstvo „Kugelrund“. — Razen tega priporoča trdka posebno mešanico konjske krme, krme za molzno živino, kar vse je sestavljeno po najnovejših izkušnjah. — Pa še novost za lovce! Krma za jelene, divje koze in srnjad. — Končno moramo omeniti še hranivo „Eli“, ki je sestavljeno tako, da more v polni meri nadomestiti jajca.

Opozorjamo, da firma Braun und Lutz tudi za časa celovske razstave kaže svoj avtomat za brušenje VOLLMER na dvorišču Trgovske akademije od 9. do 19. avgusta. Tam dobite vse orodje za obdelavo kovin in lesa.

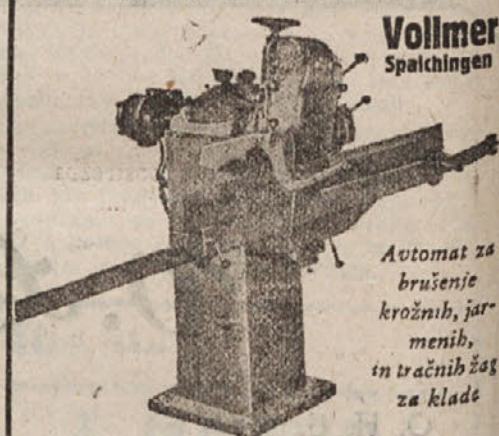
Kärntner
Autozentrale
M. J. Potuznik

KOROŠKA AVTOCENTRALA

Vam nudi nova in rabljena motorna vozila v vseh cenah
Izvolite obiskati našo razstavo na St. Ruprecht Straße 4
ki je odprta dnevno od 8. do 12.30 in od 14.30 do 18. ure

Landesvertretung:

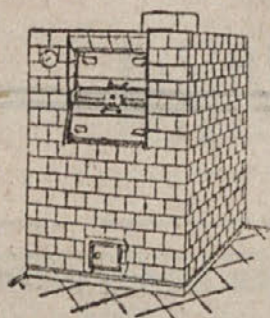
SKODA
Tatra
Minor



Braun & Lutz

stroji za obdelovanje kovin in lesa

Celovec - Klagenfurt, 10. Oktober-Str. 7/I
Telefon 45 96



PRVA IN NAJVEČJA IZDELOVALNICA
stabilnih in prenosnih

kmečkih krušnih peči

Alois Danninger

Neumarkt bei Salzburg - Telefon 28

Na željo Vas neobvezno obišče moj zastopnik za Koroško.
Zahtevajte pojasnila.

Največje koristi in prihranke Vam prinaša sodobna ŠAMOTNA DOMAČA KRUŠNA PEČ



DIE NEUE DK 200 Universal-

Pflanzenschutz-Motorspritze für Obstbau, Unkraut-
bekämpfung mit Dicopur, im Sommer gegen den
Kartoffelkäfer

Motorspritzten für Schädlingsbekämpfung im Obst-, Wein- und Feldbau

KONRAD ROSENBAUER, LINZ

Niederlage und Werkstätte:

KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE 26, TELEFON 2409



EMAILGESCHIRRE
Haus- und Küchengeräte
sämtliche Eisenwaren
Eisen Bleche, Drahtstifte
WERKZEUGE

Eisengroßhandlung
VINZ. ZWICK
KLAGENFURT

Detaillgeschäft: Alter Platz 29, Tel. 29-86
Lagerhaus: Südbahnhof 10, Tel. 10-93

Max Götz

EKSPORT LESA
ŽAGA, SKOBLJARNA
TVORNICAZABOJEV

BISTRICA V ROŽU 3

kupuje

bukov in iglast
okrogli les
PO NAJVIŠJIH CENAH



T A G G E R

REDILNA KRMA ZA VSE ŽIVALI

zaščita rastlin in uničevanje škodljivcev

Na celovski razstavi: Celovec-Klagenfurt, Handelsakademie



Hans Hattenberger's Wwe.

CELOVEC - KLAGENFURT

EBENTALERSTRASSE 1-11

Telefon 32-05

Proizvaja
Hladilne naprave
hladilne omare
omare za led

Dobavlja
vse potrebščine
za točilnice piva
izolacija

OBISČITE ME
V TRGOVSKI
AKADEMIJI,
PRITLIČJE SOBA 9

Andrej Mičej

Izdelava
in
prodaja
raznovrstnih
ščeti

ŠT. VID V PODJUNI

LUDWIG

Gelautz

Alpenländische Zuckerwaren-Fabrik



Celovec - Dunaj Klagenfurt - Wien

Celovec - Klagenfurt Heiligen-Geist-Platz 6

VODNE CEVI IN PRITIKLINE

Vodovodne armature
škropilniki itd.

TEHNIČNE POTREBŠČINE
ZA KMETIJSTVO,
OBRT IN INDUSTRIJO.

Jermen, kroglični ležaji,
orodje vseh vrst itd.

DELI AVTOMOBILOV, MOTOR-
NIH KOLES IN TRAKTORJEV

Pazljiva in vestna postrežba
v strokovni trgovini

Körner u. Wondratschek

Celovec-Klagenfurt,
Paradisegasse 7 (Burg) Tel. 1000.

Kuhinjski štedilniki

Trajne gorilne peči

Pekovske peči

Peči in priprave iz šamota

Stroji za pomivanje posode

Sanitarne naprave

Električne — toplotne — kuhalne
in ogrevalne priprave

dobavlja
podjetje za vse vrste ogrevalnih
naprav

dipl. ing. M. Miklau

CELOVEC-KLAGENFURT,
Domgasse 16

NAJVEČJA ZALOGA

UNTERKÄRNTNER MOLKEREI

(Spodnje-koroške
mlekarnе)

Celovec - Klagenfurt

reg. z. z. o. z.

SIRIUSSTRASSE 32 Tel. 44-11

PODRUŽNICE
ZA CELOVEC-OKOLICO:

Kriva vrba — Krumpendorf

Poreče — Pörschach

Vrba — Velden

Otok — Maria Wörth

Ribnica — Reifnitz

Borovlje — Ferlach

Grabštajn — Grafenstein

Zbirajte rženi rožiček

podjetje Austria Pan-Chemie
Ges. m. b. H. v. Wolfsbergu (Koroška)
plača že leta za suho blago
najvišje dnevne cene.

SMREKOVA IN JELKINA DREVESCA
(prebiralni les) stoječa, kupujem
proti polovičnemu predplačilu
trgovina z lesom

JOHANNES DIPPOLD

CELOVEC-KLAGENFURT,
Pfarrplatz 15 — tel. 13-75

Ena najbolj poznanih podjetij, ki proiz-
vajajo hladilne ureditve je gotovo podjetje
H. Hattenberger v Celovcu. Zlasti opozar-
jamo gostilničarje, da jim more to podjet-
je dobaviti vse potrebščine za točilnice piva
in vse to si je mogoče ogledati v razstavi.
Razen tega dobavlja ta tvrdka vsake vrste
hladilnih omar in omar za led. — Opozar-
jamo tudi bralce, da kupuje to podjetje
vsake količine macesnovega, smrekovega
in borovega rezanega lesa.

Specialno podjetje za tehnične potrebšči-
ne Körner-Wondratschek, Celovec, Para-
disergasse 7 ima poleg vsestranskega zna-
nja tudi dolgoletne izkušnje. Zato pa je tu-
di velika spretnost ter realnost te tvrdke
splošno znana. Dobra postrežba odjemalcev
— to je vrhovno načelo tega podjetja. V
tej trgovini dobite kakovostno blago po
zmernih cenah, dobite pa tam tudi brez-
plačno vsestranske nasvete in navodila. Za-
to pa moremo tudi to podjetje vsakomur
najbolje priporočati.

Razen podružniškega podjetja Andrej Mi-
čej v St. Vidu na Glini, moramo opozoriti
na glavno podjetje v St. Vidu v Podjuni.
Opozarjamo Podjunčane, da naj kupujejo
ščeti, jopiče, metle in podobne izdelke samo
pri domači tvrdki Andrej Mičej.

Kot specialno trgovino za peči in štedil-
nike predstavljamo našim bralcem podjetje
dipl. ing. M. Miklau, Celovec, Domgasse. Ta
tvrdka je tudi po Koroškem zelo znana in
dobavljeni material te tvrdke je kakovost-
no gotovo prvovrsten.

Spodnje-koroške mlekarnе zbirajo mleko
za Celovec — in ga nato oddajajo deloma
tudi na Dunaj — iz vsega dela Spodnje
Koroške. Te mlekarnе vodi kljub večkrat
težkim razmeram na mlečnem trgu z veliko
spretnostjo ravnatelj ing. Rainer.

Ze 43 let je poznana našim ljudem tvrdka
Janesch. Pa ne samo poznana, tudi izredno
priljubljena je ta tvrdka, ker morejo dobiti
tam odjemalci blago v vseh izbirah in tudi
manj premožni morejo dobiti še vedno ka-
kovostno dobro blago. Zato moremo to tvrd-
ko res priporočati tudi še nadalje vsem na-
šim bralcem.

Tinjski most bo že kmalu gotov. Večkrat
so že morali tinjski most preko Drave
zgraditi, ker je bila verjetno napaka pri
gradnji. Tokrat pa je prevzel delo mestni
stavebnik Ferdinand Friedl, eno najbolj zna-
nih tozadevnih podjetij. S tem pa je dano
tudi že jamstvo, da bo ostal ta most ohran-
jen še poznim rodovom.

Vsem našim bralcem, prav posebej pa še
vsem našim župnijam in podjejnikom pri-
poročamo tvrdko Christian Buchelt jun. v
Celovcu, Tarviser Strasse 1. Ta tvrdka vam
bo izvršila najugodnejše in po Vaši želji vsa
slikarska in plesarska dela. Naročila spre-
jema za povsod.

Ako potrebujete pnevmatike, obrnite se
na tvrdko Kaposi & Co. v Celovcu, Vil-
lacher Strasse 51, kjer boste res dobro po-
streženi. O kakovosti gumijastih izdelkov
te tvrdke pa ni treba mnogo govoriti, ker
se blago samo hvali.



Domača in ino-
zemska bogata
zaloga pnevmatik
in gumijastih
dušnic (Schläuche)

Avto hiša Kaposi & Co.

Celovec-Klagenfurt

Villacher Strasse 51
Telefon 18-32

Ferdinand Friedl

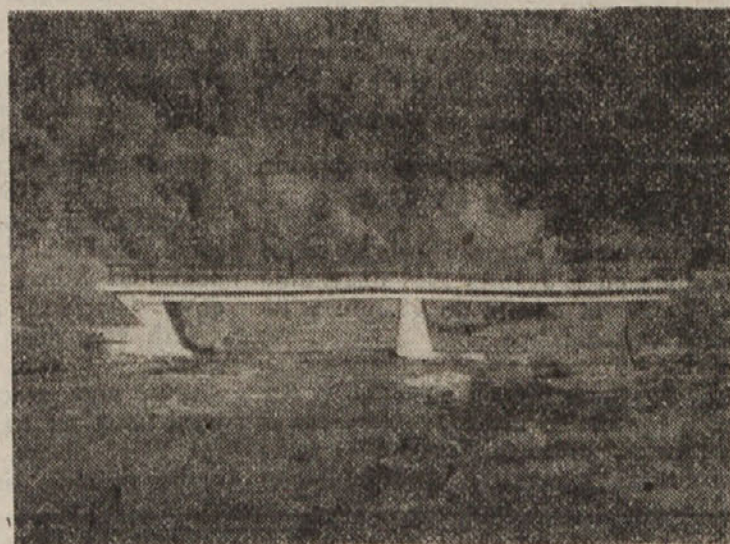
MESTNI
STAVBENIK

Celovec-Klagenfurt

Rudolfsbahngürtel 66

Telefon 22-47

- Visoke in talne
stavbe
- Gradnja mostov
- Gradnja jezov
- Gradnja cest
- Betonske in železo-
betonske gradnje



Novi dravski most pri Kamenu



Christian Buchelt jun.

IZDELOVANJE NAPISOV IN CRKOSLIKARSTVO

SLIKANJE IN PLESKARSTVO

CELOVEC-KLAGENFURT, • Tarviser Strasse 11 (Lendhafen)

Telefon 44-04

Naročila za povsod



Keine Biene
ohne Stachel
und kein Häusel
ohne Dachl



Keine Opas
ohne Enkel
und kein Hefel
ohne Henkel



Keine Klingel
ohne Tasler
und kein Jäger
ohne Knasler



Keinen König
ohne Krone
und kein Kuchen-
stückel ohne



König
BACKPULVER
mit den
Bilderrezepten

Warmuthova

IZLOŽBA

Na prvi koroški deželni rastavi

Hasnerschule, II. nadstropje, soba 48
od 15. avgusta naša velika poletna
zaključna prodaja

Bralci, prečitajte!

URADNE OBJAVE

Občinski urad Skofiče — Schiefeling am See
RAZPIS MESTA TAJNIKA

V občini Skofiče je treba izpolniti mesto občinskega tajnika. V poštev pridejo prosilci avstrijski državljani, ki imajo upravni izpit za občinske tajnike, so zanesljivi, imajo sicer potrebno znanje ter so telesno oz. duševno zdravi. Namestitev je poskusna za eno leto. Pri enakih pogojih imajo prednost prosilci z znanjem slovenščine in pa vojni poškodovanci.

Prosilci za to mesto naj oddajo lastno-ročno pisane prošnje z življenjepisom, šolskimi spričevali in spričevali o dosednji službi, policijskim in političnim navednim spričevalom ter uradnim zdravniškim spričevalom najkasneje do 15. avgusta 1951 pri občinskem uradu v Skofičah. Pozneje došle ali pomanjkljivo opremljene prošnje ne bodo vpoštene.

Župan.

Zvezno ministrstvo za finance objavlja:

V smislu novele o pristojbinah in obdavčenju prometnih sredstev za leto 1951, katero novelo je sklenil že tudi državni zbor, veljajo sledeče spremembe postavk v obdavčenju prometnih sredstev:



DUHOVŠČINA DEKANIJ BREZE
(Friesach) sporoča, da je najvišji duhovnik poklical dne 27. julija 1951 ob 5. uri k sebi svojega zvestega služabnika prečastitega gospoda

JANEZ-a KETE-ja

dekana in hišnega duhovnika
vzgajališča v Grades-u.

Za pokojnikom, ki je bil v 65. letu življenja in v 59. letu mašništva, žalujejo župnije v ljubljanski in krški škofiji, katerim je bil zvest dušni pastir.

Vsem duhovnim sobratom in številnim vernikom se zahvaljujemo za tako častno spremstvo, s katerim so počastili pokojnika pri pogrebu dne 30. julija dopoldne v Gradesu.

Vsem vernikom priporočamo dušo pokojnika v molitev. Naj mu Bog podeli večni mir!

DEKANIJSKA DUHOVŠČINA.

Zahvala

Gospa Josefina Müller, gospa Irene Sonnwend roj. Müller, dipl. trg. Arnold Müller se zahvaljuje istočasno v imenu vseh sorodnikov za nadvse številne izraze srčnega sočutja ob smrti našega soproga in očeta

Heinrich-a Müller-ja

LASTNIKA PIVNICE, LONGO,
Neuer Platz 10.

Posebej se zahvaljujemo gospodu stolnemu župniku dr. Friedrich-u Ill-witzer-ju za njegove tolažilne besede ob grobu, gospodu predsedniku trgovske zbornice dipl. ing. Rapatz-u in gospodu strokovnemu zastopniku Pavlu Ampach-u za poslovilne govore.

Ker žalujemo preostalim ni mogoče, da bi se vsakemu posebej zahvalili za izraze sočutja in njih spoštovanja do dragega pokojnika, prosimo vse cenjene prijatelje in goste naše hiše in našega podjetja, da sprejmejo s tem našo iskreno zahvalo.

Celovec-Klagenfurt, dne 4. VIII. 1951

Pri obrtoma izvajanjem prevažanju prtljage in blaga, oseb proti plačilu na tračnih in žičnih železnicah, s konjsko vprego ali z avtomobili je davek:

- a) v splošnem — — — — — 6%
- b) pri prevažanju oseb in prtljage z avti — — — — — 8%
- c) pri prevažanju oseb, prtljage in blaga na tračnih železnicah — — — 5%
- d) pri rednem krajevnem prometu z avti in pri prometu s sedežnimi in najetimi vozovi — — — — — 3%
- e) pri cestnem prometu in pri prometu z omnibusi, ki so priključeni na elekt. tok — — — — — 2%

Prednje davčne postavke veljajo od 31. julija 1951 naprej.

Pri plačilih pristojbin od prometa oseb za mesec avgust 1951, kar je treba plačati do 20. septembra 1951, je treba torej vpoštovati nove davčne postavke. Za plačilo pristojbin od prometa oseb za mesec julij 1951, kar je treba plačati do 20. avgusta 1951, pa veljajo še dosedanje davčne postavke.

Dohodki pri prevažanju oseb s konjsko vprego v mesecu avgustu 1951 podležejo davku na prevažanje oseb po gornjih postavkah in so zato oproščeni prometnega davka. Za dohodke pri prevažanju oseb do 31. julija 1951 pa je treba plačati še prometni davek.

Pri tovarnem prometu se zviša pavšalni znesek za vsako tono koristne obremenitve na 208 S in pri priklonih vozovih na 104 S. Cetrletna pristojbina, ki zapade v plačilo 20. oktobra 1951, znaša torej za vsako tono koristne obremenitve 52 S oz. 26 S. Razen tega pa je zaradi uveljavljanja novele za meseca avgust in september 1951 doplačati odpadajoče zvišanje v znesku 27 S oz. 13,50 S. Ukrejeno je, da bodo dobili davčni obvezniki pravočasno davčne odloke po novo določenih postavkah.

NOVE POSTAVKE NA PROMETNI DAVEK

Z izpremenjenim davčnim zakonom, ki ga je sprejel državni zbor dne 20. julija 1951, so postavke na prometni davek spremenjene takole:

Splošna postavka na prometni davek (§ 7 odst. 1 zakona o prometnem davku) z dokladi (zvezna doklada in doplačilo za kolkovanje računov) je s 1. avgustom 1951 zvišana od 3,4% na 5%.

Postavka na prometni davek za dobavo in za lastno porabo predmetov ki jih pridelovalec v tuzemstvu pridelava v kmetijskem in gozdnem obratu in tudi sam dobavlja, je določena skupno z zvezno doklado in z doplačilom za kolkovanje računov od 1. avgusta 1951 z 1,7%.

Znižana davčna postavka za dobavo in za lastno porabo žita, moke, drobljenke ali otrobov in žita in za pecivo iz take moke, ostane nespremenjena in znaša skupno z doklado 1,7%.

Za dobavo in lastno porabo zdroba iz žita brez dodatka hranil, za jedilna olja, ki se morejo neposredno uživati, za margarino in druge umetne masčobe, za rafiniran sladkor, ki ga je mogoče neposredno uživati, nadalje za presno maslo (kuhano maslo), za sir, sirček in kravje mleko (neposneto mleko, do gotovega odstotka masti posneto mleko, posneto mleko, kislo mleko, sirotko, kislo smetano) toda z izjemo točene smetane, mleka v prašku in kondenziranega mleka, je znižana davčna postavka vključno z dokladi že od 16. julija 1951 od 3,4% na 1,7%.

Zvišana davčna postavka (doslej § 7 odst. 4 zakona o prometnem davku) preneha veljati 1. avgusta 1951; postavke, ki so do sedaj spadale pod zvišano davčno postavko v višini 4,25% (vključno doklade), spadajo od 1. avgusta 1951 pod splošno davčno postavko v višini 5% oziroma pod znižano davčno postavko v višini 1,7%, v kolikor pridejo v poštev zgoraj omenjena živila, za katera velja ugodnostna postavka.

Davčne postavke za veletrgovino z ugodnostnim obdavčenjem (doslej § 7 odst. 5 zakona o prometnem davku) so zvišane od 1. avgusta 1951 vključno doklade od 0,85% na 1,7%.

Sledeče postavke na prometni davek vključno doklade so od 1. avgusta 1951 zvišane:

- a) Za dobave v nadrobni prodaji lastno izdelane preje ali lastno izdelanih tkanin

(§ 53 izvršilnih določb k zakonu o prometnem davku) od 3,4% na 5%.

b) za lastne pridelovalce surovin (§ 57 izvršilnih določb k zakonu o prometnem davku) od 0,85% na 1,7%.

c) za poslovne prodaje (§ 81 izvršilnih določb k zakonu o prometnem davku od 0,85% na 1,7%.

Odobrene povprečne davčne postavke ne hajo veljati z 31. julijem 1951; za odobritev novih povprečnih davčnih postavk je treba zaprositi pri pristojnem finančnem uradu.

Načeloma se obračunavajo predplačila k zakonu o prometnem davku za 10. avgust 1951 kot doslej, toda z izjemo dobav in lastne porabe onih živil, za katera veljajo že od 16. julija 1951 znižane davčne postavke v višini 1,7%. Za obračunavanje predplačil k zakonu o prometnem davku za 10. september 1951 pa veljajo že nove davčne postavke (5% oz. 1,7%).

V kolikor uvoz posameznih predmetov ni oproščen izenačevalnega davka (seznam št. 1), je zvišan izenačevalni davek vključno doklade od 1. avgusta 1951 od 3,4% na 5%, ostane pa neizpremenjen za uvoz žita, moke, drobljenke ali otrobov iz žita in peciva iz take moke (1,7%). Izenačevalni davek je bil znižan že s 16. julijem 1951 od 3,4% na 1,7% pri uvozu sledečega blaga, v kolikor že po seznamu št. 1 ni oproščeno izenačevalnega davka:

Rafinirani sladkor za neposredno uživanje (iz tar. št. 18), zdrob iz žita brez dodatka hranil (iz tar. št. 31), mleko (tar. št. 63a), kislina smetana (iz tar. št. 63b), naravno maslo, sveže ali soljeno, tudi topljeno (iz tar. št. 71), margarina (tar. št. 73), umetne masčobe (iz tar. št. 74), jedilna olja za neposredno uživanje (tar. št. 75) in sir (tar. št. 98).

Povračilo prometnega davka v obliki vračunaja pri izvozu, se za posle, ki so bili izvršeni po 31. juliju 1951, po uredbi zveznega ministrstva za finance, kakor jo je odobril glavni odsek državnega zbora, ne prizna več za one predmete, ki so navedeni v seznamu št. 1 in dodatno tudi ne za sledeče predmete:

Mineralno olje surovo (tar. št. 123), bencin (tar. št. 124), petrolej (tar. št. 124b), solarno olje in druga lahka terna zemeljska olja ter taka iz rjavega premoga in škrljencev z izjemo plinskih in lahkih mazavil olj (tar. št. 124c), plinsko olje (tar. št. 124d), lesna volna (iz tar. št. 151), papirščina (iz tar. št. 235), rotacijski papir, nezglajen, v balah (iz tar. št. 247), les za kurjavo (iz tar. št. 294a), stavbni in uporabni les iglastega drevesja, bukve in drugega listnatega drevesja, okrogel, sekan, po dolžini žagan, rezan, cepljen, parjen, ne naprej obdelan (tar. št. 295 a/1 in 2, 295 b/1 in 2), magnezit (tar. št. 340 A), surovo železo (iz tar. št. 565 a in b), aluminij in aluminijeve zlitine, surov, star, lomljen in v odpadkih (tar. št. 412 a), odpadki papirja in star papir (iz tar. št. 558).

V ostalem pa ostane vračilna postavka za vračila plačila pri izvozu (1,2% s pribitkom) do 1. oktobra 1951 nespremenjena. Za povračila plačila izvoznikom veljajo ravno tako neizpremenjeno dosedanje postavke, v kolikor so bili taki posli izvršeni pred 1. oktobrom 1951.

Številke, ki so pri posameznih vrstah blaga v oklepaju, pomenijo tarifne številke avstrijskih tarifnih predpisov.

Okrajno glavarstvo Celovec-Klagenfurt
Zdravstveni urad

OBJAVA

Uradne ure za stranke so pri uradnem zdravniku na zdravstvenem uradu za Celovec-okolica (Klagenfurt-Land) v času od 6.—24. avgusta 1951 samo ob ponedeljkih in četrkih dopoldne.

MALI OGLAS

Otvoritev prakse. Dentist Ervin Prauhart ordinira od 1. avgusta 1951 dnevno od 8. do 12. in od 15. do 18. ure v Bistrici v Rožu.

Dve prijateljici, pošteni služkinji v Angliji, s prihranki in neodvisni — ena iz Salzburga, druga s Koroške — želita pismenega poznanja z značajnimi ose-

Warmuthova izložba ima namen, Vam pokazati, kaj to podjetje na svojem polju zmore. V prodajnih in skladišnih prostorih te trdke najdete vse tiste stare in visoko cenjene znamke različnega blaga, ki so Vam dobro znane in katere ste zmeraj zelo cenili.

Tvrdka Warmuth je vedno nakupovala skrbno in vestno, vpoštevajoč pri tem najnižjo kalkulacijo in le radi tega ji je bilo mogoče nuditi cene, ki so bile vedno nižje od običajnih, — to je dejstvo, katero je v Vašo korist in je Warmuthovo družino odjemalcev tako zelo povečalo.

Warmuthova trgovska hiša bo vesela, če Vas bo mogla pozdraviti tudi v svojih trgovskih lokalih v Beljaku na „Hauptplatz-u“. Pripeljite s seboj tudi svoje znance, ki naših prednosti še ne poznajo.

bami delavskega sloja, v starosti od 30 do 50 let. Vdovci niso izključeni. Dopisovanje, s katerim želiva spoznati srčno izobraženega tovariša za življenje, je v slovenskem, nemškem ali angleškem jeziku. Samo resne dopise pod značko „Salzburg“ ali „Carinthia“ na upravo „Našega tednika“.

Slavenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417,2 m)

Oddaje vsak dan od 14.30 do 15.00, ob sobotah od 9.00 do 9.30, ob nedeljah od 7.15 do 7.45, v torek in soboto tudi od 18.30 do 18.55. — Poročila: Vsak dan (razen sobote in nedelje.)

Nedelja, 12. VIII.: Verski govor — Jurtrani koncert.

Ponedeljek, 13. VIII.: Iz svet. literature. Torek, 14. VIII.: Predavanje in solistična glasba. — Zvečer: Jezikovni paberki iz Koroške (študija dr. Rajka Ložarja o koroških narečjih).

Sreda, 15. VIII. (praznik, od 7.15—7.45): Verski govor in Marijine pesmi (govori dr. Janko Hornböck, poje cerkveni mešani zbor iz St. Petra na Vašinjah).

Četrtek, 16. VIII.: Po svetu.

Petek, 17. VIII.: Sodobna vprašanja.

Sobota, 18. VIII.: Iz slov. literature.

Zvečer: Ob koncu tedna (petje).

Nedelja, 19. VIII.: Verski govor. „Pol za res — pol za smeh“.

NEW-YORK

(val 19, 25, 31, 49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18.—18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

LJUBLJANA val 327,1 202,1 in 212,4 m
Oddaje vsak dan od 5.—7., od 12.—16. in od 18.—24. ure, ob nedeljah od 6.30.—24. ure. Gospodinski nasveti v torek ob 6.15 in ob 15.50. — Kmetijski nasveti v nedeljo ob 16.30. — Kulturni pregled v četrtek ob 14.15. — Zanimivosti iz zdravstva in prirode v sredo ob 19.40 in petek ob 14.15. — Prireditelji slovenskih narodnih pesmi v petek ob 18.00.

Slikar

Neki slikar je ob njivi zrelega žita postavil desko s platnom in začel slikati pokrajino. Mimo je prišel kmet in ogledoval slikarja ter nastajajočo sliko.

„Ali Vam slika ugaja?“ je hotel vedeti slikar.

„Da, prav zadovoljen sem,“ je odgovoril kmet ter nadaljeval: „Dokler nam reč Vi tu slikate, tako dolgo ne pridejo vrabci na moje žito.“